

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

13 ביולי 2016

1062

ז' בתמוז התשע"ו

עמוד

1160 הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 60) (שינוי מבנה הבורסה), התשע"ו-2016
..... הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 61) (רישום צולב), התשע"ו-2016

הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 60) (שינוי מבנה הבורסה), התשע"ו-2016

1. תיקון סעיף 1 בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

(1) אחרי ההגדרה "מנפיק" יבוא:

"מסלקה" – כהגדרתה בסעיף 44לא;";

(2) במקום ההגדרה "בורסה" יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

שבתחילת שנת 2007. במקביל לירידה בהיקפי המסחר בניירות ערך בבורסה, חלה ירידה גם בצד ההיצע. הירידה בהיצע התבטאה בירידה במספר החברות שבחרו להנפיק את מניותיהן בבורסה ובמספר החברות שנמחקו מהמסחר בבורסה.

קיים מספר רב של גורמים אפשריים לירידה במחזורי המסחר בבורסה, לרבות גורמים מקרו-כלכליים שאינם בשליטת הבורסה. הוועדה בחנה את הגורמים השונים והמלצתה המרכזית היתה שיש לשנות את מבנה הבעלות על הבורסה ממודל של חברים בלא זכויות הונות למודל של תאגיד למטרות רווח, באופן שמנתק ככל האפשר בין הבעלות בבורסה לבין החברות בה, תוך צמצום מרבי של ניגודי העניינים בין ניהול הבורסה ובין האינטרסים השונים של כל הגורמים הפעילים בבורסה. מבדיקת הוועדה עולה כי בורסות בעולם אשר זנחו את המודל של שותפות במבנה של קואופרטיב ועברו למודל של תאגיד הפועל למטרת רווח, הצליחו לשפר פרמטרים חשובים בפעילותן, ובהם: שקיפות וממשל תאגיד, אטרקטיביות, יעילות, סחירות, נגישות להון, ושיתוף פעולה עם בורסות אחרות ועם משקיעים. הצעת חוק זו מבוססת בין השאר על מסקנות הוועדה והמלצותיה.

מטרה מרכזית של הצעת חוק זו היא, אם כן, יצירת תשתית חוקית להפרדה בין הבעלות בבורסה בתל אביב מהזכות של חברי בורסה להשתמש בשירותיה, תוך הסרת המגבלה על חלוקת רווחים. כפי שהוצג לעיל, שינויים אלה נועדו לאפשר לבורסה להפוך לגורם תחרותי ויעיל יותר, המסוגל לשמש מתחרה משמעותי לבורסות בשוקים בין-לאומיים ולזירות מסחר אלטרנטיביות בארץ ובחוץ לארץ.

מטרה נוספת ומשלימה של הצעת החוק, היא הרחבת בסיס החברות בבורסה בתל אביב והנגשתה למספר גדול יותר של גורמים שתהיה להם זכות למסחר באמצעותה, בלא צורך בבעלות באמצעי שליטה בה. לאחר שיבוצע השינוי המבני, הגישה למסחר לא תהיה עוד תלויה בקיומן של זכויות בעלות בבורסה אלא תהיה מבוססת על התקשרות חוזית בין הבורסה לבין חבריה. יצוין כי כיום, מספר החברים בעלי גישה למסחר בבורסה בתל אביב (חברי בורסה) נמוך משמעותית מהמקובל בבורסות דומות בעולם.

כללי הבורסה לניירות ערך בתל אביב (להלן – הבורסה בתל אביב) היא חברה פרטית שהתאגדה בשנת 1953 כחברה מוגבלת בערבות בלא הון מניות. כיום יש זהות בין הבעלות בבורסה לבין זכות הגישה למסחר באמצעות הבורסה. כלומר, רק הגופים שיש להם זכויות בעלות בבורסה (חברי הבורסה) נהנים מגישה למסחר באמצעותה. כמו כן, חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן – החוק), אוסר על הבורסה בתל אביב לחלק רווחים (ראו סעיף 45ב(2) לחוק).

על רקע השפל במחזורי המסחר בבורסה בשנים האחרונות, שפגע בשוק המשני ובשוק הראשוני גם יחד, מינה יושב ראש רשות ניירות ערך (להלן – הרשות) בחודש מאי 2013 את הוועדה לשכלול המסחר ולעידוד הניזילות בבורסה (להלן – הוועדה).

הנתונים שבחנה הוועדה הצביעו על ירידה של 50% במחזורי המסחר היומיים במניות בשנת 2013 לעומת שנת 2007. הירידה במחזורי המסחר בשוק המניות היא מגמה שנצפתה גם במקומות אחרים בעולם, ואולם שיעור ירידת מחזורי המסחר במניות בבורסה בתל אביב היה חד יותר באופן יחסי. מגמת הירידה במחזורי המסחר התרחשה בשוק המניות בכללותו ולא רק במגזרים מסוימים שלו: הירידה במחזורי המסחר בכל הענפים (לרוב ביחס דומה). הירידה התרחשה במניות החברות הדואליות (חברות שרשמו ניירות ערך שלהן למסחר הן בבורסה בתל אביב והן בבורסה אחרת בחוץ לארץ) בדומה למניות החברות המקומיות, והיא התרחשה בקרב החברות הגדולות כמו גם בקרב החברות הקטנות.

בחינת הנתונים העלתה גם כי רוב המסחר היומי במניות מרוכז בחברות הגדולות. כלומר, כחמישים עד שישים מהמניות הרשומות למסחר בבורסה נסחרות בהיקפים משמעותיים, ומחזור המסחר הכולל שלהן מהווה כ-83% עד 85% מסך המחזור היומי. בתקופת המסחר הכלכלי (החל מסוף שנת 2008 ובשנת 2009), נתח המסחר היומי של החברות הגדולות נשק ל-90%, כלומר כמעט 90% מהמסחר היה מרוכז בידי 10% מהחברות.

בדומה למצב המתואר לעיל לגבי שוק המניות, גם בשוק הנגזרים מחזור המסחר באופציות על מדד תל אביב-25 בשנת 2013 היה נמוך ביותר משליש ממחזור המסחר

¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234; התשע"ו, עמ' 690.

- (3) בהגדרה ”בורסה בחו”ל”, במקום ”בורסה לניירות ערך” יבוא ”חברה המנהלת מערכת למסחר בניירות ערך כהגדרתה בסעיף 44לא;”;
- (4) אחרי ההגדרה ”בורסה בחו”ל” יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

עודד שיתופי פעולה ומיוזגים בין בורסות במקומות שונים, בעולם ואף אפשר לבורסות לגייס הון, כישויות עצמאיות, באמצעות הנפקת ניירות הערך שלהן ורישומם למסחר.

נכון להיום זכויות ההצבעה בבורסה מתחלקות באופן שווה בין כל חברי הבורסה. כאמור, נוכח התאגדות הבורסה כגוף שאינו למטרות רווח, חברי הבורסה אינם מחזיקים בזכויות הנוניות כלשהן בבורסה. עם שינוי מבנה הבורסה, הפיכתה לחברה למטרות רווח והפרדת זכויות הבעלות בבורסה מזכויות המסחר בניירות ערך באמצעותה, יחזיק כל בעל מניות בבורסה בזכויות הצבעה ובזכויות הנוניות, בהתאם לחלוקה שתוחלט על דעתם (לעניין זה ראו גם דברי ההסבר לסעיף 41 להצעת החוק). השינוי המבני ייעשה, אם כן, בידי הבורסה וחבריה. תיקון החקיקה המוצע, ובמיוחד התיקונים המוצעים בפרק ח' לחוק, מייצר את התשתית החוקית לשינוי האמור.

לאור ההסדרים המוצעים בהצעת חוק זו, ובמיוחד ההסדרים הנוגעים להוראות הרישוי, הוראות לעניין שליטה והחזקה באמצעי שליטה והוראות ממשל תאגידי, מוצע לחלק את פרק ח' לחוק לחמישה סימנים. סימן א' יכלול הגדרות מונחים המשמשים בכל פרק ח' לחוק. סימן ב' יכלול הוראות הנוגעות לבורסה ובכלל זה הוראות לעניין רישוי ולעניין שליטה והחזקה אמצעי שליטה בבורסה. סימן ג' יכלול הוראות הנוגעות למסלוקה, ובכלל זה הוראות המחילות, לעתים בשינויים, את ההוראות שנקבעו כאמור בסימן ב' לגבי בורסה. סימן ד' (המחולק לסימני משנה) יכלול הוראות ממשל תאגידי לגבי בורסות ומסלקות וסימן ה' יעסוק בעיקרו פיקוח הרשות הן על בורסה והן על מסלוקה.

סעיף 1 מוצע לתקן הגדרות של כמה מושגי מפתח בחוק, הקבועות בסעיף 1 לחוק.

בין השאר מוצע להעביר את ההגדרה המהותית של המונח ”בורסה” לסימן א' בפרק ח' כנוסחו המוצע בסעיף 9 להצעת החוק, ולהותיר בסעיף 1 לחוק הפניה לאותה הגדרה. באותו אופן מוצע להוסיף לסעיף 1 הגדרה למונח ”מסלוקה”, המפנה להגדרתו בסימן א' האמור לעניין הגדרות אלה ראו דברי ההסבר לסעיף 8 להצעת החוק.

כמפורט בדברי ההסבר לסעיף 8 להצעת החוק, מוצע להבחין במסגרת ההגדרה ”בורסה” בין המערכת למסחר בניירות ערך ובין התאגיד שמנהל את המערכת. לאור התיקון המוצע בעניין זה, מוצע לתקן בהתאם את ההגדרה ”בורסה בחו”ל” שבסעיף 1 לחוק.

נוכח השינוי המבני של הבורסה והפרדת זכויות הבעלות וההצבעה בבורסה מזכות החברות בבורסה

כאמור, שינוי נוסף שמוצע להסדיר בהצעת חוק זו נוגע ליכולתה של הבורסה לחלק רווחים לבעלי מניותיה. המעבר מהתאגדות שאינה למטרות רווח להתאגדות למטרות רווח במבנה של בעלות המופרדת מהגישה למסחר, יאפשר לבורסה להגיב באופן יעיל יותר ללחצי תחרות ולפעול בנפרד מהאינטרסים של החברים, וכך תיווצר בורסה מוכוונת שוק, פשוטה ויעילה.

השינוי המבני המוצע ימקד את ניהולה של הבורסה וימנע חשש לניגוד עניינים בין החברות בבורסה לבין שיקולי הבעלות בה. יבטיח שתפעל באופן תחרותי ויעיל יותר.

בנוסף, נועד השינוי המבני להניח תשתית איתנה והכרחית לשינוי פעולה אסטרטגיים עתידיים של הבורסה בתל אביב עם בורסות זרות ומשקיעים אסטרטגים, לפעילותן של בורסות נוספות בישראל ולאפשרות של הבורסה (הבורסה בתל אביב או בורסה חדשה שתוקם) לגייס הון לפיתוח הבורסה עצמה, אשר כנראה לתרום להרחבת בסיס הבעלות בבורסה ולגיוון האינטרסים של בעליה.

לנוכח חשיבות הבורסה כמשאב לאומי החיוני לפעילות שוק ההון והכלכלה בישראל, מוצע לקבוע כי הבורסה תפעל באופן תקין והוגן תוך הבטחת ענייניו של הציבור (ראו סעיף 45 לחוק כנוסחו בסעיף 10 להצעת החוק).

היבט מרכזי נוסף בהצעת החוק הוא חזוק מנגנוני הפיקוח על פעילות הבורסה – הן מנגנוני הפיקוח הפנימיים בתוך הבורסה, באמצעות קביעת הסדרי ממשל תאגידי לטיפול בניגודי העניינים העשויים להתעורר כתוצאה ממבנה הבעלות החדש בבורסה (ראו הוראות סימן ד' לפרק ח' לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 21 להצעת החוק), והן אלה החיצוניים, באמצעות פיקוח רגולטורי על קיום תנאי הרישוי, קבלת היתרי שליטה או החזקה בבורסה וקביעת סמכויות פיקוח ואכיפה של הרשות לגבי בורסה (ראו הוראות סימן ב' לפרק ח' כנוסחו המוצע בסעיף 10 להצעת החוק).

לבסוף, ובמבט רחב יותר, נועד השינוי המוצע לחזק את מעמדה של הבורסה כתשתית חיונית לפעילות שוק ההון והכלכלה בישראל ולייצר תשתית למפנה בהיקפי פעילותה, הן בשוק הראשוני (הנפקות לציבור) והן בשוק המשני.

בחינת תהליכי שינוי מבני דומים שעברו בורסות רבות ברחבי העולם מעלה כי השינוי המבני תרם משמעותית להתמודדות הבורסה עם האתגרים העומדים לפניה,

”חבר בורסה“ – מי שהוא חבר הבורסה בהתאם לתקנון הבורסה כמשמעותו

בסעיף 46;”;

(5) בהגדרה ”גורם מפוקח“ –

(א) במקום פרט (6) יבוא:

”(6) ורסה וחבר בורסה;”;

(ב) בפרט (7), אחרי ”מסלקה“ יבוא ”חבר מסלקה“.

- תיקון סעיף 3 2. בסעיף (ג)3(1) לחוק העיקרי, במקום ”חבר בבורסה לניירות ערך“ יבוא ”חבר בורסה“.
- תיקון סעיף 3א5 3. בסעיף 3א5 לחוק העיקרי, ההגדרה ”חבר בורסה“ – תימחק.
- תיקון סעיף 3135 4. בסעיף 3135 לחוק העיקרי, ההגדרה ”חבר בורסה“ – תימחק.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמקובל לגבי כלל הגורמים המפוקחים על ידיה, באופן שיבטיח את הניהול התקין וההוגן של הבורסה.

גם האסדרה שמוצע לקבוע לראשונה במסגרת הצעת החוק לגבי מסלוקת הבורסה (ראו הגדרת ”מסלקה“ בסעיף 44 לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 8 להצעת החוק), לרבות חובת רישוי, חובת קבלת היתרי שליטה והחזקה וכללי ממשל תאגידי שיחולו על מסלוקת, מחייבת את הגברת הפיקוח שמקיימת הרשות על המסלוקות ועל חבריהן. כיום כוללת ההגדרה ”גורם מפוקח“ רק מסלקה (כהגדרתה בסעיף 50א לחוק), אך לנוכח הניתוק האפשרי בין הבורסה לבין המסלקה ובין חברי הבורסה וחברי המסלקה, וכן לנוכח האסדרה החדשה המוצעת בהצעת החוק לגבי מסלוקת, מוצע לכלול בהגדרה ”גורם מפוקח“ גם חברי מסלקה, וכך תוכל הרשות להפעיל את אמצעי הפיקוח והאכיפה הנתונים לה לפי החוק גם לגביהם.

לפיכך יחד עם השינוי המבני של הבורסה וקביעת האסדרה שתחול על מסלוקות ועל פעילותן, כמוצע בהצעת חוק זו, מוצע גם להשוות את סמכויות הפיקוח והאכיפה המוקנות לרשות לפי החוק לגבי בורסה, מסלקה, חברי בורסה וחברי מסלקה לסמכויות הנתונות לה לגבי כלל הגורמים המפוקחים על ידה.

סעיפים מוצע לתקן את סעיף 3(ג)1 לחוק לאור ההגדרה 2 ו-27 המוצעת למונח ”בורסה“, בסעיף 1(1) להצעת החוק.

התוספת השביעית לחוק עוסקת בהפרות שניתן לפתוח בשלהן הליך אכיפה מינהלי בהתאם להוראות פרק 4 לחוק. מוצע לתקן את פרט (8) לחלק ג' לאותה תוספת, לאור ההגדרה המוצעת למונחים ”בורסה“ ו”מערכת למסחר בניירות ערך“, בסעיף 44 לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 8 להצעת החוק.

סעיפים מוצע לתקן כמה סעיפים בחוק הנוגעים לחבר בורסה, לאור הוספת ההגדרה למונח ”חבר בורסה“ לסעיף 1 לחוק, בסעיף 3(1) להצעת החוק.

לצורכי גישה למסחר, ”חבר בורסה“ יהיה בעל גישה למסחר בלבד, ולא יהיו בידיו זכויות הבעלות וההצבעה בבורסה, שיישמרו לבעלי מניות הבורסה בלבד. כמו היום (ראו למשל סעיף 35 לחוק). ייקבעו זכויותיו של חבר בורסה בתקנון הבורסה. לפיכך, מוצע להגדיר ”חבר בורסה“, בסעיף 1 לחוק, כמי שהוא חבר הבורסה בהתאם להוראות שנקבעו בתקנון הבורסה.

כמו כן, מוצע להוסיף את הבורסה ואת חברי המסלקה לרשימת הגורמים המנויים בהגדרת ”גורם מפוקח“ שבסעיף 1 לחוק. הגדרה זו קובעת את זהות הגורמים המפוקחים על ידי הרשות ומשמשת בסעיפים שונים לאורך החוק לצורך קביעת סמכויות פיקוח ואכיפה של הרשות לגבי גורמים אלה.

סעיף 51 לחוק ניירות ערך קובע כי הרשות תפקח על ניהולה התקין וההוגן של הבורסה. לעומת סמכות פיקוח זו הנתונה לרשות במפורש לגבי הבורסה, סמכויות פיקוח ואכיפה אשר נתונות היום לרשות לגבי כלל הגורמים המפוקחים על ידיה, אינן נתונות לה לגבי הבורסה, שכן היא אינה נכללת בהגדרת ”גורם מפוקח“ שבסעיף 1 לחוק. כך למשל, סעיף 52 לחוק קובע כי לעניין פרק 4 לחוק, העוסק בהטלת אמצעי אכיפה מינהליים, גורם מפוקח שגורם להצגת פרט מטעה לרשות בדיווח, מסמך או הודעה שאותם הוא נדרש להגיש לפי כל דין, כשהיה עליו לדעת שיש בכך כדי להטעות את הרשות, ייחשב למבצע הפרה של הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת השביעית לחוק. הסדר דומה של הטלת אחריות על גורם מפוקח קבוע בסעיף 54(א)1 לחוק. כך גם סעיף 56א(2) לחוק המאפשר ליושב ראש הרשות או לעובד הרשות שהוא הסמיכו לכך בכתב, להיכנס למקום שבו מתקיימת פעילות של גורם מפוקח ולדרוש מסירת מסמכים.

הפיכת הבורסה לחברה למטרות רווח וגיוון הבעלות בבורסה, אינטרס הגנת המשקיעים וכן הצורך לעמוד בסטנדרטים בין-לאומיים, מחייבים להגביר את הפיקוח הקיים על הבורסה ולהקנות לרשות אמצעי פיקוח ואכיפה

5. בסעיף 35א(א) לחוק העיקרי, בהגדרה "בורסה מחוץ לישראל", במקום "בורסה לניירות ערך" יבוא "חברה המנהלת מערכת למסחר בניירות ערך כהגדרתה בסעיף 44לא".
6. בסעיף 44יא1 לחוק העיקרי, ההגדרה "חבר בורסה" – תימחק.
7. במקום כותרת פרק ח' יבוא:
"פרק ח': בורסה ומסלקה".
8. לפני סעיף 45 לחוק העיקרי, תחת כותרת פרק ח' יבוא:
"סימן א': הגדרות

הגדרות 44לא. בפרק זה –

"בורסה" – חברה שקיבלה רישיון להקמה ולניהול של מערכת למסחר בניירות ערך לפי סעיף 45;

"מסלקה" – חברה שניתן לה, לפי הוראות סימן זה, רישיון לפתיחה ולניהול של מערכת סליקה;

"מערכת למסחר בניירות ערך" – מערכת רב־צדדית שבאמצעותה מתנהל מסחר בניירות ערך, בדרך של הפגשת פקודות קנייה ופקודות מכירה של ניירות ערך ושכלול עסקאות בין קונים ומוכרים של ניירות ערך, הפועלת בלא הפעלת שיקול דעת, על פי כללים שנקבעו מראש;

"מערכת סליקה" – אחת מאלה:

(1) מערכת מרכזית שבאמצעותה מתבצעת סליקת עסקאות בניירות ערך;

ד ב ר י ה ס ב ר

זו. בהתאם לתיקון המוצע של סעיף 45 לחוק, בסעיף 9(2) להצעת החוק, היוצר את ההפרדה המתוארת לעיל וקובע שרישיון בורסה נדרש לשם הפעלת מערכת למסחר בניירות ערך כהגדרתה המוצעת, מוצע להגדיר "בורסה" כחברה שקיבלה רישיון להקמה ולניהול של מערכת למסחר בניירות ערך לפי סעיף 45 לחוק. כך, מובהר כי המונח "בורסה" מתייחס לתאגיד המנהל את המערכת למסחר בניירות ערך, ולא למערכת עצמה. תיקון הגדרה זו מחייב תיקונים בהוראות נוספות בחוק שנעשה בהן שימוש במונח "בורסה".

להגדרה "מערכת למסחר בניירות ערך" – מוצע להגדיר את המונח "מערכת למסחר בניירות ערך" באופן מהותי, כמערכת רב־צדדית שבאמצעותה מתנהל מסחר בניירות ערך, בדרך של הפגשת פקודות קנייה ופקודות מכירה של ניירות ערך ושכלול עסקאות בין קונים ומוכרים של ניירות ערך, והכול תוך שימוש בשיטת מסחר הפועלת על פי כללים שנקבעו מראש בלא הפעלת שיקול דעת של מנהל המערכת. ההגדרה המוצעת מבוססת על הגדרות במערכות דינים מקבילות בחוץ לארץ.

להגדרות "מסלקה", "מערכת סליקה" ו"סליקה", של עסקת בנייר ערך – המונח "מסלקה" מוגדר היום בסעיף 50א לחוק שעניינו יציבות מסלקות. מאחר שמוצע בהצעת חוק זו לקבוע בחוק לעניין מסלקה הסדרים דומים לאלה

סעיפים פרק ח' לחוק קובע היום את ההוראות החלות על הבורסה וכן קובע כמה הוראות החלות על כללי מסלקות. נוכח השינוי המוצע במבנה הפרק ובמונחי היסוד שבו והכללת הוראות המסדירות באופן מקיף יותר את הפעלתן של מסלקות ניירות ערך, מוצע לשנות את כותרת הפרק ל"בורסה ומסלקה".

במטרה להקל על ההתמצאות בהוראות פרק ח' לחוק מוצע לחלקו לחמישה סימנים: בסימן א' מוצע להגדיר מונחים המשמשים בפרק, סימן ב' יכלול הוראות הנוגעות לבורסה, סימן ג' יעסוק במסלקה, סימן ד' יכלול הוראות ממשל תאגידי שיהולו על בורסה ועל מסלקה וסימן ה' יכלול הוראות הנוגעות לפיקוח הרשות הן על בורסה והן על מסלקה.

לסעיף 44לא המוצע

להגדרה "בורסה" – הצעת החוק כוללת הוראות לעניין קבלת רישיון להקים ולנהל מערכת למסחר בניירות ערך, וואת כדי לשנות את המצב הקיים, שבו קיימת ופועלת רק בורסה אחת בישראל. על פי ההגדרה הקיימת היום בסעיף 1 לחוק, "בורסה" היא "בורסה לניירות ערך שקיבלה רישיון לפי סעיף 45". בהגדרה זו אין הפרדה בין הבורסה כמערכת למסחר בניירות ערך לבין הבורסה כתאגיד המפעיל מערכת

(2) מערכת הנותנת שירותי משמורת מרכזית (Central Securities Depository) של ניירות ערך ששוכללה לגביהם עסקה, לראשונה, ומיד לאחר שכלולה;

(3) מערכת המשמשת צד נגדי מרכזי (Central Counterparty) בעסקאות בניירות ערך; לעניין זה, "צד נגדי מרכזי", בעסקה בניירות ערך – גורם המבטיח לצדדים לעסקה בניירות ערך את מימושה, בין השאר בדרך של מתן ערבות;

"נותן ההיתר" – אחד מאלה:

(1) לעניין היתר החזקה – הרשות, בהסכמת שר האוצר;

(2) לעניין היתר שליטה – שר האוצר לאחר התייעצות עם הרשות;

"סליקה", של עסקה בנייר ערך – העברת הבעלות בנייר ערך או העברת התמורה בעדו, בין צדדים לעסקה בנייר הערך, בהתאם לעסקה.

סימן ב': בורסה."

תיקון סעיף 45 9. בסעיף 45 לחוק העיקרי –

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "רישיון בורסה";

(2) בסעיף קטן (א), במקום הסיפה החל במילים "בורסה לניירות ערך" יבוא "מערכת למסחר בניירות ערך אלא ברישיון שניתן לו לפי הוראות סימן זה (בחוק זה – רישיון בורסה)";

(3) סעיף קטן (ב) – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע להוסיף הגדרה מהותית למונח "סליקה", אשר אינו מוגדר כיום בחוק, ולקבוע כי "סליקה", של עסקה בנייר ערך משמעה העברת הבעלות בנייר ערך או התמורה בעדו, בין צדדים לעסקה בנייר הערך, בהתאם לעסקה.

להגדרה "נותן ההיתר" – על פי המוצע, החזקת אמצעי שליטה והשליטה בבורסה יהיו טעונים היתר מאת שר האוצר או מאת הרשות, בהתאמה. מוצע אם כן לקבוע כי נותן ההיתר לעניין החזקת אמצעי שליטה היא הרשות והיא תיתן את ההיתר בהסכמת שר האוצר, וכי נותן ההיתר לעניין שליטה בבורסה הוא שר האוצר והוא ייתן את ההיתר לאחר התייעצות עם הרשות.

סעיף 9 סעיף 45 לחוק במתכונתו הנוכחית, קובע חובה לקבל רישיון מידי שר האוצר לשם ניהול בורסה

לניירות ערך. סעיף קטן (ב) של הסעיף האמור קובע את תנאי הסף שחברה נדרשת לעמוד בהם כדי לקבל רישיון לניהול בורסה, ובהם: ייחוד מטרותיה של החברה לניהול בורסה לניירות ערך, איסור על חלוקת רווחים לחבריה וקיומו של תקנון הבורסה המסדיר את פעילותה, שאושר בידי שר האוצר בהתייעצות עם הרשות ובידי ועדת הכספים של הכנסת.

המוצעים לעניין בורסה (בעניין רישוי, היתרי החזקה ושליטה והוראות ממשל תאגידי), ובדומה לשינוי המוצע בהגדרה "בורסה", כמתואר לעיל, מוצע להגדיר "מסלקה" באופן שמבחין בין המערכת שמבצעת את הסליקה ובין החברה המחזיקה ברישיון להפעילה. בהתאם, על פי המוצע, מסלקה היא חברה שניתן לה, לפי הוראות סימן ג' לפרק ח' לחוק העיקרי בנוסחו המוצע בסעיפים 17 עד 19 להצעת החוק, רישיון לפתיחה ולניהול של מערכת סליקה.

"מערכת סליקה" מוגדרת על פי המוצע כאחת מאלה:

1. מערכת מרכזית שבאמצעותה מתבצעת סליקת עסקאות בניירות ערך;

2. מערכת הנותנת שירותי משמורת מרכזית (Central Securities Depository) של ניירות ערך ששוכללה לגביהם עסקה לראשונה, מיד לאחר שכלולה;

3. מערכת המשמשת צד נגדי מרכזי (Central Counterparty) בעסקאות בניירות ערך; לעניין זה, "צד נגדי מרכזי", בעסקה בניירות ערך – גורם המבטיח לצדדים לעסקה בניירות ערך את מימוש העסקה, בין השאר בדרך של מתן ערבות.

"תנאים ושיקולים 45א. (א) שר האוצר רשאי, לאחר התייעצות עם הרשות, להעניק רישיון בורסה לחברה כהגדרתה בחוק החברות שמתקיימים לגביה כל אלה:

- (1) היא, וכל תאגיד שהיא מחזיקה באמצעי שליטה בו, עוסקים אך ורק בעיסוקים המותרים לבורסה לפי סעיף 45ג;
- (2) תקנון ההתאגדות שלה אינו כולל הוראות שיש בהן כדי לפגוע בניהולה התקין וההוגן;
- (3) היא התקינה תקנון כאמור בסעיף 46 והתקנון אושר בידי הרשות ושר האוצר;
- (4) יש לה מיומנות טכנית ואמצעים מתאימים לצורך הפעלת מערכת למסחר בניירות ערך באופן שיבטיח את יציבות המערכת, אמינותה, זמינותה ואבטחת המידע שבה;

ד ב ר י ה ס ב ר

את ההוראה הקבועה בו היום, לסימן ד' לפרק ח' כנוסחו המוצע שעניינו ממשל תאגידי.

נוכח הוראת הכללית של סעיף 51(ג) לחוק, ולפיו על הבורסה למסור לרשות דוחות על פעולותיה וידיעות על ענייניה במועדים ולפי הפרטים שתקבע הרשות, מתיירת ההוראה הקבוע היום בסעיף 45ד לחוק ומוצע על כן להחליפו.

וזה נוסחם של סעיפים 45א עד 45ד לחוק שמוצע להחליפם:

"45א. (א) דירקטוריון בורסה (להלן – הדירקטוריון) יהיה מורכב מאלה:

- (1) שבעה דירקטורים שיבחרו חברי הבורסה כפי שנקבע במסמכי ההתאגדות שלה;
- (2) חמישה דירקטורים שתמנה ועדת המינויים על דעת יושב ראש הרשות (להלן – דירקטורים חיצוניים);
- (3) דירקטור שימנה שר האוצר;
- (4) דירקטור שימנה נגיד בנק ישראל;

(5) יושב ראש הדירקטוריון, שיבחר הדירקטוריון על דעת יושב ראש הרשות, ובלבד שמתקיימים בו תנאי הכשירות לדירקטור חיצון כאמור בסעיף קטן (1) והוא אינו בעל ענין בתאגיד שניירות ערך שלו רשומים למסחר בבורסה;

(6) המנהל הכללי של הבורסה שיבחר הדירקטוריון, ובלבד שמתקיימים בו תנאי הכשירות לדירקטור חיצון כאמור בסעיף קטן (1) והוא אינו בעל ענין בתאגיד שניירות ערך

מוצע לבטל את סעיף קטן (ב) האמור ולקבוע הסדר מקיף ועדכני יותר לגבי רישיון בורסה, בסימן ב' לפרק ח' לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 10 להצעת החוק. וזה נוסחו של סעיף קטן (ב):

"(ב) רישיון לפי סעיף זה יינתן לחברה שאינה מגבילה את מספר חבריה ואשר –

(1) תוכרי ההתאגדות שלה מייחד מטרותיה לניהול בורסה לניירות ערך;

(2) תקנות ההתאגדות שלה מבטיחות כי רווחיה ישמשו רק למטרותיה ולא יחולקו בין חבריה, וכי בפירוקה תשמש יתרת נכסיה למטרות שיקבע שר האוצר; הוראת פסקה זו תחול עד לאחר מתן שני רישיונות או יותר לפי סעיף 45א);

(3) התקינה תקנון כאמור בסעיף 46 והתקנון אושר על ידי שר האוצר אחרי התייעצות עם הרשות ועל ידי ועדת הכספים של הכנסת;

(4) הבורסה שבהנהלתה תהיה בעיר שאין בה בורסה מכבה"

סעיף 10 מוצע להחליף את סעיפים 45א ו-45ב לחוק הקובעים הוראות בדבר דירקטוריון בורסה ודירקטור חיצון בבורסה ולקבוע הסדר חדש בעניין ממשל תאגידי של בורסה בסימן ד' לפרק ח' לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 20 להצעת החוק, כפי שיוסבר בהרחבה בדברי ההסבר לאותו סעיף. סימן זה מאמץ בין השאר את ההסדר הקבוע היום בסעיף 45ב לחוק בעניין פקיעת כהונה של דירקטור חיצון, וקובע הסדר דומה לעניין פקיעת כהונה של דירקטור בלתי תלוי בבורסה.

כך גם מוצע להחליף את סעיף 45ג לחוק, ולהעביר

(5) היא שילמה את האגרות שנקבעו לפי סעיף 55א, אם נקבעו;

(6) היא עומדת בדרישות לעניין הון עצמי, ביטוח, פיקודן וערבות שקבע שר האוצר לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עמה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, ורשאי השר לקבוע הוראות שונות לגבי חברות שונות המבקשות רישיון לפי סימן זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הדירקטוריון או ממש ישיבות בתוך שנה, זולת אם ועדת המינויים אישרה את המשך כהונתו לאחר שהשתכנעה כי היתה הצדקה סבירה להיעדרות;

(3) לדעת ועדת המינויים נבצר ממנו למלא את תפקידו;

(4) לדעת ועדת המינויים נתיים בו אחד התנאים הפוסלים אדם מלשמש דירקטור חיצון.

(ב) דירקטור חיצון שהתפטר מכהונתו בדירקטוריון לפני תום התקופה אשר לה נתמנה, ימסור הודעה בכתב לדירקטוריון על נימוקי פרישתו ויעביר העתק ההודעה ליושב ראש הרשות.

45. הוראות סעיף 5(א) ו-5(ב) יחולו על חברי דירקטוריון של בורסה ועל עובדי בורסה, אלא שההודעה לפי סעיף 5(ב) תימסר לגביהם ליושב ראש הרשות וליושב ראש הדירקטוריון.

74. הבורסה תגיש לרשם ולרשות, תוך ששה חדשים מתום כל שנת חשבון שלה, את דו"חותיה הכספיים והודעה כאמור בסעיף 123א לפקודת החברות [נוסח חדש], תשמ"ג-1983.

לסעיף 45 המוצע

לסעיף קטן (א)

מוצע לקבוע כי שר האוצר רשאי, לאחר התייעצות עם הרשות, ובהתבסס על השיקולים הקבועים בסעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע, להעניק רישיון בורסה לחברה כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן – חוק החברות) שעומדת בשורה של תנאים כמפורט להלן.

ראשית, נדרש כי החברה המבקשת רישיון בורסה עוסקת אך ורק בעיסוקים שמותר לבורסה לעסוק בהם לפי סעיף 45ג המוצע, קרי, בניהול מערכת למסחר בניירות ערך ובמתן שירותים נלווים כהגדרתם באותו סעיף (פסקה 1)). ההוראה המוצעת דומה במהותה להוראה הקיימת כיום בעניין תנאי הסף לקבלת רישיון בורסה, בסעיף 45 לחוק. ייחוד העיסוק נועד לגדר את סיכוני הפעילות המפוקחת ולוודא שלא מתווספים לה סיכונים שאינם מפוקחים, כמו גם למנוע מצב שבו הבורסה לא תקיים פעילות בתחום שאינו נכלל בגדר סמכויות הפיקוח של המאסדר האחראי על פעילותה.

שלו רשומים למסחר בבורסה; למנהל הכללי של הבורסה לא תהיה זכות הצבעה.

(ב) תקופת כהונתו של דירקטור חיצון תהיה שנתיים, וניתן למנותו לשתי תקופות כהונה נוספות של שנתיים כל אחת; חלפו לפחות שנתיים מתום הכהונה כאמור, ניתן לשוב ולמנותו דירקטור חיצון.

(ג) תקופת כהונתו של יושב ראש הדירקטוריון תהיה חמש שנים, וניתן לבחור בו לתקופת כהונה נוספת אחת של חמש שנים.

(ד) לענין סעיף זה וסעיף 45 –

"ועדת המינויים" – ועדה המורכבת מארבעה חברים אלה:

(1) שופט שמינה שר המשפטים בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, שיהיה יושב ראש הוועדה ולו קול מכריע במקרה של דעות שקולות;

(2) יושב ראש הרשות;

(3) יושב ראש הדירקטוריון;

(4) דיקן הפקולטה למינהל עסקים של האוניברסיטה בעיר שבה נמצאת הבורסה, או חבר הסגל האקדמי שהוא מינה, ובלבד שמתקיימים בו תנאי הכשירות לדירקטור חיצון;

"בעל ענין" – בעצמו או יחד עם בן משפחה שלו.

(ה) ועדת המינויים תקבע את נהלי עבודתה ואת סדרי דיוניה.

(1) דירקטור חיצון לא יהיה חבר בורסה או בעל ענין בו או עובד שלו, או בעל ענין או עובד בתאגיד בשליטת חבר בורסה, או עובד של בעל שליטה בחבר בורסה, או מי שנותן שירותים בשכר דרך קבע לאחד מאלה, או בעל ענין מכוח החזקת מניות בתאגיד שניות ערך שלו רשומים למסחר בבורסה; שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות אמות מידה נוספות לכשירות דירקטור חיצון.

45ב. (א) דירקטור חיצון יחדל לכהן בתפקידו לפני תום התקופה אשר לה נתמנה אם נתיים אחד מאלה:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות;

(2) הוא נעדר מארבע ישיבות רצופות של

- (ב) בהחלטה בבקשת חברה למתן רישיון לפי סעיף קטן (א) יובאו בחשבון, בין השאר, עניינים אלה:
- (1) תכניות הפעולה של המבקשת וסיכוייה להגשמן;
 - (2) מיומנותם של נושאי המשרה במבקשת והתאמתם לתפקידם;
 - (3) האמצעים הכספיים של המבקשת;
 - (4) האמצעים הכספיים והרקע העסקי של בעלי השליטה במבקשת;
 - (5) שיקולים הנוגעים למהימנותה של המבקשת, למהימנותו של בעל שליטה בה או למהימנותו של נושא משרה בכירה במבקשת או בבעל שליטה בה;
 - (6) שיקולים שבטובת הציבור.

ד ב ר י ה ס ב ר

יש "כרית ביטחון" וכן להבטיח כי לבורסה יהיה בסיס כלכלי איתן המאפשר לה להתמודד עם הסיכונים הגלומים בפעילותה.

יודגש כי כדי לאפשר לבורסה להפוך לחברה למטרות רווח, הרשאית לחלק רווחים לבעליה, מוצע למחוק את התנאי הקבוע היום בסעיף 45(ב) לחוק בדבר איסור חלוקת רווחים.

לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע את השיקולים שיש לשקול במתן רישיון בורסה, ובהם תכניות הפעולה של המבקשת וסיכוייה להגשמן, מיומנותם של נושאי המשרה במבקשת והתאמתם לתפקידם, האמצעים הכספיים של המבקשת, האמצעים הכספיים והרקע העסקי של בעלי אמצעי השליטה במבקשת, האמצעים הטכניים והיכולת התפעולית של המבקשת, שיקולים שבטובת הציבור וטעמים הנוגעים למהימנות המבקשת, בעל שליטה בה או של נושא משרה בכירה במבקשת או בבעל שליטה בה. שיקולים אלה באים להבטיח כי בורסה שתקבל רישיון תהיה מסוגלת לקיים את הפעילות שלשמה ניתן לה הרישיון לאורך זמן, וכי ביכולתם של בעלי השליטה בה לתמוך בפעילות במידת הצורך. כל אלה נועדו למנוע פגיעה באמון המשקיעים בשוק ההון, פגיעה שעשויה להביא את הציבור להדיר את רגליו מהפעילות ולגרום לנזק שתיוקו עשוי להימשך שנים.

שיקולים דומים קבועים גם בסעיף 6 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הבנקאות (רישוי)) ובסעיף 17 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)).

דרישה זו חלה על פי המוצע גם על כל התאגידים שהחברה מחזיקה באמצעי שליטה בהם.

שנית, נדרש כי תקנון ההתאגדות של חברה המבקשת רישיון בורסה אינו כולל הוראות שיש בהן כדי לפגוע בניהולה התקין וההוגן (פסקה 2)). הוראת סל זו נועדה לקבוע כי הבורסה, לצד היותה חברה שתכליתה לפעול על פי שיקולים עסקיים להשאת רווחיה (ראו סעיף 11 לחוק החברות), תהיה חברה שתחויב לפעול גם על פי כללים הנוגעים לתקינות והוגנות פעילותה. עוד נדרש כי החברה התקינה תקנון כאמור בסעיף 46 לחוק והתקנון אושר בידי הרשות ושר האוצר.

עוד נדרש כי יש לחברה מיומנות טכנית ואמצעים מתאימים לצורך הפעלת מערכת למסחר בניירות ערך באופן שיבטיח את יציבות המערכת, אמינותה, זמינותה ואבטחת המידע שבה. הפעלת מערכת למסחר בניירות ערך דורשת משאבים רבים ובין השאר ידע מחשובי, אמצעים טכנולוגיים, אמצעי מכשור וברקה ועוד. מערכת מסחר שאינה יציבה ואמינה עלולה לגרום לנזקים עצומים למשקיעים באמצעותה. בנוסף, על המערכת להיות זמינה משום שלקצובי הזמן שבהם מתבצע המסחר נודעת לעתים חשיבות מכרעת בביצוע פעולות רכישה או מכירה של ניירות ערך. כמו כן, על המערכת להיות מסוגלת להתמודד עם איומי גניבת מידע. לאור האמור, מוצע להוסיף גם רכיבים אלה לתנאי הרישיון.

תנאי נוסף שמוצע לקבוע הוא שהחברה שילמה את האגרות שנקבעו לפי סעיף 55 לחוק ניירות ערך, אם נקבעו לבסוף, מוצע לדרוש שהחברה עומדת בדרישות לעניין הון עצמי, ביטוח, פיקדון וערכות שקבע שר האוצר, לפי הצעת גניבת המידע או בהתייעצות עמה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת. דרישה זו נועדה להבטיח שלבורסה

- בקשה לרישיון בורסה 45. (א) בקשה למתן רישיון בורסה תוגש לרשות; הרשות רשאית לקבוע הוראות לעניין אופן הגשת הבקשה, הפרטים שייכללו בה והמסמכים שיצורפו לה.
- (ב) יושב ראש הרשות או עובד הרשות שהוא הסמיכו לכך בכתב רשאים לדרוש מהמבקשת פרטים או מסמכים, נוסף על הנדרש לפי סעיף קטן (א), אם ראו כי הדבר דרוש לצורך החלטה בבקשה.
45. חל שינוי מהותי בפרט מהפרטים שמסרה המבקשת לרשות במסגרת בקשתה או במסמכים שצורפו לה, תדווח על כך לרשות, מיד משנודע לה על כך ולא יאוחר מתום יום העסקים הראשון לאחר מכן, ותצרף את המסמכים הנוגעים לעניין.
45. תנאים ברישיון בורסה 745. שר האוצר רשאי, בהתייעצות עם הרשות, לקבוע ברישיון בורסה תנאים והגבלות, וכן לשנותם בכל עת, ובלבד שלא יקבע תנאים או הגבלות כאמור או ישנה אותם, אלא אם כן הודיע למבקשת את נימוקיו ונתן לה הזדמנות לטעון את טענותיה לפניו, לפני קביעתם.
45. ביטול רישיון בורסה 745. (א) שר האוצר, בהתייעצות עם הרשות, רשאי לבטל או להתלייתו בורסה, בהחלטה מנומקת בכתב, אם מתקיים לגבי הבורסה אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

בבורסה תנאי מן התנאים למתן רישיון או תנאי מהתנאים שנקבעו ברישיון, במקרה שמתקיימים לגבי הבורסה הליכי חדלות פירעון כהגדרתם בסעיף 350א לחוק החברות, או במקרה שהבורסה הפרה הוראה מההוראות לפי החוק ולא תיקנה את ההפרה כפי שהורה לה יושב ראש הרשות או שלא תיקנה את ההפרה בתוך התקופה שעליה הורה. כמו כן מוצע לאפשר לשר האוצר לבטל כאמור רישיון בורסה אם מתקיימת נסיבה המעידה על פגם במהימנותה של הבורסה, של בעל שליטה בה או של נושא משרה בכירה באחד מהם, בהתאם לרשימת נסיבות שתקבע הרשות לפי הוראות סעיף קטן (ב).

ההסדר המוצע לעניין ביטול רישיון בשל פגם במהימנות דומה במהותו להסדר הקבוע היום בחקיקה לגבי כמה גופים שמפוקחים בידי הרשות. כך למשל קובע סעיף 10א לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 (להלן – חוק השקעות משותפות בנאמנות). הסדר דומה לגבי חברה שאושרה כנאמן לפי סעיף 9 לחוק האמור; סעיף 15 לחוק השקעות משותפות בנאמנות קובע הוראה דומה לעניין מנהל קרן כהגדרתו באותו חוק; סעיף 10(א) לחוק הסדרת העיסוק בייצוג השקעות, בשיווק השקעות ובניהול יטיק השקעות, התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הייעוץ) קובע הוראה דומה לעניין בעל רישיון כהגדרתו באותו חוק; וסעיף 44כג(ב) לחוק קובע הסדר דומה לגבי חברה בעלת רישיון זירה כהגדרתו בסעיף 44א לחוק.

לסעיף 45 המוצע

מוצע לקבוע כי בקשה לקבלת רישיון בורסה תוגש לרשות, ולהסמיך את הרשות לקבוע בתקנות הוראות לעניין אופן הגשת הבקשה הפרטים שייכללו בה והמסמכים שיצורפו לה.

לסעיף 745 המוצע

מוצע לקבוע כי אם חברה הגישה בקשה לרישיון, ולאחר מכן חל שינוי מהותי בפרט מהפרטים שמסרה לרשות במסגרת הבקשה, יהיה עליה להודיע על כך לרשות מיד, ולא יאוחר מתום יום העסקים הראשון שלאחר היום בו נודע לה על השינוי.

לסעיף 745 המוצע

מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע, בהתייעצות עם הרשות, תנאים והגבלות ברישיון בורסה, וכן לשנות תנאים או הגבלות שקבע, בכל עת, וזאת לאחר שהודיע לבורסה את נימוקיו לכך ונתן לה זכות טיעון.

לסעיף 45 המוצע

לסעיף קטן (א)

מוצע לקבוע את הנסיבות שבהן רשאי שר האוצר, לאחר התייעצות עם הרשות ולאחר שנתן לבורסה זכות טיעון, לבטל רישיון בורסה. כך למשל במקרה שבו הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב, במקרה שבו חדל להתקיים

- (1) הרישיון ניתן לה על יסוד מידע כוזב או שגוי;
- (2) חדל להתקיים בה תנאי מהתנאים למתן רישיון כאמור בסעיף 45א(א) או שהיא הפרה תנאי מהתנאים שנקבעו ברישיון לפי סעיף 745ד;
- (3) מתקיימים לגביה הליכי חדלות פירעון כהגדרתם בסעיף 350א לחוק החברות;
- (4) מתקיימת נסיבה מהנסיבות המנויות ברשימה שנקבעה לפי סעיף קטן (ב) המעידה על פגם במהימנותה; נסיבות כאמור ייבחנו לגבי הבורסה, בעל שליטה בה ונושא משרה בכירה בבורסה או בעל שליטה בה;
- (5) היא הפרה הוראה מההוראות לפי חוק זה או הוראה או הנחיה של הרשות ולא תיקנה את ההפרה כפי שהורה לה יושב ראש הרשות או שלא תיקנה את ההפרה בתוך התקופה שעליה הורה.

(ב) הרשות תקבע רשימה של נסיבות שיש בהן כדי להעיד על פגם במהימנות של בורסה, של בעל שליטה בה או של נושא משרה בכירה בה או בעל שליטה בה; רשימה כאמור תפורסם באתר האינטרנט של הרשות ותיכנס לתוקף בתום 30 ימים מיום הפרסום, ואולם שינוי ברשימה לא יחול על הליך תלוי ועומד לפי סעיף קטן (א)4; הודעה על פרסום הרשימה ועל כל שינוי שלה, ומועד תחילתם, תפורסם ברשומות.

(ג) שר האוצר לא יבטל או יתלה רישיון כאמור בסעיף קטן (א) אלא לאחר שנתן לבורסה הזדמנות לטעון את טענותיה לפניו או לפני מי שהוא הסמיך לכך, בדרך שהורה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ב)

http://www.isa.gov.il/%D7%97%D7%A7%D7%99%D7%A7%D7%94%20%D7%95%D7%90%D7%9B%D7%99%D7%A4%D7%94/Enforcement/Admin_Enforcement/5534/Pages/default.aspx

לסעיף קטן (ג)

מוצע להסמיך את יושב ראש הרשות לדרוש מהבורסה לתקן הפרה, אם מצא שהבורסה הפרה הוראה מהוראות החוק או התקנות לפיו או הוראה או הנחיה של הרשות. הוראה דומה קבועה בסעיף 44ג(ג) לחוק, בסעיף 15א(א) לחוק השקעות משותפות ובסעיף 7 לחוק להסדרת פעילות חברות דירוג האשראי, התשע"ד-2014 (להלן – חוק הדירוג).

מוצע כי הרשות תקבע רשימה של נסיבות שיש בהן כדי להעיד על פגם במהימנות של הבורסה, של בעל שליטה בה או של נושא משרה בכירה באחד מהם (להלן – רשימת המהימנות). רשימה כאמור תפורסם על פי המוצע באתר האינטרנט של הרשות, והודעה על פרסום הרשימה ועל כל שינוי בה ומועד תחילתם, תפורסם ברשומות. יצוין כי רשימה כזו כבר מצויה היום באתר הרשות לגבי גורמים המפוקחים בידי הרשות (יועצי השקעות, מנהלי תיקים וקרנות נאמנות, זירות סוחר וחברות דירוג אשראי) בהתאם לסמכות המוקנית לרשות לגבי גורמים אלה בסעיפים הנזכרים לעיל בדברי ההסבר לסעיף קטן (א) (לקישור לרשימה באתר האינטרנט של הרשות ראו:

145. חובת הודעה לרשות (א) בורסה תודיע לרשות על התקיימות אחת הנסיבות המנויות בסעיף 27(ג) לחוק הייעוץ לגבייה, לגבי בעל שליטה בה או לגבי נושא משרה בכירה בה או בבעל שליטה בה, מיד משנודע לה על כך ולא יאוחר מתום יום העסקים הראשון לאחר מכן.

(ב) נושא משרה בכירה בבורסה או בבעל שליטה בבורסה וכן בעל שליטה כאמור, יודיעו לבורסה על התקיימות נסיבה מהנסיבות כאמור בסעיף קטן (א), מיד משנודע להם על כך; הודעה לפי סעיף קטן זה תכלול את הפרטים הדרושים לבורסה כדי למלא את חובתה לפי סעיף קטן (א).

145. (א) לא יחזיק אדם חמישה אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בבורסה, אלא על פי היתר שנתנה הרשות בהסכמת שר האוצר (בסימן זה – היתר החוקה).

שליטה והחזקת אמצעי שליטה בבורסה

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי לאפשר לבורסה למלא את חובת הדיווח, מוצע לחייב נושא משרה בכירה בבורסה, בעל שליטה ונושא משרה בכירה בבעל השליטה כאמור, להודיע לבורסה על התקיימות נסיבה של פגם במהימנותם מיד משנודע להם על כך.

לסעיפים 145 עד 145א המוצעים – כללי

התהליך המאפשר לבורסה להפוך מחברה בבעלות משותפת של חברי הבורסה, שאינה רשאית לחלק רווחים, לחברה בבעלות פרטית או ציבורית, הפועלת למטרות רווח ואשר נועדה לשרת את בעלי מניותיה, יוצר, כאמור, הפרדה בין זכויות הבעלות וההצבעה מחד, לבין הזכות של חברי הבורסה לגישה ישירה למסחר מאידך. תהליך זה משנה את מבנה ההחזקות בבורסה אף שפעילותה כבורסה נותרת בעינה ואף שתכליתה הציבורית החיונית לכלכלת המדינה נשמרת.

בשל חשיבותה של הבורסה כתשתית לאומית חיונית, נדרשת הטלת מגבלות על היווצרות בעלי עניין המחזיקים מעל חמישה אחוזים בסוג מסוים של אמצעי שליטה בבורסה ועל בעלי שליטה בבורסה. מגבלות אלה עשויות לכלול הגבלת בעלי עניין כאמור והתניית מתן היתרי החזקה בהוכחת יכולת ומומחיות לנהל בורסה וכן בעמידה במבחני מהימנות (Fit and Proper) המקובלים בחקיקה בכלל ובוו המסדירה את הפעילות בשוק ההון בפרט (לעניין זה ראו למשל סעיפים 6 ו-34 לחוק הבנקאות (רישוי), וסעיף 11א לפקודת הבנקאות, 1941 (להלן – פקודת הבנקאות)).

בנוסף, במצב זה נדרש פיקוח הדוק על מבנה הבעלות בבורסה ועל בעלי היתרי החזקה, שכן לאחר שתבצע הבורסה שינוי מבני כמתואר לעיל, היא עשויה להעניק שירותים נוספים שאפשר שיתחרו בשירותים שנותנים היום חברי הבורסה, למשל באמצעות מתן גישה ישירה למסחר למשתתפים נוספים. במצב זה יש לצמצם את ניגודי העניינים בין הבורסה לבין חברי הבורסה ולוודא שקבלת ההחלטות על ידי הנהלת הבורסה תהיה יעילה ולא תושפע מניגודי עניינים כאמור.

לסעיף 145 המוצע

מוצע לקבוע בסעיף 145 כי בורסה ונושא משרה בכירה בבורסה או בבעל שליטה בבורסה יודיעו לרשות על התקיימות אחת הנסיבות המנויות בסעיף 27(ג) לחוק הייעוץ לגבייה, לגבי בעל שליטה בה או לגבי נושא משרה בכירה בה או בבעל שליטה בה, מיד משנודע לה על כך ולא יאוחר מתום יום העסקים הראשון לאחר מכן. כדי ששר האוצר יוכל לממש את סמכותו לשקול ביטול רישיון לפי סעיף 45 המוצע, מוצע לקבוע כי על הבורסה תחול חובה להודיע על התקיימות נסיבה של פגם במהימנות כמפורט בסעיף. הסדר זה דומה במהותו להסדר הקבוע כיום ביחס למנהל קרן לפי סעיף 13א לחוק השקעות משותפות ובעל רישיון לפי סעיף 27(ג) לחוק הייעוץ.

בעניין זה יש להעיר, כי לא נדרשת הודעה על כל עניין ועניין המנוי ברשימת המהימנות, אלא ההודעה נדרשת רק בשל התרחשות אירועים אובייקטיביים. כך למשל, נדרשת הודעה על הגשת כתב אישום אך לא נדרשת הודעה על התנהלות לא תקינה מול הרשות או על תלונות ציבור. זאת משום שהטלת חובת הודעה על כל פרט המנוי ברשימת המהימנות תחייב את הבורסה להניף דגל שלילי ולהכריז על העדר מהימנות, במקום שבו אין ודאות ביחס לקיומו של הפגם האמור, בשלב מוקדם יחסית ובטרם ננקט הליך אכיפה. מעבר לכך, חלק מהנסיבות הנכללות ברשימה האמורה עשויות להתקיים בלא שהגורם שהתנהגותו נבחנת יודע על כך, ומכאן בלא שאותו גורם יכול לדווח על התקיימות הנסיבה. כך למשל בכל הנוגע לקיומן של תלונות כנגד אחד מהגורמים שלגביהם נבחנת המהימנות.

בהתאם, מוצע לקבוע חובת הודעה לרשות על אירועים אובייקטיביים המנויים בסעיף 27(ג) לחוק הייעוץ כאמור, שעלולים להעיד על פגם במהימנות של גורמים שלגביהם נבחנת המהימנות.

יובהר, כי אין בקביעתה של חובת ההודעה על אירועים כאמור לעיל כדי לצמצם את סמכותה של הרשות לדרוש, במקרה מסוים, גילוי של מידע נוסף שיש בו כדי ללמד על מהימנות בעל היתר.

(ב) לא ישלוט אדם בבורסה אלא על פי היתר שנתן שר האוצר לאחר התייעצות עם הרשות (בסימן זה – היתר שליטה).

(ג) במתן היתר לפי סעיף זה יובאו בחשבון שיקולים אלה:

(1) שיקולים הנוגעים למהימנותו של מבקש ההיתר או נושא משרה בכירה במבקש ההיתר;

(2) קיומם של ניגודי עניינים בין מבקש ההיתר או תאגיד קשור אליו לבין הבורסה או חברה קשורה לבורסה;

(3) ההשלכות האפשריות של מתן ההיתר על ניהולה התקין וההוגן של הבורסה ועל יכולתה לקיים את חובותיה, כולן או חלקן;

(4) שיקולים שבטובת הציבור;

(5) לעניין היתר שליטה – מדיניות משרד האוצר בעניין מתן היתר שליטה בבורסה, במקרה שהיא החברה היחידה שבידיה רישיון בורסה.

(ד) נותן ההיתר רשאי לקבוע בו תנאים והגבלות ורשאי הוא לשנותם בכל עת, ובלבד שלא יקבע תנאים או הגבלות כאמור, אלא אם כן הודיע לבעל ההיתר את נימוקיו ונתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו, לפני קביעתם.

(ה) שליטה בבורסה או החזקת אמצעי שליטה בבורסה בלא קבלת היתר מתאים לפי סעיף זה, לא תקנה זכויות כלשהן מעבר לזכויות שמקנה החזקה באמצעי שליטה בשיעור שאינו טעון היתר כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

שיקולים שבטובת הציבור. במקרה שפועלת בישראל רק בורסה (קרי, חברה בעלת רישיון לניהול מערכת למסחר בניירות ערך) אחת, יובאו בחשבון על פי המוצע, לצורך מתן היתר שליטה באותה בורסה, שיקולים הנוגעים למדיניות משרד האוצר בעניין זה.

בסעיף קטן (ד) מוצע להסמיך את נותן ההיתר (שהוא, לעניין היתר החזקה, הרשות בהסכמת שר האוצר, ולעניין היתר שליטה, שר האוצר לאחר התייעצות עם הרשות) לקבוע בו תנאים והגבלות ורשאי הוא לשנותם בכל עת, ובלבד שלא יקבע תנאים או הגבלות כאמור, אלא אם כן הודיע לבעל ההיתר את נימוקיו ונתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו, לפני קביעתם. הוראה מוצעת זו דומה להוראה הקבועה היום בסעיף 5 לחוק הדירוג.

בסעיף קטן (ה) מוצע לקבוע כי שליטה בבורסה או החזקת אמצעי שליטה בלא קבלת היתר מתאים לפי סעיף זה, לא תקנה זכויות כלשהן, כדוגמת זכויות הצבעה או זכויות לקבלת רווחים בחלוקה, מעבר לזכויות שמקנה החזקה באמצעי שליטה בשיעור שאינו טעון היתר כאמור.

לאור כל האמור, מוצע לקבוע מנגנון המחייב קבלת היתר החזקה בשל החזקה של אמצעי שליטה בבורסה בשיעור של חמישה אחוזים או יותר, וכן מנגנון המחייב קבלת היתר שליטה בבורסה.

לסעיף 145 המוצע

מוצע לקבוע בסעיף קטן (א), כי אדם לא יחזיק יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בבורסה, אלא על פי היתר מאת הרשות, בהסכמת שר האוצר. בסעיף קטן (ב) של אותו סעיף מוצע לקבוע הסדר דומה שליטה בבורסה, אלא שהיתר שליטה יינתן על פי המוצע בידי שר האוצר, לאחר התייעצות עם הרשות.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע את השיקולים שיובאו בחשבון בעת מתן היתר החזקה או היתר שליטה כאמור. על פי המוצע יובאו בחשבון שיקולים הנוגעים למהימנותו של מבקש ההיתר או של נושא משרה בכירה בו, קיומם של ניגודי עניינים בין מבקש ההיתר או תאגיד קשור אליו לבין הבורסה או חברה קשורה אליה, ההשלכות האפשריות על ניהולה התקין וההוגן של הבורסה בעקבות מתן היתר וכן

(1) הוראות סעיף זה יחולו גם על החזקת אמצעי שליטה בבורסה כערוכה לחיוב, למעט אמצעי שליטה כאמור שנועדו בתום לב לשמש כערוכה לחיוב.

(2) לא יינתן היתר לפי סעיף זה לחבר בורסה או לתאגיד בנקאי גם אם אינו חבר בורסה.

(ח) הוראות סעיף זה יחולו על החזקת אמצעי שליטה בבורסה בידי בנק ישראל.

העברת אמצעי שליטה בבורסה 45.ח. מי שמחזיק אמצעי שליטה בבורסה, לא יעביר אותם לאחר בידועו שהנעבר זקוק להיתר לפי סעיף 145 ואין בידו היתר כאמור.

שינוי או ביטול היתר 45.ט. (א) נותן ההיתר רשאי לשנות היתר החזקה או היתר שליטה שנתן, או לבטלו, בהחלטה מנומקת בכתב, אם מצא כי מתקיים אחד מאלה (בסעיף זה – פגם):

(1) בבעל ההיתר חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן היתר;

(2) בבעל ההיתר חדל להתקיים תנאי מהותי מתנאי ההיתר או שהוא הפר תנאי כאמור;

(3) מתקיימת אחת הנסיבות המנויות ברשימה לפי סעיף 45ה(ב), שיש בה כדי להעיד על פגם במהימנותו של בעל ההיתר או של נושא משרה בכירה בבעל ההיתר.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף קטן (ח) מוצע להחריג את בנק ישראל מהדרישה לקבל היתר לפי סעיף זה, וזאת משום שעל אף שבנק ישראל הוא חבר בורסה, הנסיבות שבשלהן עשויים להתעורר ניגודי העניינים כתוצאה מהיותו של גוף מסוים בנק שהוא חבר בורסה ובעל מניות בה, אינן מתקיימות לגבי בנק ישראל שפעילותו אינה לזו של בנק מסחרי או חבר בורסה אחר.

לסעיף 45 המוצע

מוצע לקבוע, כמקובל בדברי חקיקה הקובעים הוראות בעניין היתרי החזקה או שליטה, כי מי שמחזיק אמצעי שליטה בבורסה לא רשאי להעבירו לאחר בידועו שמקבל אמצעי השליטה נדרש להיתר החזקה או להיתר שליטה לפי סעיף 145 המוצע, ואין בידו היתר כאמור. הוראה דומה קיימת בסעיף 44כח לחוק, לעניין חברה בעלת רישיון זירה כאמור בפרק ז' 3' לחוק.

לסעיף 45ט המוצע

מוצע להסמיך את נותן ההיתר לשנות או לבטל היתר החזקה או היתר שליטה שנתן, בהחלטה מנומקת בכתב ולאחר שנתן לבעל ההיתר זכות טיעון. על פי המוצע נותן ההיתר יוכל לעשות שימוש בסמכות זו אם מצא שחדל

לפי סעיף קטן (1), החובה לקבל היתר החזקה או היתר שליטה תחול גם על מי שמחזיק אמצעי שליטה בבורסה כערוכה לחיוב. עם זאת, מוצע להחריג החזקת אמצעי שליטה שנועדו בתום לב לשמש כערוכה לחיוב וזאת במטרה לאפשר לתאגידיים קבלת ביטחונות במהלך העסקים הרגיל מבלי להידרש לקבלת היתר החזקה בשל כך. הוראה דומה, אם כי מגבילה יותר, קבועה גם בסעיף 34(2) לחוק הבנקאות (רישוי).

בסעיף קטן (2) מוצע לקבוע כי חבר בורסה או תאגיד בנקאי לא יוכלו לקבל היתר החזקה או היתר שליטה לפי סעיף זה. כאמור לעיל, אחת ממטרות הליך השינוי המבני בבורסה היא הרחבת בסיס החברות בה על ידי ניתוק בין החברות בבורסה לבעלות בה, באופן שיאפשר לבורסה לפעול באופן עצמאי לטובת קידום עסקיה במנותק מטובת חבריה. כדי להגשים מטרה זו, מוצע לקבוע במפורש כי חבר בורסה או תאגיד בנקאי – אשר היום גם בעלי הבורסה וגם חבריה – לא יוכלו לקבל היתר החזקה, ומכאן, לא יוכלו להחזיק מעל חמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בבורסה, דבר שיחייב הכנסת גיוון להרכב הקיים של בעלי המניות בבורסה.

(ב) נותן ההיתר לא ישנה או יבטל היתר שנתן אלא לאחר שנתן לבעל ההיתר הזדמנות לטעון את טענותיו, ואם הורה נותן ההיתר על תיקון הפגם לפי סעיף קטן (ג) – גם לאחר שחלפה התקופה לתיקונו.

(ג) סבר נותן ההיתר כי הפגם ניתן לתיקון, רשאי הוא להורות על תיקונו בתוך תקופה שיוורה.

התקיימה במי ששולט בבורסה או במי שמחזיק אמצעי שליטה בבורסה בשיעור הטעון היתר לפי סעיף 145, או בנושא משרה בכירה באחד מהם, אחת הנסיבות כמפורט להלן, יודיע השולט או המחזיק כאמור לרשות ולשר האוצר מיד משודע לו על כך:

(1) אחת הנסיבות המנויות בסעיף 27(ג) לחוק הייעוץ;

(2) לעניין תאגיד – ניתן צו לפירוק או מונה כונס נכסים לנכסיו או לחלק מהותי מהם בשל אי-תשלום חוב, ולעניין יחיד – ניתן לגביו צו כינוס נכסים בהליכי פשיטת רגל או שהוא הוכרז פסול דין.

(א) ראה יושב ראש הרשות שאדם הוא בעל שליטה בבורסה או מחזיק אמצעי שליטה בבורסה בשיעור הטעון היתר לפי סעיף 145, בלא שבידו היתר כאמור, רשאי הוא, לאחר שנתן לאותו אדם הזדמנות לטעון את טענותיו, להורות –

(1) על מכירת אמצעי השליטה שמחזיק אותו אדם, כולם או חלקם, בתוך תקופה שיקבע, כך שלא יחזיק אמצעי שליטה מסוג כלשהו מעל השיעור המותר להחזקה בלא היתר לפי סעיף 145;

ד ב ר י ה ס ב ר

מהותי מהם בשל אי-תשלום חוב, ואם הוא יחיד, מוצע לחייבו להודיע שניתן לגביו צו כינוס נכסים בהליכי פשיטת רגל או שהוא הוכרז פסול דין. הוראה דומה קבועה היום בסעיף 223 לחוק השקעות משותפות בנאמנות לגבי מחזיקי אמצעי שליטה במנהל קרן בשיעור הטעון היתר לפי אותו חוק.

לסעיף 145 המוצע

לאור החובה לקבל היתרי שליטה והיתרי החזקה בבורסה, מוצע לאפשר ליושב ראש הרשות לתת הוראות למי שפועל בלא היתר מתאים, כך שיהיה ניתן להפעיל כלפיו פעולות אכיפה. הסמכויות שמוצע להקנות ליושב ראש הרשות כלפי אדם השולט או מחזיק אמצעי שליטה בבורסה (בשיעור הטעון היתר) בלא היתר, כוללות מתן הוראה למכור את אמצעי השליטה שמחזיק אותו אדם בלא היתר; מתן הוראה שלא יופעלו זכויות הצבעה או זכויות מינוי דירקטור או מנהל כללי מכוח אמצעי שליטה שאותו אדם מחזיק בלא היתר; מתן הוראה שהצבעה מכוח אמצעי שליטה שמחזיק אותו אדם בלא היתר, לא תבוא במניין הקולות באותה הצבעה, ומתן הוראה על ביטול מינוי של דירקטור או מנהל כללי שנגרם בידי אותו אדם.

להתקיים בבעל היתר תנאי מהותיים לתנאי מהותיים להיתר או שהוא הפר תנאי כאמור, או שמתקיימת נסיבה (מהנסיבות המנויות ברשימה שנקבעה לפי סעיף 45(ב) המוצע) המעידה על פגם במהימנותו של בעל ההיתר או של בעל משרה בכירה בו. עוד מוצע לקבוע כי במקרה שנותן ההיתר סבור שהפגם (דהיינו העילה לשינוי או ביטול היתר) ניתן לתיקון, הוא יהיה מוסמך להורות לבעל ההיתר לתקן את הפגם ולהורות על התקופה לתיקונו. במקרה כזה, יוכל נותן ההיתר לשנות או לבטל את ההיתר רק לאחר שחלפה התקופה לתיקון הפגם והפגם לא תוקן.

לסעיף 145 המוצע

כדי לאפשר לנותן ההיתר להפעיל את הסמכות הנתונה לו לפי סעיף 145 המוצע, מוצע לחייב את מי ששולט בבורסה ואת מי שמחזיק אמצעי שליטה בבורסה בשיעור הטעון היתר, להודיע לרשות ולשר האוצר על פגם במהימנותו (כלומר, על התקיימות נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 27(ג) לחוק הייעוץ) או במהימנותו של נושא משרה בכירה בו. בנוסף, אם השולט או מחזיק אמצעי השליטה כאמור הוא תאגיד, מוצע לחייבו להודיע לרשות ולשר האוצר כי ניתן צו לפירוק או מונה כונס נכסים לנכסיו או לחלק

חובת הודעה על פגם במהימנות

הוראות למי שפעל בלא היתר

- (2) שלא יופעלו זכויות ההצבעה או זכויות למינוי דירקטור או מנהל כללי מכוח אמצעי שליטה שמחזיק אותו אדם בלא היתר לפי סעיף 145;
- (3) שהצבעה מכוח אמצעי שליטה שהחזיק אותו אדם בלא היתר לפי סעיף 145, לא תבוא במניין הקולות באותה הצבעה;
- (4) על ביטול מינויו של דירקטור או מנהל כללי שנגרם בידי אותו אדם.

(ב) היה אדם בעל שליטה בבורסה מכוח העברת אמצעי שליטה על פי דין, או החזיק אדם אמצעי שליטה בבורסה מכוח העברה על פי דין בשיעור הטעון היתר לפי סעיף 145, רשאי יושב ראש הרשות, לאחר שנתן לאותו אדם הזדמנות לטעון את טענותיו, להורות לו למכור את אמצעי השליטה האמורים, כולם או חלקם, בתוך תקופה שיוורה, כך שלא יהיה עוד בעל שליטה כאמור או שלא יחזיק אמצעי שליטה מסוג כלשהו מעל השיעור המותר להחזקה בלא היתר לפי הסעיף האמור.

(ג) הורה יושב ראש הרשות לאדם, לפי הוראות סעיף קטן (ב), למכור אמצעי שליטה, רשאי הוא לתת הוראה כאמור בסעיף קטן (א)2 עד (4), בשינויים המחויבים.

(ד) לא מכר בעל השליטה או המחזיק את אמצעי השליטה בהתאם להוראות יושב ראש הרשות לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), רשאי בית המשפט, לבקשת הרשות, למנות כונס נכסים למכירת אמצעי השליטה כאמור.

פעילות בורסה 45יב. בורסה תפעל באופן תקין והוגן מתוך הבטחת עניינו של הציבור.

ד ב ר י ה ס ב ר

ההסדר המוצע מבוסס על הסדרים מקבילים בסעיף 44כז לחוק, לגבי זירות סוחר, ובפרק ד' לחוק הבנקאות (רישוי), לגבי תאגידים בנקאיים.

לסעיף 45יב המוצע

הבורסה כחברה עסקית אמורה לפעול על פי שיקולים עסקיים להשאת רווחיה, בין השאר, לפי קביעתו של סעיף 11 לחוק החברות. עם זאת, בשל חשיבות הבורסה כתשתית לאומית חיונית וכגורם חשוב ומרכזי במשק בכלל ובשוק ההון בפרט, מוצע לקבוע במפורש כי הבורסה תפעל באופן תקין והוגן תוך הבטחת עניינו של הציבור בפעילותה. ההוראה המוצעת נועדה לכונן את הבורסה לשקול שיקולים של הגנת הציבור בכללותו, לצד השיקולים עסקיים של השאת רווחים. ההוראה המוצעת יש בה משום השלמה של ההוראה הקבועה היום בסעיף 51(א) לחוק, המעגן את סמכות הרשות לפקח על ניהולה התקין וההוגן של הבורסה.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע הסדר מיוחד שיחול על אדם השולט בבורסה או מחזיק אמצעי שליטה בבורסה, בלא היתר, מכוח העברה על פי דין, כגון ירושה. גם במקרה זה מוצע להקנות ליושב ראש הרשות סמכות להורות לשולט או למחזיק כאמור למכור את אמצעי השליטה שברשותו, לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו בעניין זה.

מוצע כי אם יושב ראש הרשות עשה שימוש בסמכותו להורות על מכירת אמצעי השליטה, הוא יוכל לתת גם למי ששולט או מחזיק אמצעי שליטה מכוח העברה על פי דין, הוראות הנוגעות לשימוש באמצעי השליטה עד למכירתם.

כדי לאכוף את חובת קבלת ההיתר באופן אפקטיבי, מוצע בסעיף קטן (ד) כי אם לא מכר המחזיק את אמצעי השליטה בהתאם להוראות יושב ראש הרשות לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), יהיה בית המשפט רשאי, לבקשת הרשות, למנות כונס נכסים למכירת אמצעי השליטה כאמור.

- עיסוקים מותרים
לבורסה
- 45ג. (א) בורסה או חברה שבורסה מחזיקה באמצעי שליטה בה תעסוק אך ורק בניהול מערכת למסחר בניירות ערך.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאית בורסה או חברה שבורסה מחזיקה באמצעי שליטה בה, בכפוף להוראות כל דין, לעסוק במתן שירותים נלווים בהתקיים אחד מאלה:
- (1) השירותים הנלווים אינם מעוררים חשש ממשי לניגוד עניינים עם עיסוקה בניהול מערכת למסחר בניירות ערך;
- (2) השירותים הנלווים חיוניים לעיסוקה של הבורסה בניהול מערכת למסחר בניירות ערך והרשות קבעה כי הבורסה רשאית לעסוק בהם, בתנאים שקבעה הרשות, אף אם הם מעוררים חשש ממשי לניגוד עניינים עם עיסוקה בניהול מערכת למסחר בניירות ערך.
- (ג) הרשות רשאית לקבוע כי שירותים נלווים מסוימים ייחשבו לכאלה שמעוררים חשש ממשי לניגוד עניינים לענין סעיף זה.
- (ד) בורסה רשאית לספק שירותים נלווים המעוררים חשש לניגוד עניינים, לפי הוראות סעיף זה, רק באישורה של ועדת הביקורת, ובתנאים שתקבע הוועדה.
- (ה) בסעיף זה, "שירותים נלווים" – שירותי סליקה של עסקאות בניירות ערך, שירותי משמורת של ניירות ערך ושירותים אחרים הקשורים בטיבם לעיסוקה של בורסה בניהול מערכת למסחר בניירות ערך.
- 45ד. בורסה לא תבצע עסקה לחשבונה העצמי, אלא בהיתר מאת הרשות.
- הגבלה על ביצוע
עסקה בידי בורסה
לחשבונה העצמי

ד ב ר י ה ס ב ר

לעיסוקה של הבורסה בניהול מערכת למסחר בניירות ערך, והרשות התירה לבורסה לעסוק בהם על אף שהם מעוררים חשש ממשי לניגוד עניינים כאמור. כך למשל, אפשר שהבורסה תעסוק במתן שירותי הפצת מידע. נוסף על כך, מוצע להסמיך את הרשות לקבוע כי שירותים נלווים מסוימים ייחשבו לכאלה שמעוררים חשש ממשי לניגוד עניינים כאמור.

בסעיף קטן (ד) מוצע לקבוע כי בורסה תוכל לספק שירותים נלווים המעוררים חשש לניגוד עניינים, בהתאם להוראות הסעיף המוצע, רק באישורה של ועדת הביקורת, ובתנאים שתקבע הוועדה.

לסעיף 45ד המוצע

בשל ניגוד העניינים המובנה הצפוי בין פעילותה הבורסאית של הבורסה לבין פעילותה העצמאית בשוק ההון חברה עסקית, מוצע לאסור על הבורסה לבצע עסקאות לחשבונה העצמי, אלא בהיתר מאת הרשות.

לסעיף 45ג המוצע

מוצע להגביל בורסה (או חברה המוחזקת על ידי בורסה) לניהול מערכת למסחר בניירות ערך בלבד. בלעדיות העיסוק כאמור היא גם אחד מהתנאים למתן הרישיון, כקבוע בסעיף 45א(1) המוצע.

עם זאת, ובמיוחד נוכח השינויים המשמעותיים שחלו בשוק ההון בשנים האחרונות, נוצר הכרח לאפשר לבורסה להעניק שירותים נלווים הקשורים בטיבם לעיסוקה בניהול מערכת למסחר בניירות ערך. לאור האמור, מוצע להתיר לבורסה או לחברה המוחזקת על ידיה לתת שירותי סליקה של עסקאות בניירות ערך, שירותי משמורת של ניירות ערך ושירותים נלווים אחרים הקשורים בטיבם לעיסוקה של בורסה בניהול מערכת למסחר בניירות ערך (להלן בדברי ההסבר לסעיף זה – שירותים נלווים). העיסוק בשירותים נלווים יתאפשר על פי המוצע רק בשני מקרים. האחד, במקרה ששירותים אלה אינם מעוררים חשש ממשי לניגוד עניינים עם עיסוקה של הבורסה בניהול מערכת למסחר בניירות ערך. השני, במקרה שהשירותים הנלווים

45טו. (א) בורסה תקבע, לשם הסדרת פעילותה, נהלים כמפורט להלן, תפעל להבטחת יישומם ובכלל זה תקצה משאבים לכך:

- (1) נהלים להבטחת עמידתה בתנאים למתן רישיון לפי סעיף 45א, בתנאים שנקבעו ברישיון לפי סעיף 45ד ובחובותיה לפי חוק זה;
- (2) נהלים בדבר האמצעים הטכניים הדרושים לבורסה לצורך פעילותה, ובכלל זה מערכות מחשב או מערכות טכנולוגיות אחרות;
- (3) נהלים לעניין פיקוח על ציות חברי הבורסה לכללים שנקבעו בתקנון הבורסה;
- (4) נהלים לעניין פיקוח על ציות חברי הבורסה ועובדיה לנהלים שקבעה הבורסה לפי סעיף זה;
- (5) נהלים לעניין פיקוח על פעילות חברי הבורסה ועובדיה לשם הבטחת תקינות המסחר בבורסה;
- (6) נהלים שעניינם הבטחת ניהולה התקין וההוגן של הבורסה, בהתאם לכללים שנקבעו לעניין זה בתקנון הבורסה, ובכלל זה נהלים לאיתור ולטיפול בניגודי עניינים בפעילותה וכן נהלים לזיהוי סיכונים שאליהם חשופה הבורסה ולניהול סיכונים כאמור;
- (7) נהלים בדבר התקשרות עם מסלקה שמקימת הסדרים הולמים של סליקת עסקאות בניירות ערך ובדבר בקרה על פעילות הסליקה שמבצעת המסלקה בעבור הבורסה;
- (8) נהלים בעניינים אחרים שתקבע הרשות.

ד ב ר י ה ס ב ר

על ציות חברי הבורסה ועובדיה לנהלים שייקבעו לפי סעיף זה ונהלים לעניין פיקוח על פעילות חברי הבורסה ועובדיה לשם הבטחת תקינות המסחר בבורסה. בורסה תידרש לקבוע נהלים שעניינם הבטחת ניהולה התקין וההוגן של הבורסה, ובכלל זה נהלים לאיתור ולטיפול בניגודי עניינים בפעילותה וכן נהלים לזיהוי סיכונים שאליהם חשופה הבורסה ולניהול סיכונים כאמור. נהלים כאמור ייקבעו בהתאם לכללים הקבועים בתקנון הבורסה לעניין ניהול תקין והוגן של הבורסה, ולשם יישום של כללים אלה. כמו כן מוצע לדרוש מבורסה לקבוע נהלים שיבטיחו כי הבורסה מתקשרת עם מסלקה שמקימת הסדרי סליקה הולמים, לרבות נהלים לעניין בקרה על פעילות הסליקה שמבצעת המסלקה בעבור הבורסה. לבסוף, מוצע להסמיך את הרשות לקבוע עניינים נוספים שבורסה תידרש לקבוע בהם נהלים.

לסעיף 45טו המוצע

לסעיף קטן (א)

מוצע לחייב בורסה לקבוע נהלים בשורה של עניינים כמפורט בסעיף קטן זה ולהקצות משאבים ליישומם. נהלים אלה נועדו לשמש מעין מנגנון אסדרה פנימי של הבורסה. מדובר בין השאר בנהלים לשם הבטחת עמידתה של הבורסה בתנאים למתן רישיון לפי סעיף 45א המוצע, בתנאים ובהגבלות שנקבעו ברישיון לפי סעיף 45ד המוצע ובחובות החלות על בורסה לפי החוק. כמו כן תידרש בורסה לקבוע נהלים לעניין האמצעים הטכניים הדרושים לצורך פעילותה כבורסה (קרי כחברה המנהלת מערכת למסחר בניירות ערך) ובכלל זה לעניין מערכות מחשב או מערכות טכנולוגיות אחרות הדרושות לשם כך, כמו גם נהלים לעניין פיקוח על ציות חברי הבורסה לכללים שנקבעו לגביהם בתקנון הבורסה, נהלים לעניין פיקוח

(ב) מצא יושב ראש הרשות כי לא נקבעו נהלים לפי סעיף קטן (א) או שהבורסה לא פעלה להבטחת יישומם של נהלים כאמור או לא הקצתה משאבים לכך, יחולו לעניין זה הוראות סעיף 45(א)(5).

ימי המסחר בבורסה 45טז. המסחר בבורסה יתקיים בימים ב' עד ו' בשבוע, שאינם ימי מנוחה כמשמעותם בסעיף 18א לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948², או ימי מנוחה שנקבעו בחיקוק; שר האוצר רשאי לשנות בצו את ימי המסחר בבורסה.

חובה ופרסם עמלות 45זי. בורסה תפרסם באתר האינטרנט שלה, וכן בדרך אחרת מסחר וסליקה שקבעה הרשות, אם קבעה, את העמלות שגובים חברי בורסה מלקוחותיהם, ובכלל זה עמלות מסחר ועמלות סליקה, וכל שינוי שלהן.

11. סעיף 46א לחוק העיקרי – בטל.
12. בסעיף 47(ב) לחוק העיקרי, במקום "החלטה לפי סעיפים 46 ו-46א שעניינה קביעת תקנון הבורסה, הנחיות או הנחיות זמניות" יבוא "החלטה לפי סעיף 46 שעניינה קביעת תקנון הבורסה או הנחיות".

ד ב ר י ה ס ב ר

לטעיף קטן (ב)

סעיפים סעיף 46א לחוק מסמיך את הבורסה לקבוע הנחיות זמניות בעניינים המוסדרים בתקנון לפי ו' 12 ו-11 (ט) סעיף 46 לחוק. השימוש בהנחיות זמניות נעשה לשם בחינת הוראות בטרם קביעתן כהוראות קבע בתקנון הבורסה, וההנחיות דורשות את אישור הרשות ויידוע של שר האוצר וועדת הכספים של הכנסת. כיום, ההליך לשינוי תקנון הבורסה הוא הליך מסורבל ומכביד. הליך לקביעתו ולשינויו של התקנון, המוצע בסעיף 13 להצעת החוק, הוא הליך פשוט, גמיש ומהיר יותר המייתר את הצורך בהנחיות זמניות, ומשכך מוצע לבטל את האפשרות לקביעת הנחיות זמניות כאמור.

לעניין הנחיות זמניות שנתנה הבורסה בתל אביב ושעומדות בתוקף ערב יום תחילתו של החוק המוצע, מוצע לקבוע, כהוראת מעבר בסעיף 41(ט) להצעת החוק, כי הן ימשיכו להיות בתוקף עד תום תקופת תוקפן, אלא אם כן בוטלו קודם לכן, ולא תהיה אפשרות (הקיימת היום בחוק) להאריך את תוקפן.

זה נוסחו של סעיף 46א לחוק שמוצע לבטלו:

"46א. (א) על אף האמור בסעיף 46 ראשית הבורסה, אם ראתה צורך בכך, לקבוע הנחיות זמניות בעניינים לפי סעיף 46, לשם בחינתם בטרם ייקבעו כהוראות קבע בתקנון הבורסה.

(ב) הנחיות זמניות טעונות אישור הרשות.

(ג) הודעה על הנחיות זמניות תמסור הרשות לשר האוצר ולועדת הכספים של הכנסת והן יקבלו תוקף בתום ארבעה עשר ימים מיום מסירת ההודעה, אם עד אז לא באה דרישה מצד חבר הועדה שהועדה תבטל אותן; באה דרישה כאמור, תדון בה הועדה, וההנחיות יקבלו תוקף

מוצע לקבוע כי אם מצא יושב ראש הרשות שהבורסה אינה עומדת בחובתה האמורה לקבוע נהלים ולהקצות משאבים ליישומם, ייחשב הדבר להפרת הוראה מההוראות החוק כאמור בסעיף 45(א)(5). במקרה כזה, אם לא תתקן הבורסה את הליקוי, או שלא תתקן את הליקוי בתוך התקופה שעליה הורה יושב ראש הרשות, יהיה ניתן לבטל את רישיונה.

לטעיף 45טז המוצע

ימי המסחר בבורסה בתל אביב כיום הם הימים א' עד ה' בשבוע. ימי מסחר אלה שונים מהנהוג בבורסה אחרות בעולם, שם נהוג לקיים את המסחר בימים ב' עד ו' בשבוע. הברל זה יוצר קושי מסוים בפעילות הבורסה, ומקשה על המשקיעים להגיב באופן מותאם למגמות והתפתחויות בשוק ההון העולמי.

כדי להשוות את המצב בעניין זה למצב הנהוג בחוץ לארץ, מוצע לקבוע כי ימי המסחר בבורסה יהיו כנהוג בחוץ לארץ (אך להוציא ימי מנוחה לפי הדין הישראלי). עם זאת, כדי לאפשר גמישות, מוצע להסמיך את שר האוצר לשנות את ימי המסחר בצו.

לטעיף 45זי המוצע

כדי לעודד את התחרות בין חברי הבורסה ולהקטין את עמלות המסחר והסליקה המושטות על ציבור המשקיעים, מוצע לחייב את בורסה לפרסם לציבור את העמלות השונות שחברי הבורסה גובים מלקוחותיהם, ובהן עמלות מסחר ועמלות סליקה, כך שמידע זה יהיה נגיש לציבור והוא יוכל לקבל החלטות מושכלות ביחס לבחירה בהתקשרות עם חבר בורסה לשם מסחר בניירות ערך.

² ע"מ ר"ס 2, תוס' א' עמ' 1.

(1) בסעיף קטן (א), במקום הסיפה החל במילים "השינוי טעון אישור" יבוא "השינוי טעון אישור הרשות; אישרה הרשות את השינוי, תמסור לשר האוצר הודעה על שינוי התקנון והשינוי ייכנס לתוקף בתום עשרה ימים מיום מסירת ההודעה, אלא אם כן הודיע שר האוצר לפני תום התקופה האמורה כי הוא מתנגד לשינוי; לא אישרה הרשות את השינוי, תמסור הודעה על כך לבורסה, בצירוף הנימוקים להתנגדותה לשינוי";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום הסיפה החל במילים "רשאי שר האוצר" יבוא "רשאית הרשות לשנותו; החליטה הרשות על שינוי התקנון, תמסור לשר האוצר הודעה על כך והשינוי יקבל תוקף בתום עשרה ימים מיום מסירת ההודעה או במועד מאוחר יותר שתורה עליו הרשות, אלא אם כן הודיע שר האוצר לרשות, לפני המועד האמור, כי הוא מתנגד לשינוי";

(3) סעיף קטן (ג) – בטל.

14. במקום סעיף 49 לחוק העיקרי יבוא:

"פרסום תקנון הבורסה וההנחיות לגבי
49 א ר' 49 והוספת סעיפים
החלפת סעיף 49

תקנון הבורסה וההנחיות שנקבעו לגבי תקנון הבורסה לפי סעיף 46(ד), וכל שינוי בהם, יפורסמו בדרך שיוורה יושב ראש הרשות.

איסור הצעה למתן 49 א.
א) לא יפנה אדם בהצעה למתן שירותי מסחר בניירות ערך, באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך, אלא אם כן המערכת מנוהלת בידי בורסה.

אישור הצעה למתן 49 א.
א) לא יפנה אדם בהצעה למתן שירותי מסחר בניירות ערך, באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך, אלא אם כן המערכת מנוהלת בידי בורסה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע לתקן את סעיף קטן (ב), העוסק בהוראת הרשות על שינוי בתקנון הבורסה. תיקון זה מתאים את הליך האישור לשינוי תקנון הבורסה בסעיף קטן (א), גם להוראת הרשות על שינוי התקנון כאמור בסעיף קטן (ב).

נוכח שינוי מנגנון האישור והסמכות הנתונה לרשות להורות על שינוי התקנון, מתייתר סעיף קטן (ג) ומוצע לבטלו. נוסחו של הסעיף הוא כדלקמן: "שינוי לפי סעיף קטן (ב) לא יבטל או ישונה על ידי הבורסה אלא בהסכמת שר האוצר".

סעיף 14 לסעיף 49 המוצע

סעיף 49 לחוק קובע כי "תקנון הבורסה וכל שינוי בו יפורסמו בדרך שיוורה שר האוצר". מוצע להחליף את נוסחו של הסעיף האמור, כך שהסמכות להורות על אופן הפרסום של תקנון הבורסה (וכל שינוי בו) תעבור לידי יושב ראש הרשות, וזאת במטרה להקל ולהגמיש את קביעת הליכי הפרסום. כמו כן מוצע לכלול בגדר חובת הפרסום לפי סעיף זה גם את ההנחיות שנקבעו לגבי תקנון הבורסה לפי סעיף 46(ד) לחוק.

לסעיף 49 המוצע

כדי להבטיח הגנה על ציבור המשקיעים ולמנוע עקיפה של הוראות הדין, מוצע לקבוע, נוסף על האיסור לפעול

בתום שלושים ימים מיום הדרישה, אם הועדה לא ביטלה אותן.

(ד) תקפן של הנחיות זמניות יהיה לתקופה שלא תעלה על שנה, ואולם באישור הרשות ניתן להאריכו לתקופה שלא תעלה על שנה נוספת.

(ה) הבורסה תדווח לרשות, במועד ובדרך שתורה הרשות, על אופן יישומן של הנחיות זמניות ועל תוצאות הפעלתן.

(ו) הנחיות זמניות יפורסמו בדרך שבה מתפרסם תקנון הבורסה ותיקון לתקנון כאמור בסעיף 49.

נוכח ביטול מנגנון ההנחיות הזמניות, מוצע לתקן בהתאם את סעיף 47, שבו נזכרות ההנחיות הזמניות.

סעיף 13 סעיף 48 לחוק ניירות ערך קובע את המנגנון לאישור שינויים בתקנון הבורסה, וכולל מעבר לאישור הרשות ושר האוצר, גם אישור של ועדת הכספים של הכנסת. מוצע לשנות מנגנון זה, כך שיידרש רק אישור הרשות, אשר תודיע על כך לשר האוצר. התיקון ייכנס לתוקף בתוך עשרה ימים, אם לא באה דרישה מצד שר האוצר לבטלו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי יושב ראש הרשות להתיר לאדם לפנות בהצעה למתן שירותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה מחוץ לישראל כהגדרתה בסעיף 35, בתנאים שיקבע, אם מצא שאין בכך כדי לפגוע במשקיעים בישראל.

49. סבר יושב ראש הרשות כי אין בכך כדי לפגוע בענייניו של ציבור המשקיעים בישראל, רשאי הוא לקבוע, בהסכמת שר האוצר, כי חברה המשתפת פעולה עם בורסה מחוץ לישראל כהגדרתה בסעיף 35 לשם ניהול מערכת למסחר בניירות ערך, תהיה פטורה מההוראות לפי פרק זה, כולן או חלקן, בין השאר, אם מצא שהדין הזור החל על הבורסה מחוץ לישראל מבטיח די הצורך את ענייניו של ציבור המשקיעים בישראל ואינו מתיישב עם הוראות הדין בישראל; יושב ראש הרשות, בהסכמת שר האוצר, רשאי להתנות מתן פטור כאמור בתנאים.

פטור מתחולת ההוראות לפי פרק זה

תיקון סעיף 50

15. בסעיף 50 לחוק העיקרי –

- (1) במקום כותרת השוליים יבוא "רציפות פעולתה של מערכת למסחר בניירות ערך";
- (2) בסעיף קטן (א), במקום "לא תיסגר הבורסה" יבוא "לא תפסיק בורסה את פעולתה של המערכת למסחר בניירות ערך";

ד ב ר י ה ס ב ר

כאלו. לשם כך, מוצע להסמיך את יושב ראש הרשות, בהסכמת שר האוצר, לפטור, במידת הצורך, חברה המבקשת לנהל מערכת למסחר בניירות ערך יחד עם בורסה מחוץ לישראל כהגדרתה בסעיף 35 לחוק, מהוראה מסוימת לפי החוק החלה על חברה שמנהלת מערכת למסחר בניירות ערך. פטור כאמור יינתן במקרה שבו הוראת הדין הזור החל על הבורסה מחוץ לישראל אינה מתיישבת עם הוראות הדין הישראלי, ונמצא כי היא מבטיחה די הצורך את ענייניו של ציבור המשקיעים בישראל. כמו כן מוצע לאפשר ליושב ראש הרשות, גם כן בהסכמת שר האוצר, להתנות את הפטור בתנאים.

סעיף 15 סעיף 50 לחוק קובע הוראות לעניין רציפות פעילות הבורסה. הסעיף קובע כי לא תיסגר הבורסה אלא אם כן יש לדעתה או לדעת שר האוצר הכרח לעשות כן לטובת ציבור המשקיעים (סעיף קטן (א)), וכן כי לא תחליט הבורסה על סגירת הבורסה ליותר מיום עסקים אחד אלא באישור שר האוצר (סעיף קטן (ב)). לאור השינויים המוצעים באופן פעילות הבורסה והאפשרות להפיכתה לגוף עסקי מחד, וחשיבותה לשוק ההון מאידך, מוצע לתקן סעיף זה באופן שיבטיח כי לא תהיה פגיעה במשק במקרים שבהם ייפגע ניהולה השוטף של הבורסה תחת ניהול או שליטה אחרים.

בנוסף, מוצע להתאים את נוסח הסעיף לשינויים המוצעים בהגדרה "בורסה" ולנוסח המוצע של המונח "מערכת למסחר בניירות ערך", בסעיפים 1 ו-8 להצעת החוק.

כבורסה בלא רישיון, הקבוע היום בסעיף 45 לחוק, גם איסור על הצעת שירותי מסחר בניירות ערך (solicitation) באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך שאינה מופעלת בידי בורסה (כלומר, מערכת שמופעלת בידי חברה שאין בידה רישיון להפעלת מערכת למסחר בניירות ערך). מטרת האיסור היא למנוע פעולות של פרסום ושיווק שמטרתן לשכנע אחרים לסחור בניירות ערך באמצעות חברה שאינה פועלת כדין.

לצד האיסור, מוצע להעניק ליושב ראש הרשות את הסמכות להתיר לאדם להציע שירותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת המופעלת בידי בורסה מחוץ לישראל (כהגדרתה בסעיף 35 לחוק), על אף שאין בידי בורסה כאמור רישיון לפי סעיף 45 לחוק. סמכות זו נועדה למקרים שבהם יתברר, לאחר בחינת אופן הפיקוח והדין הזור החל על בורסה מחוץ לישראל כאמור, כי מדובר באסדרה וברמת פיקוח נאותות. כדי להבטיח הגנה על ציבור המשקיעים בישראל, מוצע שיושב ראש הרשות יעשה שימוש בסמכות זו רק אם מצא כי אין בכך כדי לפגוע במשקיעים בישראל.

יוודג כי הסמכה זו נועדה לאפשר במידת הצורך פעילות מוגבלת בלבד של הפניה לשירותי בורסה שאינה בעלת רישיון על פי החוק, אשר לא תהווה תחליף לפעילות הטעונה רישיון ולא תקנה יתרון הנובע מרגולציה מופחתת לעומת הפעילות המפוקחת.

לסעיף 49 המוצע

בעתיד ייתכנו שיתופי פעולה בין בורסות זרות ובורסות ישראליות. הסעיף המוצע נועד לאפשר גמישות במצבים

(3) בסעיף קטן (ב), במקום "סגירת הבורסה" יבוא "הפסקת פעולתה של המערכת למסחר בניירות ערך";

(4) בסעיף קטן (ג), במקום המילים "לסגור את הבורסה" יבוא "להפסיק את פעולת המערכת למסחר בניירות ערך" ובמקום הסיפה החל במילים "להורות שלא תיסגר" יבוא "להורות לבורסה שלא להפסיק את פעולת המערכת האמורה, ואם הפסיקה את פעולתה – להורות לה לשוב ולחדשה";

(5) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) הפסיקה בורסה את פעולתה של מערכת למסחר בניירות ערך לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג), או היה לשר האוצר חשש ממשי שהבורסה תפסיק את פעולתה של המערכת האמורה, יחולו הוראות אלה:

(1) שר האוצר רשאי להורות לבורסה לשוב ולחדש את פעולתה של המערכת למסחר בניירות ערך;

(2) יושב ראש הרשות רשאי, בהסכמת שר האוצר, למנות אדם שיופקד על המשך פעולת המערכת למסחר בניירות ערך (בסעיף זה – הממונה) ולקבוע את תפקידיו וסמכויותיו; הממונה יהיה אחראי לפעולתה של המערכת למסחר בניירות ערך עד שיפסיקו להתקיים הנסיבות שבשלהן היה לשר האוצר חשש ממשי כאמור ברישה של סעיף קטן זה, או עד שיינתן לחברה אחרת רישיון לפי סעיף 45 לגבי אותה מערכת;

(3) בידי הממונה יהיו כל התפקידים והסמכויות הדרושים להבטחת המשך פעילות הבורסה, לרבות התפקידים והסמכויות שבידי המנהל הכללי של הבורסה, הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון, ואלה לא ימלאו את תפקידיהם ולא ישתמשו בסמכויותיהם כל עוד מינוי הממונה בתוקף, והכול בכפוף להוראות שנתן יושב ראש הרשות באישור שר האוצר; עובדי הבורסה ימלאו אחר הוראות הממונה; הבורסה תשלם לממונה שכר כפי שיוורה יושב ראש הרשות, באישור שר האוצר;

(4) יושב ראש הרשות ימנה את הממונה לפי הוראות פסקה (2) לאחר שנתן לבורסה הזדמנות להשמיע את טענותיה, אלא אם כן מתקיימות נסיבות המחייבות, לדעת יושב ראש הרשות ושר האוצר, מינוי דחוף;

ד ב ר י ה ס ב ר

הממונה, פעולת של האורגנים בבורסה בתקופה שבה מינוי הממונה בתוקף וכן השכר שישולם לממונה. על פי המוצע ייעשה מינוי הממונה רק לאחר שניתנה אפשרות לבורסה לטעון את טענותיה לפני יושב ראש הרשות. תקופת מינויו של הממונה תהיה על פי המוצע שנה לכל היותר, כפי שקבע יושב ראש הרשות, ומוצע להסמיך את יושב ראש הרשות להאריך את התקופה בתקופות נוספות שלא יעלו על שישה חודשים כל אחת, וכן להחליף את הממונה, הכול בהסכמת שר האוצר. כמו כן מוצע למנוע מבורסה להחליט על פירוקה מרצון, כל עוד מינוי הממונה בתוקף, אלא אם כן הסכים לכך הממונה בכתב. הוראות דומות לעניין מינוי ממונה מצויות בסעיף 4 לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982, וכן בסעיף 20 לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002.

מוצע להוסיף לסעיף את סעיף קטן (ד) בנוסחו המוצע, אשר מסדיר את סמכויות שר האוצר ויושב ראש הרשות, במקרה שבו הפסיקה הבורסה את המסחר או אם קיים חשש ממשי לכך (בין אם הפסקת פעילות המערכת למסחר בניירות ערך נעשתה באישור שר האוצר לפי סעיף קטן (ב) ובין אם מדובר בהפסקה ליום אחד לפי הוראות סעיף קטן (ג)). על פי המוצע, יוכל שר האוצר להורות על חידוש פעולת המערכת למסחר בניירות ערך. יושב ראש הרשות יוכל, בהסכמת שר האוצר, למנות ממונה שיפעיל את המערכת. הממונה יהיה אחראי לפעולת המערכת עד שיפסיקו להתקיים הנסיבות שבשלהן היה חשש ממשי להפסקת פעולת המערכת או עד שיינתן לחברה אחרת רישיון לפי סעיף 45 לחוק לגבי אותה מערכת. כמו כן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ד) המוצע הוראות לעניין סמכויות

(5) מינוי הממונה לפי סעיף קטן זה יהיה לתקופה שיקבע יושב ראש הרשות ושלא תעלה על שנה אחת (בסעיף קטן זה – תקופת המינוי); ואולם רשאי יושב ראש הרשות, בהסכמת שר האוצר, להאריך את תקופת המינוי לתקופות נוספות שלא יעלו על שישה חודשים כל אחת, וכן להחליף את הממונה בכל עת;

(6) כל עוד מינוי הממונה בתוקף, לא תקבל הבורסה החלטה על פירוקה מרצון, אלא אם הסכים לכך הממונה, בכתב.”

הוספת כותרת
סימן ח'

16. לפני סעיף 50א לחוק העיקרי יבוא:

”סימן ג’: מסלקה”.

תיקון סעיף 50א

17. בסעיף 50א לחוק העיקרי –

(1) במקום הכותרת יבוא ”חובת רישוי ויציבות מסלקה”;

(2) בסעיף קטן (א) –

(א) בהגדרה ”חבר בורסה”, במקום הרישה עד המילים ”כמשמעותו בסעיף 46, ולעניין” יבוא ”לעניין”;

(ב) ההגדרה ”מסלקה” – תימחק;

(3) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

”(1א) לא יפתח אדם ולא ינהל מערכת סליקה אלא ברישיון שניתן לו לפי הוראות סימן זה (בסימן זה – רישיון מסלקה).

(2א) שר האוצר רשאי, לאחר התייעצות עם הרשות, להעניק רישיון מסלקה לחברה שמתקיימים לגביה שניים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות קיימת מגמה עולמית להסדרת פעילותן של מסלקות. הסדר מרכזי וחשוב בנושא זה קבוע בתקנה 648/2012 לתקנות האיחוד האירופי REGULATION (EU) No 648/2012 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 4 July 2012 on OTC Derivatives, Central Counterparties and Trade Repositories (להלן – ה-EMIR), אשר מחייבת את המדינות האירופיות ברישוי מסלקות וביישום אמצעים למזעור סיכונים הכרוכים בפעילות מסלקות במטרה לשמור על יציבותן, יעילותן ותפקודן. כחלק מהסדרת פעולתם של מוסדות פיננסיים לפי תקנות ה-EMIR באיחוד האירופי, רשאים אלה לפעול מול מסלקה הפועלת מכוח רישיון, במדינה שאינה חברה באיחוד האירופי, רק בתנאי שהאחרונה עומדת בתנאי ההכרה של אותן תקנות, כלומר בתנאי שהיא נתונה לפיקוח לפי סטנדרטים מקבילים לסטנדרט האירופי. אם מסלקה אינה מקיימת את התנאים להכרה כאמור, אזי גופים פיננסיים אירופיים לא יוכלו לעבוד אתה. מאחר שהוראות חוק ניירות ערך כיום אינן מאפשרות עמידה בסטנדרט המתואר לעיל, מוצע לתקן את החוק באופן שמיישם עקרונות אלה ומשלים את התשתית המשפטית

סעיף 17 בחוק ניירות ערך לא מוטלת כיום חובת רישוי על מסלקות, אלא רק על בורסה, וזאת מתוך הנחה שהמסלקה נמצאת בשליטת הבורסה, כמוגדר כיום בסעיף 50א לחוק. כמו כן, לא מוטלות היום בחוק על המסלקות דרישות ארגוניות ומבניות, כגון הוראות ממשל תאגידי, הוראות דבר כשירות, הרכב, חלוקת תפקידים ואחריות של נושאי משרה וחברי דירקטוריון מסלקה, חובות שמירת רישומים, דרישות בדבר זהות חברי המסלקה ובעלי המניות במסלקה וכיוצא באלה.

הדין הקיים, הקבוע היום בסעיף 50א לחוק, קובע כי באחריות המסלקות למלא את התנאים והדרישות החלים עליהן לפי החוק. במסגרת זו באחריותה של מסלקה לדאוג לגיבוש כללים לצורך שמירת יציבותה, יעילותה ותפקודה התקיין, לדאוג להפעיל את המסלקה בדרך שתבטיח זאת, להבטיח שיהיו בידה אמצעים לניהול סיכונים קיימים או פוטנציאליים ולדאוג לקיומם של הסדרי גיבוי למקרה חירום. כמו כן, מטיל סעיף 50א לחוק על הרשות אחריות לבצע בקרה על המסלקות כדי לוודא את יציבותן ויעילותן, והיא אף רשאית להורות למסלקה להתקין או לשנות כללים, או להתקין כללים כאמור או לשנותם בעצמה.

(1) היא עומדת בתנאים שקבע שר האוצר בתקנות, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עמה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לרבות תנאים לעניין הון עצמי, ביטוח, פיקדון וערבות, ורשאי השר לקבוע כאמור הוראות שונות לגבי חברות המבקשות רישיון להפעלת סוגים שונים של מערכות סליקה לפי סימן זה;

(2) היא שילמה את האגרות שנקבעו לפי סעיף 55א, אם נקבעו.

(3א) בהחלטה בבקשת חברה למתן רישיון מסלקה לפי סעיף קטן (א) יובאו בחשבון, בין השאר, העניינים המנויים בסעיף 45א(ב).

(4א) הוראות סעיפים 45ב ו-45ג יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין הגשת בקשה למתן רישיון מסלקה והחובה לדווח לרשות על שינוי בפרטי הבקשה או במסמכים שצורפו לה, לפי העניין.

(5א) הוראות סעיף 45ד יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין הסמכות לקבוע תנאים והגבלות ברישיון מסלקה ולשנותם.

(6א) הוראות סעיף 45ה יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין ביטול רישיון מסלקה או התלייתו; שר האוצר רשאי, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עמה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע עילות נוספות לביטול רישיון מסלקה או התלייתו.

(7א) ההוראות לפי סעיפים 145 עד 145א ו-50ד יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין מסלקה.

(8א) סבר יושב ראש הרשות כי אין בכך כדי לפגוע בענייניו של ציבור המשקיעים, רשאי הוא, בהסכמת שר האוצר, לפטור חברה מסוימת המבקשת רישיון מסלקה, מההוראות לפי פרק זה כולן או חלקן, וכן להתנות מתן פטור כאמור בתנאים.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף קטן (5א) של סעיף 50א לחוק מוצע לקבוע כי הוראות סעיף 45 המוצע המאפשרות לשר האוצר, בהתייעצות עם הרשות, לקבוע תנאים ברישיון בורסה, יחולו גם על מסלקה.

סעיף קטן (6א) של הסעיף האמור מחיל את הוראות סעיף 45 המוצע, הקובעות עילות לביטול רישיון בורסה או התלייתו, גם על מסלקה. כמו כן, מוצע באותו סעיף קטן להסמיך את שר האוצר, בהתייעצות עם הרשות ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע עילות נוספות לביטול או התליה של רישיון מסלקה.

בסעיף קטן (7א) מוצע להחיל את הוראות סעיפים 145 עד 145א המוצעים על מסלקות. סעיף 145 המוצע קובע את חובת ההודעה על התקיימות נסיבה העשויה להעיד על פגם במהימנות הבורסה. סעיפים 145 עד 145א המוצעים על נוגעים לדרישת היתר החוקה והיתר שליטה בבורסה, מגבלה על העברתם של אמצעי שליטה בבורסה ושינוי או ביטול היתרים כאמור. סעיף 145 המוצע נוגע לחובת הודעה על פגם במהימנות של בעל היתר החוקה או היתר שליטה וסעיף 145א המוצע מסמיך את יושב ראש הרשות לתת הוראות למי שפעל בלא היתר, כמו כן מוצע להחיל על מסלקה את הוראות סעיף 50ד(ג) המוצע העוסק ברציפות פעילות הבורסה ואפשרות מתן הוראות ומינוי ממונה לשם המשך פעילותה.

הנדרשת כדי לאפשר למוסדות פיננסיים אירופיים לפעול מול מסלקות המפוקחות בידי הרשות.

מוצע אם כן לתקן את סעיף 50א לחוק ולקבוע בו חובת רישוי למסלקה. כמו כן מוצע לתקן את סעיף קטן (א) של הסעיף האמור לאור הוספת ההגדרות "חבר בורסה" ו"מסלקה" לסעיף 1 לחוק, בסעיף 1 להצעת החוק.

מוצע לקבוע בסעיפים קטנים (1א) ו-(2א) של סעיף 50א לחוק את חובת הרישוי שתחול על מסלקות, ולהסמיך את שר האוצר לקבוע תנאים למתן רישיון לרבות בעניין הון עצמי, ביטוח, ערבות ופיקדון, על פי המוצע יקבע שר האוצר את התנאים לפי הצעת הרשות או בהתייעצות אתה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת.

כמו כן מוצע לקבוע, בסעיף קטן (3א) של הסעיף האמור, כי בהחלטתו בבקשה למתן רישיון מסלקה ישקול שר האוצר את השיקולים הקבועים בסעיף 45א(ב) המוצע לעניין מתן רישיון לבורסה.

בסעיף קטן (4א) של סעיף 50א לחוק מוצע להחיל על בקשה למתן רישיון מסלקה את סעיף 45 המוצע, הקובע הוראות לעניין הגשת בקשה למתן רישיון בורסה, ואת סעיף 45 המוצע, המחייב מבקשת להודיע על שינוי מהותי בפרט מהפרטים שמשורה במסגרת בקשה למתן רישיון, מיד משנודע לה על כך, ולא יאוחר מתום יום העסקים הראשון לאחר מכן.

"עיסוקים מותרים 50א.1. (א) מסלקה או חברה שמסלקה מחזיקה באמצעי שליטה במסלקה בה תעסוק אך ורק בניהול מערכת סליקה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאית מסלקה או חברה שמסלקה מחזיקה באמצעי שליטה בה, בכפוף להוראות כל דין, לתת שירותים אחרים שהם שירותים נלווים הקשורים בטיבם לעיסוקה של המסלקה בניהול מערכת סליקה (בסעיף זה – שירותים נלווים), ויחולו לעניין מתן שירותים נלווים כאמור הוראות סעיף 45ג(ב) עד (ד), בשינויים המחוייבים."

תיקון סעיף 50ב

19. בסעיף 50ב לחוק העיקרי –

(1) האמור בו יסומן "(א)", ובו –

(א) ברישה, המילים "כהגדרתה בסעיף 50א" – יימחקו;

(ב) בפסקה (1), במקום "של המסלקה" יבוא "של המסלקה או מערכת הסליקה", במקום "מי שאושר על ידיה כחבר בה (בסעיף זה – חבר מסלקה)" יבוא "חבר מסלקה" ובסופה יבוא "שינוי של כללים לעניין החברות במסלקה שגובשו לפי פסקה זו טעון אישור הרשות";

(ג) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א) גיבושם של כללים לעניין עמלות, דמי רישום או דמי טיפול בעד השירותים שנותנת המסלקה";

(ד) בפסקה (2), במקום "הפעלת המסלקה" יבוא "הפעלת מערכת הסליקה";

(ה) בפסקה (4), במקום "במסלקה" יבוא "במערכת הסליקה";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) (1) מסלקה תאפשר לכל בורסה או חבר מסלקה (בסעיף זה – משתמש) וכן לכל אדם אחר שאינו משתמש (בסעיף זה – לקוח) לקבל ממנה שירותים, ולא תסרב סירוב בלתי סביר להעניק שירותים כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 19 מוצע להוסיף לרשימת התנאים המנויים בסעיף 50ב לחוק, שמסלקה אחראית לקיומם, גם גיבוש כללים לעניין עמלות, דמי רישום ודמי טיפול שמסלקה גובה בעד שירותיה (ראו סעיף קטן (א)1(א) המוצע).

כמו כן מוצע לתקן את פסקה (1) שבסעיף 50ב האמור שלפיה על מסלקה לגבש כללים שיבטיחו את יציבותה, יעילותה ותפקודה התקין, ובכלל זה כללים לעניין המשך חברות במסלקה של חבר מסלקה שמתנהלים נגדו הליכי פירוק ולעניין אמצעים לאכיפת הכללים. על פי המוצע, שינוי של כללי המסלקה (שגובשו לפי פסקה (ז) הנוגעים לתנאי החברות במסלקה, טעון קבלת אישור הרשות.

בדומה לקבוע בסעיף 31א לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, מוצע להטיל על מסלקה חובה לאפשר לכל משתמש (בורסה או חבר מסלקה) ולכל לקוח (מי שאינו משתמש) לקבל שירותים מהמסלקה, ולקבוע כי היא לא

בסעיף קטן (א)8) מוצע להסמיך את יושב ראש הרשות, בהסכמת שר האוצר, לפטור חברה המבקשת רישיון מסלקה מההוראות לפי פרק זה, כולן או חלקן, במידה שסבר שאין בכך כדי לפגוע בענייניו של ציבור המשקיעים.

סעיף 18 מוצע, בדומה להוראה המוצעת לגבי בורסה בסעיף 45ג המוצע, לעגן בחוק את העיסוקים המותרים במסלקה. לשם כך מוצע להוסיף לחוק את סעיף 50א1 כנוסחו המוצע ולקבוע בו כי עיסוקה הבלעדי של מסלקה יהיה ניהול מערכת סליקה. ואולם, וגם זאת בדומה להוראה הנוכרת לעיל לעניין הבורסה, מוצע לאפשר למסלקה להעניק שירותים אחרים שהם שירותים נלווים הקשורים בטיבם לעיסוקה של המסלקה בניהול מערכת סליקה, ולהחיל לעניין שירותים נלווים כאמור, בשינויים המחוייבים, את ההסדר הקבוע בסעיף 45ג המוצע לעניין בורסה. על פי המוצע, יחול ההסדר המוצע בסעיף זה גם על חברה שמסלקה מחזיקה באמצעי שליטה בה.

(2) על אף האמור בפסקה (1), רשאי יושב ראש הרשות לפטור מסלקה מסוימת ממתן שירות למשתמש מסוים, לאחר שנתן לאותו משתמש הזדמנות להשמיע את טענותיו ומטעמים שיירשמו, ורשאי יושב ראש הרשות לפטור מסלקות ממתן שירות ללקוח בנסיבות שעליהן יורה.

הוספת סימן ד' 20. אחרי סעיף 50 לחוק העיקרי יבוא:

וכותרת סימן ה'

"סימן ד': ממשל תאגידי

סימן משנה א': הגדרות ותחולה

הגדרות 1.50. בסימן זה –

"בן משפחה" – לרבות אח או הורה של בן הזוג או בן זוגו של כל אחד מאלה;

"דירקטור בלתי תלוי" – כהגדרתו בחוק החברות, ושמתיימות בו דרישות הכשירות לפי סעיף 535; "ועדת האיתור" – כמשמעותה בסעיף 135.

תחולת הוראות חוק החברות 2.50. הוראות סימן זה יחולו נוסף על הוראות חוק החברות.

ד ב ר י ה ס ב ר

בחוק החברות לגבי חברות ציבוריות או חברות פרטיות שהן חברות איגרות חוב ועל ההוראות הייחודיות הקיימות כבר היום בחוק לגבי דירקטוריון בורסה, בכפוף להתאמות הנדרשות בשל אופי הפעילות והמבנה של הבורסה ובשל היותה חברה פרטית. ויובהר כי על בורסה שהיא חברה ציבורית, יחולו גם ההוראות החלות לעניין זה על חברה ציבורית לפי חוק החברות.

כמפורט בדברי ההסבר לסעיף 195 מוצע, מוצע להחיל את הוראות הממשל התאגידי החלות על פי המוצע על בורסה, גם על מסלקה, בשינויים מסוימים הנגזרים מהשוני בתפקידן ובחשיבותן. כדי להקל על ההתמצאות בחוק, מוצע לחלק את סימן ד' בפרק ח' כנוסחו המוצע לסימני משנה ולקבוע את הוראות הממשל התאגידי החלות על בורסה ועל מסלקה בסימני משנה נפרדים (סימן משנה ב' וסימן משנה ג', בהתאמה).

לסעיף 150 המוצע

מוצעות הגדרות לכמה מונחים המשמשים בסימן ד' המוצע. בין השאר מוצע להגדיר "דירקטור בלתי תלוי" כמי שעונה להגדרה האמורה בחוק החברות וכן מתקיימות בו דרישות כשירות נוספות שמוצע לקבוע בסעיף 535 המוצע (לעניין דרישות אלה ראו עוד בדברי ההסבר לסעיף האמור).

לסעיף 250 המוצע

מוצע לקבוע כי הוראות הממשל התאגידי הקבועות בסימן זה יחולו נוסף על הוראות חוק החברות. זאת, במטרה להבהיר כי הוראות אלה נועדו להוסיף על ההוראות החלות על הבורסה מכוח היותה חברה ולא לגרוע מהן, וליצור ודאות משפטית לגבי האפשרות שהבורסה תהפוך בעתיד לחברה ציבורית ויחולו עליה החובות החלות לפי חוק החברות על חברה כזו.

תוכל לסרב סירוב בלתי סביר לתת שירות כאמור, אלא אם כן יושב ראש הרשות פטר אותה ממתן שירות למשתמש מסוים (פטור ספציפי, למסלקה מסוימת, לגבי משתמש מסוים), או שהשירות ניתן בנסיבות שיושב ראש הרשות קבע כי מסלקות יהיו פטורות בהן ממתן שירות.

סעיף 20 הוראות ממשל תאגידי הן אוסף של עקרונות כלליים המגדירים את אופן ההתנהלות הראוי של תאגידים בהיבטים של פיקוח ובקרה. על אף שעקרונות הממשל התאגידי מתייחסים ומופנים בראש ובראשונה לתאגידים שניירות הערך שלהם הונפקו לציבור, הרי שבמקרים רבים, משמשות ההוראות האמורות ארגונים ותאגידים אחרים שיש לציבור עניין בהם, ולעתים העקרונות מאומצים אף בידי ארגונים פרטיים.

בעוד שבחברות ציבוריות, נועדו מנגנוני הממשל התאגידי, בדרך כלל, להתמודד עם בעיית הנציג המאפיינת את דרך פעילותן, הרי שלגבי בורסה, האינטרס בקיומו של ממשל תאגידי נעוץ בעיקר במעמדה המיוחד בכלכלה ובאינטרס הציבורי הכרוך בתפקודה והצורך הנובע מכך בשמירת יציבות הבורסה ורציפות פעילותה.

הוראות הממשל התאגידי המוצעות להלן, באות גם להתמודד עם ניגודי העניינים הצפויים בפעילותה של הבורסה ושל חברה עקב שינוי המבנה העיתידי בבורסה והמעבר למודל של פעילות למטרת רווח. ניגודי העניינים האמורים עשויים לנבוע, למשל, מהעובדה שלחברי בורסה יש אינטרסים מפעילויות נלוות לפעילותם כחברי בורסה ומכך שלבורסה יש אופי של גוף מפקח לצד היותה חברה עסקית.

מוצע אם כן להחיל על בורסה הוראות הנוגעות לממשל תאגידי באופן שזמאן בין הרצון לספק סביבה עסקית לבורסה מחו, והצורך בקיומם של מנגנוני פיקוח בלתי תלויים מאידך. מוצע להתבסס על כללי הממשל התאגידי הקבועים היום

סימן משנה ב': בורסה – ממשל תאגידי

דירקטוריון
של בורסה

3350. (א) דירקטוריון של בורסה (בסימן משנה זה – הדירקטוריון) יכלול חמישה עשר חברים לכל היותר ורוב חבריו יהיו דירקטורים בלתי תלויים.

(ב) הדירקטוריון יכלול שלושה דירקטורים בלתי תלויים לפחות, שימונו בידי האסיפה הכללית, לפי המלצת ועדת האיתור.

(ג) היתה בורסה חייבת במינוי דירקטורים חיצוניים לפי הוראות סעיף 239(א) לחוק החברות, ימונו הדירקטורים החיצוניים מבין המועמדים שעליהם המליצה ועדת האיתור וההוראות לפי סעיף 5350 יחולו עליהם נוסף על ההוראות לפי חוק החברות.

(ד) הדירקטוריון יבחר אחד מחבריו לכהן כיושב ראש הדירקטוריון.

(ה) לא עמד הרכב הדירקטוריון בדרישות כל דין, רשאי הדירקטוריון למנות, באופן מיידי, דירקטורים כנדרש לשם השלמת הרכב הדירקטוריון בהתאם להוראות לפי סעיף זה; דירקטור שמונה בידי הדירקטוריון לפי הוראות סעיף קטן זה יכהן עד כינוסה של האסיפה הכללית הבאה של הבורסה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 3350 המוצע

הרכב הדירקטוריון נדרש לשקף איזון בין אובייקטיביות, מקצועיות וניהול סיכונים בניהול הארגון. כמו בכל חברה, סוג ההחלטה העומדת לפתחו של הדירקטוריון, משפיע על נקודת האיזון הרצויה בהרכבו. כך, במקרה שעומדת על הפרק החלטה לאשר עסקה הכרוכה בניגוד עניינים עם בעל השליטה, ההיבט של אובייקטיביות בהרכב הדירקטוריון מקבל משנה חשיבות. לעומת זאת, במקרה שעומדת על הפרק החלטה עסקית בלתי נגועה, מקבל היבט המקצועיות בהרכב הדירקטוריון משנה חשיבות. אחת הדרכים ליצירת נקודות איזון שונות בצמתים של קבלת החלטות בעלות אופי שונה, היא יצירת ועדות דירקטוריון בעלות הרכב מתאים, אשר ידונו בנושאים שבהם נדרשת נקודת איזון שונה מזו הקיימת בהרכב הדירקטוריון המלא.

במטרה להבטיח את האינטרס הציבורי, נהוג במקומות רבים בעולם לכלול במסגרת דירקטוריון בורסה דירקטורים עצמאיים שתפקידם לוודא כי הבורסה נותנת משקל ראוי לתפקידיה הפיקוחיים ולעניין הציבורי בתפקודה. בקביעת הרכבו של דירקטוריון הבורסה, ניכר הצורך לאזן בין הצורך בהסדרי ממשל תאגידי אשר יספקו מנגנוני הגנה לבורסה כמשאב לאומי לבין זכותם של בעלי המניות לנהל את הבורסה בהיותה חברה פרטית למטרות רווח.

סעיף 445 לחוק קובע היום כי דירקטוריון הבורסה יורכב משישה עשר דירקטורים: חמישה דירקטורים שימונו על ידי ועדת המינויים (כהגדרתה בסעיף קטן (ד) של הסעיף האמור); דירקטור אחד שימונה על ידי שר

האוצר; דירקטור אחד שימונה על ידי נגיד בנק ישראל; יושב ראש הדירקטוריון שימונה על ידי חברי הדירקטוריון על דעת יושב ראש הרשות; המנהל הכללי שימונה על ידי הדירקטוריון; ושבעה דירקטורים שיבחרו חברי הבורסה. לפי אותו סעיף, על שבעה מתוך שישה עשר חברי הדירקטוריון לעמוד בתנאים להתמנות לדירקטור חיצון הקבועים היום בסעיף 445(ו) לחוק. מדובר בחמשת הדירקטורים הממונים על ידי ועדת המינויים, יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי. לאלה יש להוסיף את שני חברי הדירקטוריון הממונים על ידי שר האוצר ועל ידי נגיד בנק ישראל.

ההרכב המתואר לעיל עשוי שלא לשקף את מבנה הבעלות החדש בבורסה לאחר השינוי המבני, ולא לייצג את האינטרסים של בעלי המניות החדשים, וכך להביא לפגיעה ביעילות פעילותו של הדירקטוריון. עם זאת, הצורך בהבטחת תפקודה של הבורסה כמשאב לאומי נותר בעינו.

לאור האמור לעיל, מוצע כאמור בסעיף 10 להצעת החוק להחליף את סעיף 445 לחוק ולקבוע במקומו, בסעיף 3350(א) המוצע כי דירקטוריון של בורסה יכלול עד חמישה עשר דירקטורים וכי רוב חבריו יהיו דירקטורים בלתי תלויים. הגבלת המספר המרבי של דירקטורים בדירקטוריון הבורסה נועדה לתרום להגברת יעילות עבודת דירקטוריון הבורסה, כדי שיוכל לתפקד באופן אפקטיבי ומקצועי מול אתגרי השוק. הגבלה דומה קבועה גם בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 שנתן המפקח על הבנקים מכוח פקודת הבנקאות, שלפיה דירקטוריון של תאגיד בנקאי יכלול לא

(1) שר האוצר בהתייעצות עם הרשות רשאי לקבוע הוראות נוספות לעניין הרכב הדירקטוריון.

4.250. (א) עובד של הבורסה או מי שמועסק על ידי הבורסה או על ידי חברה קשורה לבורסה, למעט העסקה כדירקטור בחברה כאמור, לא ימונה ולא יכהן כדירקטור בבורסה.

(ב) הוראות סעיפים 224א, 224ב, 226 ו-226א לחוק החברות, החלות לעניין מינוי דירקטור בחברה ציבורית, יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין מינוי דירקטור בבורסה.

5.250. (א) כשיר להתמנות לדירקטור בלתי תלוי בבורסה יחיד שהוא בעל כשירות מקצועית בהתאם לתנאים ולמבחנים שנקבעו לפי סעיף 240(א1)2(2) לחוק החברות ובלבד שדירקטור בלתי תלוי אחד לפחות יהיה בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, בהתאם לאותם תנאים ומבחנים.

(ב) לא ימונה לדירקטור בלתי תלוי בבורסה ולא יכהן כדירקטור כאמור מי שבמועד המינוי או בשנתיים שקדמו למועד המינוי מתקיים לגביו אחד או יותר מאלה:

(1) הוא חבר בורסה או בעל שליטה בחבר בורסה;

(2) הוא בעל עניין מכוח החזקת מניות בתאגיד שניירות הערך שלו רשומים למסחר בבורסה;

(3) הוא בעל עניין בבורסה או בחבר בורסה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 4.250 המוצע

כדי לשמור על ממשל תאגידי תקין ולמזער את ניוגודי העניינים בבורסה, מוצע לאסור על עובד של הבורסה או מי שמועסק על ידי הבורסה או על ידי חברה קשורה לבורסה, למעט העסקה כדירקטור בחברה כאמור, לכהן כדירקטור בבורסה. התיקון המוצע יוצר הפרדה בין הדירקטוריון כגוף מפקח, ובין עובדי הבורסה והמועסקים על ידה שלא כדירקטורים, המפוקחים על ידי הדירקטוריון, כמקובל לגבי חברות ציבוריות.

בסעיף קטן (ב) מוצע להחיל את הוראות סעיפים 224א, 224ב, 226 ו-226א לחוק החברות, הנוגעות לכהונת דירקטוריון בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב. הוראות אלה נוגעות לתנאי כשירות כללית למינוי; הצהרת מועמד לכהן כדירקטור; הגבלת מינוי עקב הרשעה והגבלת מינוי עקב החלטה של ועדת האכיפה המינהלית.

לסעיף 5.250 המוצע

תנאי הכשירות לכהונה בדירקטוריון הבורסה הקבועים כיום בסעיף 4.250 לחוק, טעונים התאמה להתפתחויות שחלו בתחום הממשל התאגידי במהלך העשור האחרון, אשר באו לידי ביטוי בתקונים שנערכו בחוק החברות. עם זאת, אימוץ תנאי הכשירות הקיימים כיום במסגרת חוק החברות לבדם לא יספק מענה הולם למטרות העומדות בבסיס כהונתם של דירקטורים בלתי תלויים בדירקטוריון

פחות משבעה דירקטורים ולא יותר מחמישה עשר. יציין כי המרת המונח "דירקטור חיצון" הקבוע היום בסעיף 4.250 לחוק במונח "דירקטור בלתי תלוי" השאוב מחוק החברות נועדה למנוע קיומם של מונחים מקבילים, דבר שעשוי ליצור אייבהנה לגבי המונח.

בסעיף קטן (ב), מוצע לקבוע כי שלושה לפחות מהדירקטורים הבלתי תלויים ימונו בידי האסיפה הכללית בהמלצת ועדה לאיתור מועמדים לכהונת דירקטור בלתי תלוי (להלן – ועדת האיתור). בסעיף קטן (ד) מוצע כי הדירקטוריון יבחר אחד מחבריו לשמש כיושב ראש. עוד מוצעת הוראה לעניין בורסה שלפי סעיף 239(א) לחוק החברות חייבת במינוי דירקטור חיצוני. בבורסה כאמור ימונו הדירקטורים החיצוניים מבין המועמדים שעליהם המליצה ועדת האיתור (לכהונה כדירקטור בלתי תלוי בבורסה).

בסעיף קטן (ה) מוצע לקבוע כי במידה שהרכב הדירקטוריון אינו עומד בדרישות כל דין, רשאי הדירקטוריון למנות באופן מיידי דירקטורים חדשים לשם השלמת הרכב הדרוש לפי הדין. מינוי כאמור יעמוד בתוקף עד לכינוס האסיפה הכללית של הבורסה.

בסעיף קטן (ו) מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע, בהתייעצות עם הרשות, הוראות נוספות לעניין הרכב הדירקטוריון.

(4) הוא בן משפחה של חבר בורסה, של נושא משרה בבורסה או בחבר בורסה, של בעל שליטה בבורסה או בחבר בורסה או של מי שנותן שירותים בשכר דרך קבע לאחד מאלה;

(5) יש לו זיקה לחבר בורסה, לנושא משרה בחבר בורסה, לתאגיד בשליטת חבר בורסה או לבעל שליטה בחבר בורסה או מי שנותן שירותים בשכר דרך קבע לאחד מאלה או לבורסה; ואולם לא יראו דירקטור במסלקה כבעל זיקה לעניין מינוי כדירקטור בלתי תלוי בבורסה, וכן לא יראו דירקטור בבורסה כבעל זיקה לעניין מינוי כדירקטור בלתי תלוי במסלקה, רק בשל כהונתם כאמור;

בסעיף קטן זה, "זיקה" – כהגדרתה לפי סעיף 240(ב) לחוק החברות.

(ג) שר האוצר, בהתייעצות עם שר המשפטים ועם הרשות, רשאי לקבוע בתקנות דרישות נוספות לכשירות דירקטור בלתי תלוי בבורסה.

(א) תקופת כהונתו של דירקטור בלתי תלוי שמונה לפי המלצת ועדת האיתור תהיה שלוש שנים וניתן לשוב ולמנותו לשתי תקופות כהונה נוספות של שלוש שנים כל אחת.

תקופת כהונה של דירקטור בלתי תלוי ושל יושב ראש דירקטוריון

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע, להתבסס על ההסדר הקיים היום בחוק תוך הרחבתו והתאמתו לאופייה הייחודי של הבורסה. מוצע להחיל על הבורסה, גם אם אינה חברה ציבורית, את הוראות חוק החברות הנוגעות לדירקטורים בלתי תלויים, כך שתיאסר זיקה של דירקטור בלתי תלוי לבורסה או לבעל שליטה בה. עוד מוצע לקבוע תנאי כשירות לדירקטור בלתי תלוי בדמות דרישה להעדר זיקה, במועד המינוי או בשנתיים שקדמו לו, לחבר בורסה לתאגיד בשליטת חבר בורסה או לבעל שליטה בחבר בורסה או מי שנותן שירותים בשכר דרך קבע לאחד מאלה או לבורסה. כמו כן לא יוכל לכהן כדירקטור בלתי תלוי בבורסה, מי שהיה בעל עניין מכוח החזקותיו בתאגיד שניירות הערך שלו נסחרים בבורסה או בעל עניין בבורסה או בחבר בורסה, בשנתיים שלפני מועד המינוי. כמו כן מוצע לקבוע איסור על מינוי לדירקטור בלתי תלוי של בן משפחה של חבר בורסה, נושא משרה בבורסה או בחבר בורסה או בעל שליטה בבורסה או בחבר בורסה או של מי שנותן שירותים בשכר דרך קבע לאחד מהם, וכן לאסור על מינוי לדירקטור כאמור של מי שיש לו זיקה לחבר בורסה, לנושא משרה בבורסה, לתאגיד בשליטת חבר בורסה או לבעל שליטה בחבר בורסה, או מי שנותן שירותים בשכר דרך קבע לאחד מהם או לבורסה. מוצע לקבוע כי "זיקה" לעניין זה תהיה זיקה כהגדרתה בסעיף 240(ב) לחוק החברות והתקנות שנקבעו לפיו.

בסעיף קטן (ג) מוצע להסמיך את שר האוצר בהתייעצות עם שר המשפטים ועם הרשות, לקבוע בתקנות דרישות נוספות לכשירות דירקטור בלתי תלוי בבורסה.

הבורסה, ועל כן מוצע לקבוע גם הוראות ייחודיות לדירקטוריון הבורסה בעניין זה.

בדומה לקבוע בחוק החברות, מוצע לקבוע שני סוגי כשירות לדירקטור בלתי תלוי בבורסה: כשירות המבוססת על יכולת מקצועית (שבה עוסק סעיף קטן (א) המוצע) וכשירות המבוססת על העדר תלות (שבה עוסק סעיף קטן (ב) המוצע).

סעיף קטן (א) המוצע עוסק כאמור בכשירות הנובעת מיכולת מקצועית, ומוצע לקבוע בו כי דירקטור בלתי תלוי בבורסה צריך להיות יחיד בעל כשירות מקצועית וכי על דירקטור בלתי תלוי אחד לפחות להיות בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, בהתאם לתנאים ולמבחינים שנקבעו לפי סעיף 240(א1)(2) לחוק החברות לגבי דירקטור חיצוני. בדרך זו יובטח כי היבטים חשבונאיים ופיננסיים הנוגעים לפעילות הבורסה יהיו נתונים לבחינתו של דירקטור בלתי תלוי בעל מיומנות בתחום. לפי המוצע, שר האוצר בהתייעצות עם הרשות, יוסמך לקבוע בתקנות תנאים ומבחינים נוספים לדירקטור בעל כשירות מקצועית ולדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

סעיף קטן (ב) עוסק כאמור בכשירות הנובעת מהעדר תלות. כיום אוסר סעיף 45א(ו) לחוק שני סוגים של זיקות העשויות לפגום בעצמאות חברי דירקטוריון הבורסה: הסוג הראשון – זיקה לחברי הבורסה או מי מטעמם; והסוג השני – בעל עניין מכוח החזקת מניות בתאגיד שניירות הערך שלו רשומים למסחר בבורסה.

(ב) תקופת כהונתו של יושב ראש הדירקטוריון תהיה חמש שנים וניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת אחת של שלוש שנים; כיהן דירקטור בלתי תלוי כאמור בסעיף קטן (א) כיושב ראש הדירקטוריון, יראו את תקופת כהונתו כיושב ראש הדירקטוריון כתקופת כהונה כדירקטור בלתי תלוי כאמור.

7.350. (א) דירקטור בלתי תלוי שמונה לפי המלצת ועדת האיתור לא יפוטר וכהונתו לא תופסק לפני תום תקופת כהונתו, אלא אם כן מתקיים אחד מאלה:

הפסקת כהונה של דירקטור בלתי תלוי שמונה לפי המלצת ועדת האיתור

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לדירקטוריון;

(2) הוא נעדר מארבע ישיבות רצופות של הדירקטוריון או משש ישיבות דירקטוריון בתוך שנה, אלא אם כן ועדת האיתור אישרה את המשך כהונתו, לאחר שהשתכנעה כי היתה הצדקה סבירה להעדרו;

(3) לדעת ועדת האיתור נבצר ממנו למלא את תפקידו;

(4) ועדת האיתור מצאה כי חדל להתקיים לגביו תנאי הדרוש לפי חוק זה למינויו כדירקטור בלתי תלוי, הוא הפר את חובת האמונים לבורסה או שמתקיים לגביו תנאי מהתנאים הפוסלים אדם מלשמש דירקטור בלתי תלוי.

(ב) דירקטור בלתי תלוי שהתפטר מכהונתו בדירקטוריון לפני תום תקופת כהונתו, ימסור לדירקטוריון הודעה בכתב על נימוקי פרישתו ויעביר העתק ממנה ליושב ראש הרשות.

(ג) הוראות סעיפים 245א ו-246 לחוק החברות יחולו, בשינויים המחויבים, על דירקטור בלתי תלוי בבורסה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כאמור להחליפו), תוך המרת הסמכות הנתונה לפי אותו סעיף לוועדת המינויים בסמכות שתוקנה לוועדת האיתור (שתוקם לפי סעיף 13ב50 המוצע) להחליט על המשך כהונת הדירקטור הבלתי תלוי במקרה של היעדרות משיבות הדירקטוריון, להחליט על נבצרות דירקטור בלתי תלוי ממילוי תפקידו או להחליט כי דירקטור בלתי תלוי חדל לקיים תנאי מהתנאים הדרושים למינויו או כי הפר את חובת האמונים לבורסה או שהתקיים בו אחד התנאים הפוסלים אדם מלשמש דירקטור בלתי תלוי.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע לענין התפטרות דירקטור בלתי תלוי, את ההסדר הקיים היום לגבי התפטרות דירקטור חיצון בסעיף 45ב(ב) לחוק.

כמו כן מוצע, בסעיף קטן (ג), להחיל על דירקטור בלתי תלוי בבורסה הוראות מחוק החברות החלות על דירקטור חיצוני, ומוחלות בסעיף 249ג לחוק האמור גם על דירקטור בלתי תלוי.

לסעיף 650 ב המוצע

בדומה לקבוע בסעיף 245 לחוק החברות לגבי דירקטור חיצוני, מוצע לקבוע בסעיף קטן (א), כי תקופת כהונתו של דירקטור בלתי תלוי תוגבל לשלוש שנים, ויהיה ניתן למנותו לשתי תקופות כהונה נוספות של שלוש שנים כל אחת.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי תקופת כהונתו של יושב ראש הדירקטוריון תהיה חמש שנים וניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת אחת של שלוש שנים, וכי במקרה שדירקטור בלתי תלוי כיהן כיושב ראש הדירקטוריון, יראו את תקופת כהונתו כיושב ראש כאמור בתקופה שבה כיהן כדירקטור בלתי תלוי.

לסעיף 750 ב המוצע

מוצע לעגן את ההוראות לענין פקיעת כהונה של דירקטור חיצון, הקבועות כיום בסעיף 45א(א) לחוק (שמוצע

השתתפות בוועדות 8.ב50. בכל ועדת דירקטוריון הרשאית להפעיל סמכות מסמכויות הדירקטוריון יכהן דירקטור אחד לפחות מהדירקטורים הבלתי תלויים שמונו לפי המלצת ועדת האיתור כאמור בסעיף 13ב50(ג).

כינוס ישיבות הדירקטוריון 9.ב50. הדירקטוריון יתכנס לישיבות לפי צורכי הבורסה, ויקיים שנים עשרה ישיבות בשנה, לפחות.

תפקידי הדירקטוריון 10.ב50. (א) נוסף על תפקידיו לפי סעיף 92 לחוק החברות, אחראי דירקטוריון בורסה לקביעת נהלים להסדרת פעילות הבורסה לפי סעיף 45טו, ולהבטחת יישומם, וכן –

(1) ינקוט אמצעי בקרה ופיקוח מתאימים כדי להבטיח שמירה על יציבות הבורסה;

(2) ינקוט אמצעי בקרה ופיקוח מתאימים כדי להבטיח שהבורסה מתנהלת באופן תקין והוגן;

(3) יאשר את הכללים שנקבעו בתקנון הבורסה;

(4) ינקוט אמצעי בקרה ופיקוח מתאימים כדי להבטיח את ציות חברי הבורסה לכללים שנקבעו בתקנון הבורסה;

(5) ימנה מבקר פנימי לבורסה לפי הוראות סעיף 15ב50;

(6) ידון בכל נושא בעל חשיבות מהותית לפעילות הבורסה או לבקרה ולפיקוח על פעילותה.

(ב) סמכויות הדירקטוריון לפי סעיף זה אינן ניתנות לאצילה למנהל הכללי של הבורסה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 10ב50 המוצע

סעיף 92 לחוק החברות הקובע את סמכויות הדירקטוריון בחברה ותפקידיו, חל על הבורסה מתוקף היותה חברה. עם זאת, מוצע לעגן בסעיף 10ב50(א) המוצע תפקידים נוספים וספציפיים לדירקטוריון הבורסה, בהתאם לטיבה ולמאפייני פעילותה. כך, למשל, מוצע לכלול בין תחומי האחריות של הדירקטוריון: נקיטת אמצעי בקרה ראויים כדי לוודא שנשמרת יציבות הבורסה, שהבורסה מתנהלת באופן תקין והוגן ושחברי הבורסה מציינים לכלליה, אישור הכללים שנקבעו בתקנון הבורסה, מינוי מבקר פנימי ובחינת תפקודו וכן דיון בכל נושא בעל חשיבות מהותית לפעילות הבורסה או לבקרה עליה. כמו כן מוצע לעגן את אחריותו של הדירקטוריון לקבוע נהלים להסדרת פעילות הבורסה ולהבטחת יישומם (לעניין החובה לקבוע נהלים ראו דברי ההסבר לסעיף 45טו המוצע, בסעיף 10 להצעת החוק).

בנוסף, ובהתאמה לסעיף 92 האמור, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) איסור על אצילת תפקידי דירקטוריון המפורטים בסעיף קטן (א) למנהל הכללי של הבורסה.

לסעיף 8ב50 המוצע

כדי לחזק את הפיקוח והבקרה על בעלי השליטה ונושאי המשרה בחברות ציבוריות ובחברות פרטיות שהן חברות איגרות חוב, קבועות בחוק החברות כמה הוראות החלות רק לגבי החברות האמורות. מוצע להחיל גם לגבי הבורסה כמה הוראות החלות לגבי חברות אלה.

מוצע אם כן לקבוע בסעיף 8ב50 המוצע הוראה דוגמת זו הקבועה בסעיף 243 לחוק החברות, ולפיה בכל ועדת דירקטוריון בורסה, הרשאית להפעיל סמכות מסמכויות הדירקטוריון, יכהן לפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים שמונו לפי המלצת ועדת האיתור.

לסעיף 9ב50 המוצע

מוצע כי דירקטוריון הבורסה יתכנס לפי הצורך ויקיים 12 ישיבות בשנה, לפחות. זאת, כדי לוודא כי הדירקטוריון פועל באופן שוטף למילוי תפקידיו.

(ב) בוועדת הביקורת יהיו חברים שלושה מבין הדירקטורים הבלתי תלויים שמונו לפי המלצת ועדת האיתור כאמור בסעיף 13ב50(ג), לפחות, וכל חברה יהיו דירקטורים בלתי תלויים; יושב ראש הדירקטוריון לא יהיה חבר בוועדת הביקורת.

(ג) ועדת הביקורת תבחר אחד מחבריה שהוא דירקטור בלתי תלוי שמונה לפי המלצת ועדת האיתור כאמור בסעיף 13ב50(ג), לשמש יושב ראש הוועדה.

(ד) המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדת הביקורת יהיה רוב חברי הוועדה, ובלבד שאחד מהם לפחות הוא דירקטור בלתי תלוי שמונה לפי המלצת ועדת האיתור כאמור בסעיף 13ב50(ג).

(ה) נוסף על תפקידיה המנויים בסעיף 117 לחוק החברות, ועדת הביקורת –

- (1) תפעיל תהליכי בקרה ראויים לשם איתור מצבים של ניגוד עניינים בפעילות הבורסה וטיפול בהם, ובכלל זה תקבע דרכים לאישור פעולות שמתעורר לגביהן חשש לניגוד עניינים;
- (2) תבחן ממצאי ביקורת ותוודא שהופקו מהם לקחים ושיושמו הלקחים שהופקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

קיימים גם ניגודי עניינים המאפיינים כל חברה עסקית, ונוגעים למערכת היחסים שבין החברה ובעלי המניות שלה או בין בעלי המניות והנהלת החברה.

בשל ניגודי העניינים המיוחדים המאפיינים את הבורסה כחברה למטרות רווח, נדרש מנגנון שיאפשר את ניהול ניגודי העניינים המובנים בפעילותה, ויבטיח כי הבורסה מבצעת בצורה נאותה את תפקידיה. לשם יצירת מנגנון זה, מוצע להקים בבורסה ועדת ביקורת. לשם כך מוצע לקבוע בחוק חובה למנות ועדת ביקורת (החובה בחוק החברות מוטלת על דירקטוריון של חברה ציבורית או חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, ולא כל חברה) וכן הוראות דומות להוראות הקבועות בחוק החברות לענין סמכויות ועדת ביקורת והרכבה, תוך התאמתן למאפייניה הייחודיים כאמור של הבורסה.

בסעיף קטן (א) מוצע כי דירקטוריון בורסה ימנה מבין חבריו ועדת ביקורת. בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), מוצעות הוראות הנוגעות להרכב ועדת הביקורת ויושב ראש הוועדה.

בסעיף קטן (ד) מוצע לאמץ לענין ועדת הביקורת הסדר דומה לזה הקבוע בסעיף 116א לחוק החברות, כך שהמניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדת הביקורת יהיה רוב חברי הוועדה, ובלבד שרוב הנוכחים הם

לסעיף 11ב50 המוצע

מערך האינטרסים השונים הנארג סביב פעילותה של הבורסה, בפרט כפי שיהיה לאחר השינוי במבנה הבורסה, מביא לקיומם של ניגודי עניינים רבים ומגוונים בין בעלי האינטרסים השונים בפעילותה. עם גורמים אלה ניתן למנות, בין השאר, את חברי הבורסה, תאגידים שניירות הערך שלהם רשומים למסחר בבורסה, תאגידים הנותנים שירותים לבורסה ועוד.

כך למשל, הפיקוח של הבורסה על חברה כולל בחובו ניגוד אינטרסים מובנה, הנובע מכך שהבורסה מבקשת לקדם את פעילות החברים ומאידך עליה לפקח עליהם. דוגמה נוספת נוגעת לפיקוח על עמלות הבורסה, מאחר שבנושא זה קיים מתח מובנה בין השאיפה של חברי הבורסה למזער את חיוביהם אל מול האינטרס הציבורי לשמר את איתנותה של הבורסה. בנוסף, עשויים להתעורר ניגודי עניינים בין הבורסה לבין החברות שמניותיהן רשומות בה למסחר נוכח ממשקים שונים שיתקיימו בין הבורסה לבין אותן חברות, כגון קבלת שירותים או רכישת מוצרים מחברות אלה, או ניגודי עניינים הנובעים מאינטרס הבורסה לאפשר רישום למסחר ומסחר בניירות הערך של חברות רבות ככל האפשר, ומאידך, האינטרס הציבורי כי כללי הבורסה יגבילו רישום למסחר, ומסחר, לשם הגנת ציבור המשקיעים ושמירת ענייניו לאורך זמן. מובן כי

(3) תאשר לבורסה לספק שירותים נלווים מסוימים המעוררים חשש לניגוד עניינים; לענין זה, "שירותים נלווים" – כהגדרתם בסעיף 45ג(ה);

(4) תנקוט אמצעי בקרה מתאימים כדי להבטיח שהבורסה ממלאת את החובות והתפקידים המוטלים עליה לפי פרק זה, ובכלל זה החובה לקבוע נהלים לפי סעיף 45טו(א)(3) ו-(4), באופן יעיל והוגן, ובכלל זה –

(א) תבחן ותאשר מדיניות ותכניות עבודה של הבורסה לענין מילוי החובות והתפקידים כאמור ברישה וכן תבחן ותאשר הליכים שקבעה הבורסה לשם יישום המדיניות או תכניות העבודה כאמור;

(ב) תבחן ותאשר את היקף המשאבים שמקצה הבורסה לגיבוש מדיניות ולהכנת תכניות עבודה כאמור בפסקת משנה (א) וכן לביצוע הליכי בקרה על יישום המדיניות או תכניות העבודה האמורות;

(ג) תבטיח שהבורסה ממלאת את החובות והתפקידים כאמור ברישה בהתאם להוראות לפי פרק זה או בהתאם להוראות תקנון הבורסה;

(5) תציע לדירקטוריון מועמד לתפקיד המבקר הפנימי.

(ו) הוראות סעיפים 115(ה) ו-116 לחוק החברות יחולו, בשינויים המחוייבים, לענין ועדת הביקורת.

ועדת תגמול 12.350. (א) הדירקטוריון ימנה מבין חבריו ועדת תגמול שתמלא את התפקידים המנויים בסעיף 118ב לחוק החברות.

ד ב ר י ה ס ב ר

עליה (פסקה 4)). נקיטת אמצעי הבקרה כאמור כוללת על פי המוצע אישור מדיניות ותכניות עבודה של הבורסה לענין נקיטת אמצעי הבקרה, בחינתם ואישורם של הליכים שהבורסה קבעה לשם כך, וכמו כן בחינה ואישור של היקף המימון והמשאבים הנוספים המוקצים לפעילות הבקרה, ווידוא שהבורסה ממלאת את תפקידיה כנדרש לפי החוק ולפי הוראות תקנון הבורסה. תפקיד נוסף של ועדת הביקורת הוא להציע לדירקטוריון מועמד לתפקיד המבקר הפנימי (פסקה 5)).

לבסוף, מוצע בסעיף קטן (ו) להחיל על ועדת הביקורת של הבורסה, בשינויים המחוייבים, את הוראות סעיפים 115(ה) ו-116 לחוק החברות שעניינן איסור השתתפות בישיבות ועדת הביקורת של מי שאינו רשאי להיות חבר בה, והזמנת המבקר הפנימי לישיבות ועדת הביקורת.

לסעיף 12.350 המוצע

סעיף 118א לחוק החברות קובע כי על דירקטוריון של חברה ציבורית או חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב

דירקטורים בלתי תלויים ולפחות אחד מהם מונה לפי המלצת ועדת האיתור כאמור בסעיף 13.250 המוצע. כך יובטח כי ההחלטות שיתקבלו במסגרת ישיבות ועדת הביקורת יהיו בלתי תלויות.

סעיף 117 לחוק החברות קובע את תפקידיה של ועדת ביקורת. מוצע לקבוע בסעיף קטן (ה) כנוסחו המוצע כי תפקידי ועדת הביקורת בבורסה יהיו התפקידים המנויים בסעיף האמור לענין חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב. בנוסף, מוצע להטיל על ועדת הביקורת תפקידים נוספים המנויים באותו סעיף קטן, ובהם: להפעיל תהליכי בקרה ראויים לשם איתור מצבים של ניגוד עניינים בפעילות הבורסה וטיפול בהם, ובכלל זה לקבוע דרכים לאישור פעולות שמתעורר לגביהן חשש לניגוד עניינים (פסקה 1)); לבחון ממצאי ביקורת ולוודא שהופקו מהם לקחים ושהלקחים יושמו (פסקה 2)); לאשר לבורסה לספק שירותים נלווים מסוימים המעוררים חשש לניגוד עניינים (פסקה 3)) ולנקוט אמצעי בקרה מתאימים כדי להבטיח שהבורסה מפעילה את החובות והתפקידים המוטלים

(ב) הוראות סעיף 11ב50(ב) עד (ד) ו-(ו) יחולו לעניין ועדת התגמול, בשינויים המחויבים.

(ג) הדירקטוריון רשאי לקבוע כי ועדת ביקורת תשמש גם ועדת תגמול.

ועדת האיתור 13ב50. (א) תוקם ועדה לאיתור מועמדים לכהונת דירקטור בלתי תלוי בבורסה (בסימן זה – ועדת האיתור); הוועדה תכלול שלושה חברים, והם:

(1) שופט שמינה שר המשפטים בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, והוא יהיה היושב ראש;

(2) יושב ראש הדירקטוריון, ואם לא מכהן יושב ראש דירקטוריון – דירקטור בלתי תלוי שמינה יושב ראש הרשות;

(3) איש סגל אקדמי בכיר במוסד להשכלה גבוהה או מי שהיה איש סגל כאמור, שמינה יושב ראש הרשות.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 13ב50 המוצע

בסעיף 45א(ד) ו-(ה) לחוק קבועות כיום הוראות בעניין הרכב ועדת מינויים ודרך קביעת נהליה ודרך פעולתה. במקום הוראות אלה (המוחלפות בסעיף 10 להצעת החוק, כאמור בדברי ההסבר לאותו סעיף) מוצע לקבוע כי במקום ועדת המינויים תוקם ועדת איתור, דהיינו, במקום ועדה ממנה תהיה לבורסה ועדה ממליצה, המציעה מועמדים לכהונת דירקטורים בלתי תלויים, שמתוכם תבחר האסיפה הכללית של הבורסה שלושה דירקטורים בלתי תלויים לפחות.

בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי בוועדת האיתור יכהנו שלושה חברים: שופט שמינה שר המשפטים בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, שיהיה יושב ראש ועדת האיתור, יושב ראש דירקטוריון הבורסה (ואם לא מכהן יושב ראש דירקטוריון – דירקטור בלתי תלוי שמינה יושב ראש הרשות לעניין זה) ואיש סגל אקדמי בכיר במוסד להשכלה גבוהה או מי שהיה איש סגל כאמור, שמינה יושב ראש הרשות. כמו כן מוצע לדרוש שיתקיימו בשופט ובאיש הסגל האקדמי המתמנים לוועדת האיתור תנאי הכשירות לדירקטור בלתי תלוי בבורסה. ההרכב המוצע דומה להרכב ועדת המינויים הקבוע היום בסעיף 45א(ד) לחוק, אך שונה ממנו בכך שיושב ראש הרשות לא יהיה חבר הוועדה. ביטול חברותו של יושב ראש הרשות בוועדה מקבל איוון בסמכות הנתונה לו (ראו סעיף 16ב50 המוצע) להתנגד למינוי נושא משרה בבורסה.

שינוי נוסף המוצע בהרכב הוועדה כאמור, הוא המרת כהונתו כחבר הוועדה של דיקן הפקולטה למינהל עסקים של האוניברסיטה בעיר שבה נמצאת הבורסה או חבר הסגל האקדמי שהוא מינה, כנדרש היום לפי סעיף 45א(ד)(4) לחוק, בדרישה לכהונתו של איש סגל אקדמי בכיר במוסדות להשכלה גבוהה או מי שהיה איש סגל כאמור שמינה יושב ראש הרשות, כחבר הוועדה.

למנות ועדת תגמול. סעיף 118ב לחוק האמור קובע את תפקידיה של הוועדה. סעיפים אלה נקבעו בחוק החברות כחלק מחוק החברות (תיקון מס' 20), התשע"ג–2012 (ס"ח התשע"ג, עמ' 6). שקבע הוראות שונות לעניין אופן קביעת תנאי כהונתם והעסקתם של נושאי משרה בחברות ציבוריות ובחברות פרטיות שהן חברות איגרות חוב. בהינתן שהבורסה היא משאב לאומי בעל חשיבות סיסטמית, ולאור העובדה שהסדרי תגמול לא נאותים עשויים ליצור תמריצים המעודדים נטילת סיכונים חריגים, מוצע להחיל על הבורסה, בעניין הליך אישור שכרם של נושאי המשרה, את ההוראות הקבועות בחוק החברות על חברות פרטיות שהן חברות איגרות חוב.

מוצע אם כן לקבוע בסעיף קטן (א) המוצע כי על דירקטוריון בורסה למנות ועדת תגמול מקרב חבריו. בסעיף קטן (ב) מוצע להחיל על ועדת התגמול חלק מההסדרים הקבועים בסעיף 13ב50 המוצע לגבי ועדת ביקורת, ובין השאר הוראות בנוגע להרכב הוועדה, הצורך בשמירת עצמאותה, נוכחות בישיבות הוועדה, זימון המבקר הפנימי של הבורסה לישיבות הוועדה והוראות לעניין המניין חוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדה.

ועדת התגמול תהיה מנגנון שיסייע בידי דירקטוריון הבורסה בבואו לקבוע את תנאי כהונתם והעסקתם של נושאי משרה בבורסה. לאור העובדה שהרכבה של ועדת התגמול זהה להרכב של ועדת הביקורת, מוצע להתייחס בסעיף קטן (ג) המוצע, את איחוד ועדת הביקורת עם ועדת התגמול, לפי שיקול דעתו של הדירקטוריון.

פעולתה של ועדת תגמול בבורסה תביא להגברת הפיקוח על תגמול נושאי המשרה, תוך מתן דגש הולם לנושא זה בממשל התאגידי של הבורסה, ונועדה להבטיח שהסדרי התגמול בבורסה יהיו עקביים ביחס למסגרת ניהול הסיכונים ותואמים את המטרות ארוכות הטווח של הבורסה.

(ב) לא ימונה ולא יכהן כחבר ועדת האיתור לפי סעיף קטן (א)1 או (3) מי שאינו כשיר להתמנות לדיקטור בלתי תלוי בבורסה לפי סעיף 5350(ב) או (ג).

(ג) ועדת האיתור תמליץ לאסיפה הכללית של הבורסה שני מועמדים לפחות לכל משרה פנויה לכהונת דיקטור בלתי תלוי, כנדרש לשם השלמת המספר המזערי של דיקטורים בלתי תלויים בהתאם להוראות סעיף 5350(ב).

(ד) ועדת האיתור תקבע את נוהלי עבודתה ואת סדרי דיוניה.

(ה) חבר ועדת האיתור לא ייחשב למחזיק באמצעי שליטה בבורסה או לשולט בבורסה רק בשל חברותו בוועדה וועדת האיתור לא תיחשב למחזיקה באמצעי שליטה בבורסה או לבעלת שליטה בבורסה.

מינוי ופיטורין של המנהל הכללי ונושאי משרה (א) 14350. לבורסה יהיה מנהל כללי; המנהל הכללי ימונה ויפוטר בידי הדיקטוריון.

(ב) נושאי משרה בבורסה, למעט דיקטורים, ימונו ויפוטרו בידי המנהל הכללי.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף קטן (ה) מוצע לקבוע כי חבר ועדת האיתור לא ייחשב, רק בשל חברותו בוועדה, למחזיק באמצעי שליטה בבורסה או לשולט בבורסה, וכי ועדת האיתור עצמה לא תיחשב למחזיקה באמצעי שליטה בבורסה או לבעלת שליטה בבורסה. זאת, כדי שלא יידרשו לקבלת היתר החזקה או היתר שליטה. הוראה דומה קבועה בסעיף 436(ג) לחוק הבנקאות (רישוי) לעניין הוועדה למינוי דיקטורים בתאגידים בנקאיים ובסעיף 41(ג) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) לגבי הוועדה למינוי דיקטורים במבטחים בלא שולט.

לסעיף 14350 המוצע

סעיף 119(א) לחוק החברות קובע חובת מינוי מנהל כללי בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב וסעיף 250 לחוק האמור קובע כי המנהל הכללי ימונה ויפוטר בידי הדיקטוריון, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון. הוראה משלימה לגבי מינוי ופיטורים של נושאי משרה קיימת בסעיף 251 לחוק החברות שלפיו מינוי ופיטורים של נושאי משרה בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, למעט דיקטורים ומנהל כללי, ייעשו בידי המנהל הכללי, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון.

מוצע לאמץ את הוראות הסעיפים המתוארים לעיל, בשינויים המחויבים, ולעגן בסעיף קטן (א) המוצע את חובת דיקטוריון הבורסה למנות לה מנהל כללי. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע את סמכות המנהל הכללי למנות ולפטר נושאי משרה בבורסה, למעט דיקטורים ומנהל כללי.

יצוין כי ההוראה בעניין חובת הדיקטוריון למנות מנהל כללי לבורסה קבועה כבר היום בסעיף 45(א)6 לחוק, שמוצע כאמור להחליפו, בסעיף 10 להצעת החוק.

דרישה דומה בהקשר זה קבועה היום בסעיף 36(ב)2 לחוק הבנקאות (רישוי). הקובע את הרכב הוועדה למינוי דיקטורים בתאגידים בנקאיים. כך גם הדרישה המוצעת תואמת מבחינה מהותית את התנאי הקבוע היום בחוק, ומגמישה אותו לגבי בורסה הנפתחת בעיר שאין בה אוניברסיטה עם פקולטה למנהל עסקים.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי לא ימונה ולא יכהן כחבר ועדת האיתור מי שאינו כשיר להתמנות לדיקטור בלתי תלוי בבורסה לפי סעיף 5350(ב). דרישה דומה קבועה בסעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי) לגבי חברי הוועדה למינוי דיקטורים בתאגידים בנקאיים, ובסעיף 41(ד) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) לגבי חברי הוועדה למינוי דיקטורים במבטחים בלא שולט.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע כי ועדת האיתור תמליץ לאסיפה הכללית של הבורסה על שני מועמדים לפחות לכל משרה פנויה לכהונת דיקטור בלתי תלוי, כנדרש לשם השלמת המספר המזערי של דיקטורים בלתי תלויים לפי הקבוע בסעיף 5350(ב), זאת כדי לעגן את מעמדה של הוועדה בוועדה ממליצה להבדיל מוועדה עם סמכות מינוי, ולאפשר לאסיפה הכללית לבחור מבין מגוון של מועמדים מומלצים. תפקיד דומה מוקנה בסעיף 111 לפקודת הבנקאות לוועדה למינוי דיקטורים בתאגידים בנקאיים, ובסעיף 41(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) לוועדה למינוי דיקטורים במבטחים בלא שולט.

בסעיף קטן (ד) מוצע לעגן את ההוראה הקבועה היום בסעיף 45(א) לחוק, ולפיה ועדת האיתור תקבע את נוהלי עבודתה וסדרי דיוניה.

מבקר פנימי 15ב50. הוראות פרק רביעי לחלק הרביעי בחוק החברות יחולו, בשינויים המחויבים, על בורסה כאילו היתה חברה ציבורית.

אישור מינוי נושא משרה 16ב50. (א) לא יכהן אדם כנושא משרה בבורסה, אלא אם כן נמסרה ליושב ראש הרשות הודעה, שישים ימים לפחות לפני תחילת הכהונה, ויושב ראש הרשות לא הודיע בתוך התקופה האמורה על התנגדותו למינוי האמור, או שהודיע כי אינו מתנגד למינוי.

(ב) החלטת יושב ראש הרשות להתנגד למינוי תהיה מנומקת, בכתב, ותינתן לאחר שנתן למועמד הזדמנות להשמיע את טענותיו, והוא יביא בחשבון לעניין זה את התאמתו של המועמד לתפקיד המוצע, לרבות ניסיונו העסקי, יושרו, יושרתו, וקשריו, מכל סוג שהוא, עם הבורסה או עם נושא משרה בה או עם חבר בורסה או נושא משרה בו, ואם המועמד כיהן בעבר כנושא משרה בבורסה או בחבר בורסה – גם את תפקודו בתקופת כהונתו כאמור; לעניין מועמד לכהונת דירקטור בלתי תלוי, יביא יושב ראש הרשות בחשבון גם את עיסוקיו ועסקיו האחרים של המועמד ואת התאמתו של הרכב הדירקטוריון לתחומי פעולתה של הבורסה.

(ג) מונה נושא משרה בבורסה, ולאחר מינויו התבררו פרטים נוספים או חדשים לעניין השיקולים האמורים בסעיף קטן (ב), רשאי יושב ראש הרשות, לאחר שנתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו, להורות על הפסקת כהונתו, בשל הפרטים הנוספים או החדשים כאמור.

(ד) בסעיף זה, "נושא משרה" – דירקטור, מנהל כללי, מבקר פנימי ויועץ משפטי, וכן מי שיושב ראש הרשות קבע כי הוא נושא משרה לעניין סעיף זה, ובלבד שלא יקבע יושב ראש הרשות לפי הוראות סעיף קטן זה ויתר משבעה נושאי משרה.

עסקאות עם בעלי עניין 17ב50. הוראות פרק חמישי לחלק השישי בחוק החברות יחולו על בורסה שאינה חברה ציבורית כאילו היתה חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב כהגדרתה בחוק האמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

המינוי בידי יושב ראש הרשות. מוצע לקבוע במפורט את הליך אישור מינוי של נושא משרה בידי יושב ראש הרשות. לשם כך, מוצע לקבוע כי הבורסה תידרש להודיע ליושב ראש הרשות על מינוי של נושא משרה, 60 ימים לפחות טרם תחילת כהונתו. יושב ראש הרשות יהיה רשאי, בתוך אותה תקופה, להתנגד למינוי.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי החלטת יושב ראש הרשות להתנגד למינוי תהיה מנומקת, בכתב ותינתן לאחר שנתן למועמד הזדמנות להשמיע את טענותיו, וכן כי ההחלטה תתבסס על שיקולים המפורטים באותו סעיף קטן.

בסעיף קטן (ג) מוצע להסמיך את יושב ראש הרשות להורות על הפסקת כהונה של נושא משרה אם לאחר

לסעיפים 15ב50 ו-17ב50 המוצעים

מוצע להחיל על בורסה את הוראות חוק החברות הנוגעות למבקר פנימי, וכן הוראות הנוגעות לעסקאות בעלי עניין, כאילו היתה הבורסה חברה ציבורית. אימוץ הוראות אלה מחוק החברות נעשה במטרה להבטיח תהליכי בקרה פנימית בבורסה, וכן הליכי אישור ובדיקה נאותים של עסקאות עם בעלי עניין בבורסה.

לסעיף 16ב50 המוצע

סעיף 4א לחוק קובע היום כי חמשת הדירקטורים בבורסה שאותם ממנה ועדת המינויים, וכן יושב ראש דירקטוריון הבורסה, ימונו "על דעת יושב ראש הרשות". מונח זה הוא מונח עמום ואינו מבהיר את הליך אישור

איסור עשיית עסקה 18ב50. הוראות סעיף 5(א) ו- (ב) יחולו בשינויים המחויבים על חבר הדירקטוריון ועל עובד בורסה, אלא שההודעה לפי סעיף 5(ב) תימסר לגביהם ליושב ראש הרשות וליושב ראש הדירקטוריון.

סימן משנה ג': מסלוקה – ממשל תאגידי.

תחולת הוראות סימן משנה ב' על מסלוקה 19ב50. (א) הוראות סימן משנה ב' בסימן ד' למעט סעיפים 3ב50(ב), 7ב50(א), 11ב50(ה), 13ב50 ו-16ב50 יחולו לעניין מסלוקה, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

- (1) על אף האמור בסעיף 3ב50(א), לא תחול הדרישה שרוב חברי הדירקטוריון יהיו דירקטורים בלתי תלויים;
- (2) על אף האמור בסעיף 3ב50(ב), יכלול דירקטוריון מסלוקה שלושה דירקטורים בלתי תלויים לפחות, ולא תחול הדרישה לעניין מינויים לפי המלצת ועדת האיתור;
- (3) על אף האמור בסעיף 8ב50, יכהן בכל ועדת דירקטוריון מסלוקה הרשאית להפעיל סמכות מסמכויות הדירקטוריון, דירקטור בלתי תלוי אחד לפחות, ולא תחול הדרישה לעניין מינויו לפי המלצת ועדת האיתור;
- (4) על אף האמור בסעיף 9ב50, יתכנס דירקטוריון מסלוקה לישיבות לפי צורכי המסלוקה ויקיים ארבע ישיבות בשנה, לפחות;
- (5) על אף האמור בסעיף 11ב50(ב), (ג) ו-(ד) –

(א) לא תחול הדרישה שבסעיף 11ב50(ב) שלפיה יהיו חברים בוועדת הביקורת שלושה לפחות מבין הדירקטורים הבלתי תלויים שמונו לפי המלצת ועדת האיתור כאמור בסעיף 13ב50(ב);

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 19ב50 המוצע

מוצע להחיל הוראות ממשל תאגידי החלות על בורסה, גם על מסלוקה, בשינויים מסוימים הנגזרים מהשוני בתפקידן ובחשיבותן. כך, מוצע להחיל על המסלוקות את ההוראות החלות על הבורסה בעניינים אלה: הרכב הדירקטוריון, כהונת דירקטורים בלתי תלויים, תפקידי הדירקטוריון, ועדת ביקורת, ועדת תגמול ועסקאות עם בעלי עניין (החלת הוראות חוק החברות לעניין עסקאות עם בעלי עניין, בדומה להחלתן על הבורסה). על פי המוצע יחולו הוראות אלה על המסלוקות בשינויים המחויבים ובשינויים המפורטים בסעיף. כך למשל, מוצע כי הדרישה למינוי דירקטורים בלתי תלויים לפי המלצת ועדת האיתור (ראו סעיף 3ב50(ב) המוצע) והליך אישור מינוי נושא משרה בידי יושב ראש הרשות (ראו סעיף 16ב50 המוצע) לא יחולו לגבי דירקטוריון מסלוקה.

מינויו התבררו פרטים נוספים או חדשים לעניין השיקולים האמורים בסעיף קטן (ב), וזאת לאחר שניתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו.

על פי המוצע, תוגבל סמכות יושב ראש הרשות לפי סעיף זה ותחול רק לעניין מינוי (או הפסקת כהונה) של המנהל הכללי, המבקר הפנימי היועץ המשפטי וכן בעל תפקיד אחר שקבע יושב ראש הרשות לעניין זה. על פי המוצע יושב ראש הרשות יוכל לקבוע כאמור שבעה נושאי משרה לכל היותר. ההוראות המוצעות בסעיף זה דומות להוראות הקבועות בסעיף 11א לפקודת הבנקאות, לגבי מינוי נושא משרה בתאגיד בנקאי.

לסעיף 18ב50 המוצע

מוצע להשאיר על כנו את ההסדר הקיים היום בסעיף 18ב50 לחוק ניירות ערך בדבר איסור עשיית עסקה בניירות ערך על ידי חברי דירקטוריון הבורסה ועובדי.

(ב) יושב ראש ועדת הביקורת ייבחר בידי הוועדה מבין הדירקטורים הבלתי תלויים, ולא תחול הדרישה שבסעיף 11ב50(ג) לעניין מינויים לפי המלצת ועדת האיתור;

(ג) לא תחול הדרישה שבסעיף 11ב50(ד) לעניין המניין החוקי בוועדת הביקורת, שלפיה אחד לפחות מבין הדירקטורים הבלתי תלויים הנוכחים בשיבת ועדת הביקורת מונה לפי המלצת ועדת האיתור;

(6) יקראו את סעיף 12ב50(א) כך שבסופו יבוא "בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים של המסלקה".

(ב) דירקטוריון מסלקה רשאי להחליט על חלוקה כאמור בסעיפים 307 ו-308 לחוק החברות רק אם אין בכך כדי לפגוע ביציבותה של המסלקה או בניהולה התקין וההוגן.

סימן ה': פיקוח הרשות והגדרת ניירות ערך.

תיקון סעיף 150 21. בסעיף 150 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), המילים "כהגדרתה בסעיף 150א" – יימחקו ואחרי "יציבותה ויעילותה" יבוא "של מערכת הסליקה";

(2) בסעיף קטן (ב), המילים "כמשמעותם בסעיף 150(1)" – יימחקו ובמקום "להפעיל את המסלקה" יבוא "להפעיל את מערכת הסליקה";

(3) בסעיף קטן (ג), המילים "כמשמעותם בסעיף 150(1)" – יימחקו;

(4) בסעיף קטן (ד), המילים "כמשמעותו בסעיף 150(1)" – יימחקו;

(5) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד1) הוראות סעיף 51 יחולו לעניין מסלקה, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בסעיף קטן (ב) של הסעיף האמור, לא יקראו את המילים "או הנחיותיה";"

(6) בסעיף קטן (ה), בהגדרה "כללי מסלקה", במקום "מופעלת מסלקה" יבוא "פועלת מסלקה, ובכלל זה הכללים שגובשו לפי סעיף 150, ושעל פיהם מפעילה המסלקה את מערכת הסליקה".

תיקון סעיף 51 22. בסעיף 51 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (ב), אחרי "בניגוד" יבוא "לנהלים שקבעה או בניגוד";

ד ב ר י ה ס ב ר

פעלה המסלקה, לדעת הרשות, בדרך שיש בה כדי לפגוע בניהולה התקין וההוגן. כמו כן, מוצע בסעיף קטן זה להטיל על מסלקות חובה למסור לרשות דוחות על פעולותיהן במועדים ולפי הפרטים שקבעה הרשות. הוראות אלה יספקו כלים לפיקוח נאות על המסלקות, בדומה לזה הקיים לגבי בורסה.

סעיף 22 סעיף 51(ב) לחוק קובע כדלקמן: "סברה הרשות, לאחר שנתנה ליושב ראש דירקטוריון הבורסה הזדמנות נאותה לטעון את טענותיו, כי הבורסה פועלת בניגוד להוראות תקנונה או הנחיותיה או בדרך שיש בה משום פגיעה בניהולה התקין וההוגן, תפנה הרשות

סעיף 21 נוכח ההגדרות המוצעות ל"מסלקה" ו"מערכת סליקה", בסעיף 44לא לחוק בנוסחו המוצע בסעיף 8 להצעת החוק, מוצע לערוך כמה התאמות בסעיף 150 לחוק.

בנוסף, מוצע להוסיף לסעיף 150 האמור, שכולל היום הוראות לעניין פיקוח הרשות על פעולות המסלקה, את סעיף קטן (ד1) המוצע, ולקבוע בו כי הוראות סעיף 51 לחוק, העוסק בפיקוח הרשות על פעולות הבורסה, יחול, בשינויים המחויבים, גם על מסלקה. ההוראות המוצעות מוסיפות לרשות סמכות לפקח על ניהולה התקין וההוגן של המסלקה וכן סמכות לתת הוראות למסלקה במקרה שבו

(2) בסעיף קטן (ג), במקום המילים "ולפי הפרטים" יבוא "לפי הפרטים וברוך" ובסופו יבוא "הרשות רשאית לקבוע הוראות לעניין פרסומם לציבור של הדוחות";
(3) סעיף קטן (ד) – בטל.

23. בסעיף 52 לחוק העיקרי, בהגדרה "ניירות ערך", במקום הסיפה החל במילים "ולרבות יחידות של קרן סגורה" יבוא "והם מכשיר פיננסי כהגדרתו בסעיף 44אב".

24. בסעיף 52נ1 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), בסופו יבוא:
(7) בורסה.

25. בסעיף 53(ב) לחוק העיקרי –

(1) בפסקה (1), במקום "או 45ג" יבוא "או 18ב50";

(2) אחרי פסקה (7) יבוא:

"(7א) פנה בהצעה למתן שירותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך שאינה מנוהלת בידי בורסה, בניגוד להוראות סעיף 49א(א), ובלא שניתן לו היתר לפי הוראות סעיף 49א(ב)";

26. בסעיף 156 לחוק העיקרי, המילים "על בורסה" – יימחקו.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 24 סימן ג' בפרק ח'4 לחוק קובע את אמצעי האכיפה המינהליים שרשאי מותב האכיפה המינהלית להטיל. סעיף 52נו(א) לחוק מעניק למותב האכיפה המינהלית את הסמכות לאסור על אדם שהפר הוראה המנויה בחלק ג' של התוספת השביעית לחוק, לכהן כנושא משרה בכירה בגופים המפורטים בסעיף (תאגיד בעל רישיון לפי חוק הייעוץ, מנהל קרן או נאמן, תאגיד מדווח, חתם וחברה בעלת רישיון זירה כמשמעותה בפרק ז'3 לחוק). מוצע להוסיף את הבורסה לרשימת הגופים שלגביהם ניתן להטיל איסור כאמור.

סעיף 25 סעיף 53 לחוק קובע הוראות עונשיות בשל הפרת הוראות החוק. מוצע לתקן את ההפניה שבסעיף קטן (ב) של הסעיף האמור לסעיף 45 לחוק, כאמור. מוצע להחליפו ולקבוע את ההוראה הקבועה בו היום בסעיף 18ב50 המוצע.

כמו כן מוצע להוסיף לסעיף קטן (ב) האמור את פסקה (7א) ולקבוע בה שפנייה בהצעה למתן שירותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך שאינה מנוהלת בידי בורסה (קרי בידי חברה המורשית לנהל מערכת כאמור), בניגוד להוראות סעיף 49א(א), ובלא היתר לכך, מהווה עבירה.

סעיף 26 סעיף 156 לחוק מעניק לרשות סמכות לערוך ביקורת ולדרוש מסמכים וידיעות מתאגיד שחל עליו החוק, גם באמצעות מי שאינו עובד הרשות, אלא באמצעות מיקור חוץ. כיום מוחרגת הבורסה מהסמכות האמורה. מוצע לבטל החרגה זו ולאפשר לרשות לערוך ביקורת בבורסה גם על ידי הסמכת מי שאינו עובד הרשות, כפי שהדבר נעשה לגבי כלל הגורמים המפוקחים על ידה.

לבורסה ותורה לה על דרך הפעולה הראויה". מוצע לתקן את הסעיף ולהרחיב את סמכות הרשות גם למקרה שבו סברה שהבורסה פועלת בניגוד לנהלים שקבעה לפי הוראות סעיף 52ט4 המוצע.

בנוסף, סעיף 51(ג) לחוק קובע את חובת הבורסה להגיש לרשות דוחות לפי דרישתה. מוצע להסמיך את הרשות לקבוע גם את דרכי הפרסום לציבור של הדוחות האמורים.

נוכח הפיכתה של הבורסה לחברה למטרות רווח, מוצע לבטל הוראות הנוגעות להתערבות גורמי האסדרה בניהול השוטף שלה. לאור זאת, מוצע לבטל את סעיף קטן (ד) של סעיף 51 לחוק, הנוגע לנוכחות נציג רשות ניירות ערך באספות כלליות ובישיבות דירקטוריון הבורסה. וזה נוסחו של הסעיף הקטן שמוצע לבטלו:

"(ד) נציג הרשות רשאי להיות נוכח באסיפות הכלליות ובישיבות של דירקטוריון הבורסה ושל ועדותיה."

סעיף 23 מוצע לתקן את הגדרת המונח "ניירות ערך" לעניין פרק ח' לחוק. הקבועה בסעיף 52 לחוק. ההגדרה האמורה היא הגדרה לא ברורה וניתנת לפרשנויות שונות, שכן היא משתמשת במונח "לרבות", ומוסיפה, בלא הגבלה, ניירות ערך שאינם כלולים בהגדרה שבסעיף 1 לחוק. כדי לחדד את ההגדרה, מוצע להגדיר ניירות ערך ככוללים, נוסף על ניירות ערך הנכללים בהגדרה שבסעיף 1 לחוק, גם ניירות ערך העונים להגדרה "מכשיר פיננסי" שבסעיף 44יב לחוק (וזאת גם אם אינם נכללים בהגדרה "נייר ערך" שבסעיף 1 לחוק).

27. תיקון התוספת השביעית בתוספת השביעית, בחלק ג', בפרט 8), במקום "בורסה לניירות ערך" יבוא "מערכת למסחר בניירות ערך כהגדרתה בסעיף 44לא".
28. תיקון חוק המשכון, בחוק המשכון, התשכ"ז-1967³, בסעיף 17 –
- (1) בהגדרה "גוף מוסדי", בפסקה (5), במקום "בהתאם לתקנון הבורסה כמשמעותו בסעיף 46 לחוק ניירות ערך" יבוא "כהגדרתו בחוק ניירות ערך";
- (2) בהגדרה "משכון ניירות ערך", בפסקה (2), במקום "בסעיף 50א לחוק ניירות ערך" יבוא "בחוק ניירות ערך".
29. תיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981⁴, אחרי סעיף 5א יבוא:
- "הודעה ללקוח המבקש לפתוח חשבון ניירות ערך גם באמצעות חבר בורסה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, וכי העמלות שחברי הבורסה גובים בעד השירות מתפרסמות באתר האינטרנט של הבורסה לפי סעיף 145 לחוק האמור."
30. תיקון חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981⁵ –
- (1) בסעיף 24(ב), במקום הסיפה החל במילים "בבורסה לניירות ערך" יבוא "בבורסה כהגדרתה בחוק ניירות ערך";
- (2) בסעיף 27א, במקום "כמשמעותה בחוק ניירות ערך" יבוא "כהגדרתה בחוק ניירות ערך".
31. תיקון פקודת מס הכנסה –
- (1) בסעיף 1, בהגדרה "בורסה", במקום הרישה עד המילים "לפי סעיף 45 לחוק ניירות ערך" יבוא "בורסה כהגדרתה בחוק ניירות ערך" ובסופה יבוא "שר האוצר רשאי, בצו, לקבוע תנאים או הגבלות לעניין הגדרה זו";
- (2) בסעיף 63(ד), במקום "בבורסה לניירות ערך בתל אביב" יבוא "בבורסה כהגדרתה בחוק ניירות ערך".
32. תיקון חוק בתי המשפט [נוסח משולב] המשפט [נוסח משולב] בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, בסעיף 42(א)(3), במקום הרישה עד המילים "הנחיות זמניות" יבוא "החלטה לפי סעיף 46 לחוק ניירות ערך שעניינה קביעת תקנון הבורסה או הנחיות".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 145 לחוק. הסעיף המוצע נועד לשפר את התחרותיות בין חברי הבורסה ולהבהיר לציבור כי מסחר בניירות ערך מתאפשר אף שלא באמצעות תאגידים בנקאיים. הפניית הלקוחות לעמלות שהבורסה חייבת לפרסם כאמור לעיל, נועדה לאפשר ללקוחות להשוות בין העמלות שגובים חברי הבורסה השונים ולקבל החלטה מושכלת.

סעיף 32 נוכח ביטול מנגנון ההנחיות הזמניות (ראו דברי ההסבר לסעיף 11 להצעת החוק) ושינוי הליך האישור של שינויים בתקנון הבורסה כאמור לעיל, מוצע לתקן את הוראות סעיף 42(א)(3) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, המתייחס להנחיות כאמור.

סעיפים מוצע לתקן בדברי חקיקה שונים הפניות למונחים "חבר בורסה", "בורסה" ו"מסלקה", ו-30, 31 עד 33 לאור התיקונים המוצעים בהגדרות אלה בסעיפים 1 ו-8 להצעת החוק.

סעיף 29 מוצע להוסיף לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981, את סעיף 2א5 המוצע, המחייב תאגידים בנקאיים לציין לפני לקוח המבקש לפתוח ולנהל באמצעותם חשבון ניירות ערך, כי באפשרותו לקבל את השירות גם באמצעות חבר בורסה. כמו כן יידרש התאגיד הבנקאי לציין כי העמלות שגובים חברי הבורסה בעד השירות מתפרסמות באתר האינטרנט של הבורסה לפי

³ ס"ח התשכ"ז, עמ' 48; התשס"ח, עמ' 191.

⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 258; התשע"ו, עמ' 868.

⁵ ס"ח התשמ"א, עמ' 232; התשע"ו, עמ' 53.

33. בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, בסעיף 1 –
- (1) בהגדרה "בורסה מחוץ לישראל", במקום "בורסה שקיבלה אישור" יבוא "חברה שקיבלה אישור לנהל מערכת למסחר בניירות ערך";
- (2) ההגדרה "התחייבות חיתומית" – תימחק;
- (3) אחרי ההגדרה "מנהל קרן" יבוא:
- "מערכת למסחר בניירות ערך" – כהגדרתה בסעיף 44 לא לחוק ניירות ערך;";
- (4) בהגדרה "בן משפחה", "בעל ענין", "הון עצמי", "פרט מטעה", "שליטה", "בורסה", "החזקה" ו"רכישה", אחרי "הון עצמי" יבוא "התחייבות חיתומית".
34. בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, בסעיף 1, במקום ההגדרה "בורסה בישראל" יבוא:
- "בורסה בישראל" – בורסה כהגדרתה בחוק ניירות ערך;".
35. בחוק החברות, התשנ"ט-1999, בסעיף 1, במקום ההגדרה "בורסה בישראל" יבוא:
- "בורסה בישראל" – בורסה כהגדרתה בחוק ניירות ערך;".
36. בחוק הסכמים בנכסים פיננסיים, התשס"ו-2006, בסעיף 1 –
- (1) אחרי ההגדרה "העברה לתיחום חשיפה" יבוא:
- "חבר מסלקה" – כהגדרתו בסעיף 50 לחוק ניירות ערך;";
- (2) בהגדרה "מוסד פיננסי", בפסקה (4), במקום הסיפה החל במילים "בהתאם לתקנון הבורסה" יבוא "כהגדרתו בחוק ניירות ערך";
- (3) במקום ההגדרה "מסלקה" ו"חבר מסלקה" יבוא:
- "מסלקה" – כהגדרתה בחוק ניירות ערך;".
37. בחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008¹¹ –
- (1) בסעיף 1, במקום ההגדרה "מסלקת הבורסה" יבוא:
- "מסלקת בורסה" – מסלקה כהגדרתה בחוק ניירות ערך;";
- (2) בסעיף 2, ברישה, במקום "מסלקת הבורסה" יבוא "מסלקת בורסה";
- (3) בסעיף 4(4), במקום "למסלקת הבורסה" יבוא "למסלקת בורסה";
- (4) בסעיף 12, במקום "ממסלקת הבורסה" יבוא "ממסלקת בורסה";
- (5) בסעיף 20(א), במקום "מסלקת הבורסה" יבוא "מסלקת בורסה".
38. בחוק בנק ישראל, התש"ע-2010¹², בסעיף 1, בהגדרה "גוף פיננסי" –
- (1) בפסקה (6), במקום הסיפה החל במילים "בהתאם לתקנון הבורסה" יבוא "כהגדרתו בחוק ניירות ערך";
- (2) בפסקה (7), במקום "בסעיף 50 לחוק ניירות ערך" יבוא "בחוק ניירות ערך".

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ו, עמ' 885.

⁷ ס"ח התשנ"ה, עמ' 416; התשע"ו, עמ' 691.

⁸ ס"ח התשנ"ד, עמ' 308; התשע"ו, עמ' 691.

⁹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189; התשע"ו, עמ' 625.

¹⁰ ס"ח התשס"ו, עמ' 286; התשע"ב, עמ' 508.

¹¹ ס"ח התשס"ח, עמ' 184; התש"ע, עמ' 475.

¹² ס"ח התש"ע, עמ' 452; התשע"ב, עמ' 583.

תיקון חוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות 39. בחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013¹⁵, בתוספת, אחרי פרט 22, יבוא:

טור א'	טור ב'	טור ג'
23. מערכת למסחר בניירות ערך	23.1 תחום הפעילות שלגביו נדרש רישיון לפתיחה וניהול של מערכת למסחר בניירות ערך לפי סעיף 45 לחוק ניירות ערך	-
24. מערכת לסליקת עסקאות בניירות ערך	24.1 תחום הפעילות שלגביו נדרש רישיון לפתיחה וניהול של מערכת סליקה לפי סעיף 50 לחוק ניירות ערך	"-

40. תחילה (א) תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה). (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) תחילתו של סימן משנה ב' בסימן ד' לפרק ח' לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 20 לחוק זה, בתום שנה מיום התחילה;

(2) תחילתו של סעיף 22(3) לחוק זה בתום שלוש שנים מיום אישור הסדר כאמור בסעיף 41(ג)(2) לחוק זה.

41. (א) על אף האמור בסעיף 40(א), תחילתו של סעיף 45 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 10 לחוק זה, לעניין הבורסה בתל אביב, בתום 12 חודשים מיום התחילה. הבורסה בתל אביב – תחילה, תחולה והוראת מעבר

(ב) רישיון שניתן לבורסה בתל אביב ערב יום התחילה יראו אותו כרישיון שניתן לפי הוראות סימן ב' לפרק ח' לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 10 לחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוסף מוצע לקבוע הוראת מעבר בפסקה (1) לסעיף קטן (ב) לגבי הוראות ממשל תאגידי במסלוקה הקיימת ערב מועד התחילה, כך שהוראות אלה יחולו על מסלוקה כאמור בתוך שנה מיום התחילה.

סעיף 41 מוצע לקבוע הוראות מיוחדות לעניין הבורסה בתל אביב שהיא היום הבורסה היחידה המחזיקה ברישיון לפי החוק.

לסעיף קטן (א)

מוצע לקבוע כי תחילתו של סעיף 45 המוצע, אשר קובע כי ימי המסחר של הבורסה יהיו הימים ב' עד ו' בשבוע, לגבי הבורסה בתל אביב תהיה בתום 12 חודשים מיום התחילה, וזאת כדי לאפשר לבורסה להיערך לשינוי בימי המסחר.

לסעיף קטן (ב)

מוצע כי יראו את הבורסה בתל אביב שמחזיקה ברישיון שניתן לה לפי סעיף 45 לחוק ערב יום התחילה, כמי שקיבלה רישיון לפי סימן ב' בפרק ח' לחוק כנוסחו המוצע, והיא תוכל להמשיך לפעול על פי הרישיון הקיים.

סעיף 39 בשל חשיבותן של הבורסה והמסלוקות למשק, ובדומה למסלוקה הפנסיונית, מוצע להוסיף את המערכות שהן מפעילות (ברישיון) – מערכת למסחר בניירות ערך ומערכת לסליקת עסקאות בניירות ערך, בהתאמה – לתוספת לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013, כך שבהקצאת זכויות לגביהן יהיה צורך בשקילת שיקולי ריכוזיות כלל משקית ושיקולי תחרותיות ענפית.

סעיף 40 מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי תחילתו של החוק המוצע תהיה שלושה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה). עם זאת, מוצע לדחות את תחילתו של סימן משנה ב' בסימן ד' לפרק ח' שעניינו הוראות ממשל תאגידי של בורסה, לשנה לאחר יום התחילה.

כמו כן, מוצע לדחות את תחילתו של התיקון המוצע בסעיף 22(3) להצעת החוק, שלפיו לא תהיה עוד זכות לנציג הרשות להיות נוכח באסיפות כלליות של בורסה ובישיבות הדירקטוריון שלה. תיקון זה ייכנס לתוקף בתום שלוש שנים מיום אישורו של הסדר בבורסה (כפי שיוסבר להלן).

¹⁵ ס"ח התשע"ד, עמ' 92.

(ג) על אף הוראות סעיף 145 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 10 לחוק זה, יחולו לעניין שליטה והחזקת אמצעי שליטה בבורסה בתל אביב הוראות אלה:

(1) מיום פרסומו של חוק זה וכל עוד הבורסה בתל אביב היא חברה שרואים את חבריה, לפי הוראות סעיף 370 לחוק החברות, כבעלי מניות בחברה שיש לה הון מניות בלא ערך נקוב –

(א) יראו את מי שהחזיק כדין ערב יום התחילה אמצעי שליטה בבורסה בשיעור של יותר מ-5%, כמי שבידו היתר לפי סעיף 145 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 10 לחוק זה;

(ב) לא יחזיק אדם אמצעי שליטה בבורסה מעבר לאמצעי השליטה שהחזיק בהם ערב יום התחילה, אלא בהיתר מאת הרשות, בהסכמת השר; הוראות סעיפים 145(ג) עד (ו) ו-145(ח) עד 145א לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 10 לחוק זה יחולו לעניין היתר לפי סעיף קטן זה;

(2) אישר בית המשפט הסדר בדבר הקצאת הון המניות של הבורסה בתל אביב לפי הוראות סעיף 350 לחוק החברות (בסעיף זה – הסדר), והחזיק אדם, לאחר אישור ההסדר, אמצעי שליטה בשיעור גבוה מ-5% מכלל אמצעי השליטה בה, יחולו לעניין מחזיק כאמור, ממועד אישור ההסדר ועד תום חמש שנים מהמועד האמור או עד מועד הנפקת מניות הבורסה בתל אביב לציבור ורישומן למסחר, לפי המוקדם (בסעיף זה – תקופת המעבר). הוראות אלה:

(א) הוראות סעיף 145(א) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 10 לחוק זה, לא יחולו;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ג)

אמצעי השליטה בבורסה בניכוי כלל אמצעי השליטה בבורסה שהיו בידי מחזיקים שהחזיקו באמצעי שליטה בבורסה, בשיעור גבוה משיעור ההחזקה. כלומר, ההחזקות שברשותו של אדם המחזיק באמצעי שליטה בבורסה בתל אביב לא נבחנות (לצורך חישוב שיעור ההרדמה) ביחס לכלל אמצעי השליטה בבורסה, אלא ביחס לכלל אמצעי השליטה שלא הורדמו, ויתרת אמצעי השליטה שבידו החורגת משיעור זה, מורדמת, היינו לא מוקנות לו מכוחן זכויות. לדוגמה: במקרה שבו קיים אדם אחד המחזיק בעשרים אחוזים מאמצעי השליטה בבורסה, החזקתו תקנה לו, במהלך תקופת המעבר, זכויות בשיעור של חמש חלקי שמונים וחמש בלבד.

בנוסף, מוצע לקבוע כי אדם כאמור לא יידרש לקבל היתר החזקה לפי סעיף 145(א) המוצע בשל החזקותיו ערב אישור הסדר.

יודגש כי בתום תקופת המעבר, קרי בחלוף חמש שנים מיום אישור ההסדר, או במועד הנפקת מניות הבורסה בתל אביב ורישומן למסחר, לפי המוקדם, יחולו הוראות החוק המוצע, דהיינו, אדם כאמור לא יוכל להחזיק אמצעי שליטה בשיעור גבוה משיעור ההחזקה ואמצעי השליטה שבהחזקתו לא יקנו לו זכויות בשיעור גבוה מזה, אלא אם כן בידו היתר, ויחולו לעניין החזקת אמצעי השליטה הוראות סעיף 145 המוצע.

מוצע לקבוע הוראות מעבר מקובלות לעניין החזקת אמצעי שליטה בבורסה בתל אביב. הוראה המוצעת מתייחסת לשתי תקופות – התקופה שבה טרם אישר בית המשפט הסדר בדבר הקצאת הון המניות של הבורסה בתל אביב לפי סעיף 350 לחוק החברות (שמוביל לשינוי מבנה ההתאגדות הבורסה), והתקופה שלאחר אישורו של הסדר כאמור.

בפסקה (1) מוצע לקבוע כי עד למועד ביצוע הסדר כאמור, יראו את מי שמחזיק מעל 5% מאמצעי השליטה בבורסה כמחזיק בהיתר, ומנגד לא תתאפשר הגדלה של אמצעי השליטה שבידי כל אחד מהמחזיקים אלא בהיתר מאת הרשות, בהסכמת השר.

בפסקה (2) מוצע לקבוע כי במקרה שבו אושר הסדר יחולו ממועד אישור ההסדר ועד תום חמש שנים מהמועד האמור או עד מועד הנפקת מניות הבורסה בתל אביב ורישומן למסחר, לפי המוקדם (להלן – תקופת המעבר) הוראות מיוחדות לעניין מי שהחזיק לאחר אישור ההסדר באמצעי שליטה בשיעור העולה על חמישה אחוזים מכלל אמצעי השליטה בבורסה בתל אביב (שיעור הטעון היתר לפי החוק המוצע) (להלן – שיעור ההחזקה). על פי המוצע במקרה כזה, לא יקנו אמצעי השליטה שבהחזקתו של אותו אדם, זכויות בשיעור העולה על חמישה אחוזים מכלל

(ב) אמצעי השליטה שבהחזקתו לא יקנו לו זכויות מעבר לזכויות שמקנה

החוקה בשיעור של חמישה אחוזים מכלל אמצעי השליטה בבורסה;

(3) הסתיימה תקופת המעבר, יחולו לעניין מחזיק כאמור בפסקה (2) הוראות סעיף 145 לחוק העיקרי בנוסחן בסעיף 10 לחוק זה.

(ד) מי שכיהן ערב יום התחילה כדירקטור בבורסה בתל אביב, יראו אותו, עד תום תקופת כהונתו או עד תום שנה מיום התחילה, לפי המוקדם, כדירקטור בבורסה שמונה לפי הוראות סימן משנה ב' בסימן ד' לפרק ח' לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 20 לחוק זה, אלא אם כן הופסקה כהונתו קודם לכן לפי הוראות חוק החברות.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), דירקטור שמינה שר האוצר או הנגיד מכוח סמכותו לפי סעיף 45 לחוק העיקרי בנוסחו ערב יום התחילה, ימשיך לכהן עד תום תקופת כהונתו, ואם תקופת הכהונה מסתיימת לפני תום שלוש שנים מיום אישור הסדר כאמור בסעיף קטן (ג)2, רשאי שר האוצר או הנגיד, לפי העניין, בהתאם לסמכותו לפי הסעיף האמור, לשוב ולמנותו או למנות אחר במקומו, ובלבד שתקופת כהונתו לא תימשך מעבר לשלוש השנים האמורות.

(ו) מי שכיהן ערב יום התחילה כדירקטור חיצון בבורסה בתל אביב, יראו אותו עד תום תקופת כהונתו כדירקטור בלתי תלוי שמונה לפי המלצת ועדת האיתור בהתאם להוראות סימן משנה ב' בסימן ד' לפרק ח' לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 20 לחוק זה, אלא אם כן הופסקה כהונתו קודם לכן לפי הוראות סעיף 75ב(א) לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 20 לחוק זה.

(ז) מי שכיהן ערב יום התחילה כיושב ראש דירקטוריון הבורסה בתל אביב, יראו אותו עד תום תקופת כהונתו כאילו נבחר ליושב ראש הדירקטוריון לפי הוראות סעיף 50ב(ד) לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 20 לחוק זה, אלא אם כן הופסקה כהונתו קודם לכן לפי הוראות חוק החברות.

(ח) על אף ביטולו של סעיף 46 לחוק העיקרי, בסעיף 11 לחוק זה, הנחיות זמניות שקבעה הבורסה בתל אביב לפי סעיף 46 האמור ושהיו בתוקף ערב יום התחילה, ימשיכו לחול עד תום תקופת תוקפן אלא אם כן בוטלו קודם לכן.

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוסף, מוצע לקבוע הוראות לעניין המשך כהונתם של דירקטורים חיצונים ויושב ראש דירקטוריון שביהנו בבורסה בתל אביב ערב יום התחילה. על פי המוצע יראו את הדירקטורים החיצונים האמורים כמי שעונים על תנאי הכשירות למינוי דירקטורים בלתי תלויים בבורסה, והם ייחשבו עד תום תקופת כהונתם כדירקטורים בלתי תלויים שמונו לפי המלצת ועדת האיתור כקבוע בסימן משנה ב' בסימן ד' לפרק ח' המוצע. הפסקת כהונתם של דירקטורים אלה תיעשה בהתאם להוראות סעיף 75ב(א) המוצע.

כמו כן מוצעת הוראה דומה לעניין המשך כהונתו של יושב ראש הדירקטוריון המכהן ערב יום התחילה.

לסעיף קטן (ח)

מוצע לקבוע כי על אף ביטולו של סעיף 46 לחוק, בסעיף 11 לחוק זה, הנחיות זמניות שנקבעו בבורסה והיו בתוקף ערב יום התחילה, ימשיכו לחול עד תום תקופת תוקפן, אלא אם כן בוטלו קודם לכן.

לסעיפים קטנים (ד) עד (ז)

כאמור, מוצע לדחות את תחילתו של סימן משנה ב' בסימן ד' לפרק ח' הקובע הוראות ממשל תאגידי לתום שנה מיום התחילה. במטרה לאפשר המשכיות בהרכב דירקטוריון הבורסה המכהן ערב תחילתו של ההסדר החדש, מוצע לקבוע בסעיפים (ד) עד (ז) הוראות לעניין המשך כהונתם של מי שביהנו כדירקטוריון כאמור. בין השאר מוצע לקבוע הוראה מיוחדת לעניין דירקטורים שמינו שר האוצר או הנגיד מכוח סמכותם לפי סעיף 45 לחוק בנוסחו ערב יום התחילה. אלה ימשיכו על פי המוצע לכהן עד תום תקופת כהונתם, ואם זו מסתיימת לפני תום שלוש שנים ממועד אישור הסדר, יוכלו שר האוצר או הנגיד, לפי העניין, לשוב ולמנותם או למנות דירקטורים אחרים מטעמם, ובלבד שתקופת כהונתם לא תימשך מעבר לשלוש השנים האמורות.

(ט) על אף האמור בכל דין –

(1) רווח הון שצמח לחבר הבורסה בתל אביב כתוצאה מהקצאת מניות במסגרת ההסדר, לא יחויב במס; לעניין חישוב רווח ההון בידי חבר הבורסה לאחר אישור ההסדר, יראו את יום הרכישה והמחיר המקורי כפי שהיו בידי חבר הבורסה בשל הזכויות שהחזיק בהן לפני מועד אישור ההסדר, כיום הרכישה והמחיר המקורי של המניות שהחזיק בהן חבר הבורסה לאחר הקצאת המניות במסגרת ההסדר; לעניין זה, "יום הרכישה" ו"המחיר המקורי" – כהגדרתם בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה;

(2) מכר אדם אמצעי שליטה בבורסה בתל אביב שהחזיק בהם לפני מועד אישור ההסדר, ועלתה תמורת המכירה על שווי אמצעי השליטה הנמכרים, יעביר המוכר לבורסה סכום בגובה ההפרש בין תמורת המכירה ובין שווי אמצעי השליטה הנמכרים; לעניין זה, "שווי אמצעי השליטה הנמכרים" – שיעור אמצעי השליטה הנמכרים מתוך כלל אמצעי השליטה בבורסה במועד אישור ההסדר, כשהוא מוכפל בהון העצמי של הבורסה בהתאם לדוחותיה הכספיים לשנת 2015; הבורסה רשאית לעשות שימוש בסכומים שהועברו לה לפי פסקה זו לשם הפחתת עמלות שגובה הבורסה והשקעה בתשתיות טכנולוגיות, ולשם כך בלבה.

(י) על אף ביטולו בסעיף 9 לחוק זה, ימשיכו הוראות סעיף 45(ב) לחוק העיקרי בנוסחן ערב יום התחילה לחול לעניין הבורסה בתל אביב עד המועד שבו מתקיימים שני אלה:

(1) אושר לגביה הסדר;

(2) מתקיימות לגביה הוראות סימן משנה ב' בסימן ד' לפרק ח' לחוק העיקרי, בנוסחן בסעיף 20 לחוק זה.

(יא) הבורסה בתל אביב תגיש לבית המשפט, בתוך שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה, בקשה לאישור הצעה להסדר בדבר הקצאת הון המניות של הבורסה בין חבריה.

(יב) בסעיף זה ובסעיף 42, "הבורסה בתל אביב" – בורסה שקיבלה רישיון לפי סעיף 45 לחוק העיקרי, ערב יום התחילה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ט)

המועברים אליה לפי פסקה זו לצורך הפחתת עמלות והשקעה בתשתיות טכנולוגיות, בלבה.

לסעיף קטן (י)

מוצע לקבוע כי הבורסה בתל אביב תוכל לחלק דייווידנד רק אם אושר לגביה הסדר ואם מתקיימות לגביה הוראות הממשל התאגידי הקבועות בסימן ד' לפרק ח' בנוסחו המוצע.

לסעיף קטן (יא)

שינוי מבנה ההתאגדות של הבורסה בתל אביב לחברת בעלת הון מניות מחייב אישור של בית המשפט לפי סעיף 350 לחוק החברות. על כן, מוצע כי הבורסה בתל אביב תגיש לבית המשפט, בתוך שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה, בקשה לאישור הצעה להסדר בדבר הקצאת הון המניות של הבורסה בין חבריה.

מוצע לפטור ריווח הון שנוצר לחבר בורסה כתוצאה מאישור ההסדר (כלומר, מהקצאת המניות בהסדר). למותר לציין כי הסעיף אינו פוטר העברות עסקיות שאינן נוגעות ישירות להסדר. המחיר המקורי ויום הרכישה כהגדרתם בפרק ה' לפקודת מס הכנסה ייוותרו על פי המוצע כפי שהיו בידי חבר הבורסה טרם ההסדר. משמעות ההסדר המוצע היא שגביית המס בשל הרווח שנוצר כתוצאה מאישור ההסדר, תידחה למועד שבו ימכור חבר הבורסה את החוקיותו בבורסה.

בנוסף, מוצע לקבוע כי בעת מכירת אמצעי השליטה יעביר חבר הבורסה, לבורסה, את ההפרש שבין מחיר המכירה לבין חלקו היחסי של המוכר בהון העצמי של הבורסה לשנת 2015, כפי שנקבע בהסדר. כן מוצע להגביל את השימוש שרשאית הבורסה בתל אביב לעשות בכספים

42. (א) מסלקה קיימת יראו אותה כאילו ניתן לה רישיון לפי הוראות סעיף קטן (א2) של סעיף 50 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 17 לחוק זה; לעניין זה, "מסלקה קיימת" – מסלקה המנויה בפסקאות (1) או (2) להגדרה "מסלקה" שבסעיף 50א(א) לחוק העיקרי כנוסחו ערב יום התחילה.

(ב) הבורסה בתל אביב יראו אותה כאילו ניתן לה היתר שליטה במסלקות שבשליטתה ערב יום התחילה, לפי הוראות סימן ג' לפרק ח' לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 10 לחוק זה, כפי שהוחלו בסעיף 50א(א7) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 17 לחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוסף מוצע כי יראו את הבורסה בתל אביב, השולטת נכון להיום במסלקות הקיימות, כבעלת היתר שליטה במסלקות אלה.

סעיף 42 מוצע לקבוע כי מסלקות קיימות, קרי מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ומסלקת מעוף בע"מ, יראו אותן כאילו קיבלו רישיון לפי חוק זה.

הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 61) (רישום צולב), התשע"ו-2016

1. תיקון סעיף 15 ב, בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968' (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 15ב, אחרי פסקה (5) יבוא:

"(6) (א) רישום מניות של תאגיד למסחר בבורסה, על ידי הבורסה, בהתאם להוראות פרק ה'א;

(ב) הצעה בדרך של זכויות שנעשית מחוץ לישראל על ידי התאגיד שמניותיו רשומות למסחר בבורסה כאמור בפסקת משנה (א), ומופנית לכלל בעלי המניות מסוג המניות הרשומות למסחר כאמור;

(ג) הצעת ניירות ערך שנעשית מחוץ לישראל ומופנית לכלל בעלי המניות מסוג המניות הרשומות למסחר בבורסה כאמור בפסקת משנה (א), בתמורה למנייתיהם";

ד ב ר י ה ס ב ר

בדומה למנגנונים אלה, מוצע לתקן את חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968' (להלן – החוק), ולעגן בו, בפרק ה'א בנוסחו המוצע, הסדר ייעודי שיאפשר לבורסה בתל אביב לבצע רישום למסחר של מניות חברות זרות גדולות ביותר, הנסחרות באחת משתי הבורסות הגדולות ביותר בארצות הברית, בלי שיחולו על אותן חברות דרישות גילוי מכוח חוק ניירות ערך ותקנותיו ובלא פיקוח של רשות ניירות ערך בעניינן (להלן – רישום צולב).

סעיף 1 סעיף 15 לחוק קובע כי לא יעשה אדם הצעה לציבור אלא על פי תשקיף אשר הרשות התירה את פרסומו. החוק מגדיר "הצעה לציבור" כפעולה המיועדת להניע ציבור לרכוש ניירות ערך, ובכלל זה רישום ניירות ערך למסחר בבורסה.

בהתאם לכך, הרישום הצולב, שבמסגרתו יירשמו מניות זרות למסחר בבורסה, יהיה למעשה הצעה לציבור שיחולו לגביה הוראות סעיף 15 לחוק. משכך, יהיה ניתן להציע לציבור באמצעות רישום צולב רק על פי תשקיף שקיבל את היתר הרשות. כדי למנוע מצב זה ולאפשר רישום צולב, בין השאר בפטור מתשקיף, מוצע לתקן את סעיף 15 לחוק, ולהוסיף לרשימת הפעולות המוחרגות מתחולתו של סעיף 15 לחוק, רישום צולב של מניות למסחר על ידי הבורסה, הנעשה בהתאם להוראות פרק ה'א המוצע.

בנוסף, מוצע להחריג מסעיף 15 האמור, הנפקת זכויות או הצעת רכש חליפין, של תאגיד שמניותיו נרשמו למסחר בבורסה ברישום צולב, ובלבד שהן נעשות באופן שוויוני לכל בעלי המניות מן הסוג הרשום למסחר בבורסה. אף שפעולות אלה מהוות דה פקטו הצעה לציבור בישראל, אותם השיקולים המצדיקים מתן פטור מתשקיף לרישום המניות למסחר (ברישום צולב) מצדיקים גם מתן פטור מתשקיף לפעולות אלה.

בללי הנזילות בבורסה מהווה אבן יסוד לקיומו של שוק הון פעיל ומשוכלל, וכן גורם בעל השפעה רבה על התנהלותם של השחקנים בשוק זה. בורסה נזילה חשובה הן למשקיעים בה והן לתאגידים הנסחרים בה. נזילות גבוהה ומסחר ער מאפשרים ביצוע עסקאות בקלות יחסית, תיאום מיטבי בין מחיר השוק לערך הכלכלי של נייר הערך, והקטנת עלויות ההון או החוב של התאגידים המנפיקים. הנזילות תורמת גם לקידום שוק ההנפקות שבמסגרתו נעשית העברת הון בין ציבור החוסכים לבין התאגידים, וכן להקצאה יעילה של משאבים במשק, לצמיחתו ולרווחתו.

על רקע דברים אלה, וכחלק ממאמציהן המשותפים של רשות ניירות ערך (להלן – הרשות) והבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן – הבורסה או הבורסה בתל אביב) להביא לשיפור הנזילות בבורסה ובמסחר בה, מוצע לאמץ בישראל מנגנון של רישום צולב (Cross-Listing), המתיר רישום למסחר של מניות של חברות זרות הנסחרות בבורסות זרות, גם בבורסה המקומית, וזאת בלי שתידרש לכך הסכמתן, מעורבותן ואף יידוען של אותן חברות (Involuntary Cross Listing).

מנגנונים של רישום צולב מסוג זה אומצו בגרמניה (בידי בורסת ה-FWB בפונקפורט, בסגמנט ה-Open Market Quotation Board), ולאחרונה גם בשוויץ (בידי בורסת ה-SIX Swiss Exchange, בסגמנט ה-SFS (Sponsored Foreign Shares)), כחלק מתהליכי הגלובליזציה והתחרות הגוברת בין הבורסות על כספי משקיעים מקומיים וזרים. כדי לאפשר אופן רישום זה, אומצו באותן מדינות הקלות בכללים החלים דרך כלל על רישום ניירות ערך למסחר, במטרה לאפשר הליך רישום פשוט, קל ונגיש יותר למניותיהן של החברות הזרות.

¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234; התשע"ו, עמ' 690.

"פרק ה'צא: רישום למסחר על ידי הבורסה של מניות תאגיד

הנסחרות בבורסה זרה

35ג1. (א) הבורסה רשאית לרשום למסחר מניות של תאגיד שהתאגד מחוץ לישראל, אם מתקיימים במועד הרישום כל תנאים לרישום למסחר על ידי הבורסה של מניות תאגיד הנסחרות בבורסה זרה

(1) המניות רשומות למסחר בבורסה בניירות ערך המנויה בתוספת השנייה א' (בפרק זה – בורסה זרה);

(2) אין לתאגיד זיקה של ממש לישראל; לעניין זה, יראו תאגיד כתאגיד שאין לו זיקה של ממש לישראל אם מתקיימים לגביו, בין השאר, כל אלה:

(א) ניהול עסקיו, למעט פעילות כאמור שאינה מהותית, נעשה מחוץ לישראל;

(ב) רוב חברי הדירקטוריון ורוב נושאי המשרה של התאגיד אינם תושבי ישראל;

(ג) כל נכסי התאגיד, למעט נכסים שאינם נכסים מהותיים, נמצאים מחוץ לישראל;

(3) שווי מניות התאגיד הנסחרות בבורסה הזרה עולה על 50 מיליארד דולר של ארצות הברית של אמריקה או על סכום אחר שקבע שר האוצר, בצו, לפי הצעת הרשות ובאישור ועדת הכספים של הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

הניתן על ידי החברות הזרות הנסחרות בבורסות אלה גבוהה. כך, צמצום המנגנון לבורסות אלה בלבד עשוי להוות תחליף להגנה הניתנת לציבור המשקיעים בארץ מכוח דיני ניירות הערך המקומיים.

שנית, מוצע להגביל את המנגנון של רישום צולב לרישום מניות של חברות שאינן בעלות זיקה של ממש לישראל. מגבלה זו נועדה למנוע פגיעה בשוק ההנפקות המקומי. על פי המוצע, תאגיד ייחשב לכוזה שאין לו זיקה לישראל אם למיטב הידיעה הוא מקיים את התנאים המצטברים האלה לפחות: הוא התאגד מחוץ לישראל; עסקיו, למעט פעילות שאינה מהותית, מנוהלים מחוץ לישראל; רוב חברי הדירקטוריון ונושאי המשרה שלו אינם תושבי ישראל; ונכסיו, למעט נכסים שאינם מהותיים, נמצאים מחוץ לישראל.

תנאי נוסף שמוצע לקבוע הוא שיהיה ניתן לרשום למסחר באמצעות מנגנון הרישום הצולב רק ניירות ערך של תאגיד ששווי השוק שלו עולה על 50 מיליארד דולר של ארצות הברית של אמריקה. למגבלה מוצעת זו כמה תכליות: ראשית, ההגבלה תבטיח שהמנגנון לא יהווה מסלול חלופי למסלול הרישום הכפול הקבוע בפרק ה'צ

סעיפים 35ג1 המוצע ותוספת שנייה א'

2 ו-4 הרישום הצולב מחייב הגנה מוגברת על המשקיעים בישראל ובידול בין השקעה במניות שנרשמו למסחר ברישום צולב לבין השקעה בניירות ערך אחרים הרשומים למסחר בבורסה. זאת נוכח ההגנה המופחתת שניתנת למשקיעים במניות אלה מההיבטים של גילוי ופיקוח, וייתכן שגם מבחינת היקף הזכויות הקלסיות של משקיעים, שאותם משקיעים יוכלו להיפרע מהתאגיד במקרה שיופרו. על כן, מוצעים כמה תנאים שנועדו לצמצם את היקף הרישום הצולב למקרים מתאימים בלבד.

ראשית, מוצע לקבוע כי רק בורסות שנקבעו בתוספת ייעודית לעניין זה (תוספת שנייה א' כנוסחה המוצע), יוכרו לצורך הרישום הצולב. על פי המוצע, יהיה ניתן לרשום ברישום צולב רק מניות של חברות הנסחרות ב-NYSE (New York Stock Exchange) או ב-Market National Association of Securities Dealers Automated Quotation (NASDAQ) – Global Select בורסות אלה מציבות דרישות גבוהות כתנאי סף לרישום למסחר, ומשמעת השוק ביחס לחברות הנסחרות בהן היא גבוהה ביותר. בהתאם לכך, ניתן לצפות כי איכות הגילוי

(ב) בורסה רשאית לרשום למסחר לפי סעיף זה את מניותיהם של 50 תאגידים לכל היותר, אלא אם כן קבע שר האוצר, בצו, לפי הצעת הרשות ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, מספר גבוה יותר.

(ג) בורסה תבטיח כי רישום מניות למסחר לפי סעיף זה, והמסחר במניות שנרשמו כאמור, ייעשו באופן שיהיה ניתן להבחין בין מניות אלה לבין ניירות ערך אחרים הרשומים למסחר בבורסה, וכי יינתן מידע למשקיעים בדבר הסיכונים הכרוכים במסחר במניות שנרשמו למסחר לפי סעיף זה.

איתחולת הוראות פרק ו'
35ג2. ההוראות לפי פרק ו' לא יחולו על תאגיד שמניותיו נרשמו למסחר בבורסה לפי הוראות פרק זה.

תקנות לעניין רישום מניות למסחר לפי פרק ה'א ומחיקה מהמסחר של מניות כאמור
35ג3. שר האוצר, בהתייעצות עם הרשות ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות הוראות בעניין רישום מניות למסחר לפי פרק זה ומחיקה מהמסחר של מניות שנרשמו למסחר כאמור, ובכלל זה תנאים נוספים לרישום המניות למסחר כאמור.

הוראות לבורסה לעניין הבחנה גילוי מידע
35ג4. (א) הרשות תורה לבורסה בדבר אופן ההבחנה וגילוי המידע למשקיעים לפי הוראות סעיף 35גו(ג); הוראות לפי סעיף קטן זה יכול שיינתנו לעניין הגישה למסחר, מועד גילוי המידע, הדרך שבה יינתן המידע, תוכנו וכל עניין אחר הדרוש לדעת הרשות לשם הגנה על ציבור המשקיעים.

ד ב ר י ה ס ב ר

צולב ובין ניירות ערך אחרים הרשומים למסחר בבורסה וכן, כי יינתן למשקיעים מידע בדבר הסיכונים הכרוכים במסחר במניות שנרשמו למסחר כאמור.

לסעיף 35ג2 המוצע

פרק ו' לחוק מסדיר את חובות הדיווח השוטף לרשות ולבורסה החלות על תאגיד שניירות הערך שלו נסחרים בבורסה או רשומים בה למסחר. לאחר רישום מניות למסחר באמצעות מנגנון הרישום הצולב, יתקיים בבורסה מסחר במניות שנרשמו. עם זאת, מאחר שמדובר ברישום שנעשה שלא ביוזמת החברות שמניותיהן נרשמות כאמור, מוצע לקבוע כי הוראות פרק ו' לחוק, לא יחולו לעניין מניות שנרשמו ברישום צולב.

לסעיף 35ג3 המוצע

מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע, בהתייעצות עם הרשות ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, תנאים נוספים לרישום מניות למסחר ברישום צולב וכן הוראות בעניין רישום למסחר לפי פרק ה'א המוצע ומחיקה מהמסחר של מניות שנרשמו למסחר כאמור. תנאים אלה עשויים לכלול בין השאר כללים הנוגעים למאפייני התאגידים שאת מניותיהם יהיה ניתן לרשום ברישום צולב ולכללי הדיווח החלים על התאגיד בתקופה מזערית שתחילתה במועד שבו נרשמו מניות התאגיד למסחר בבורסה הזרה. כמו כן עשויות ההוראות שייקבעו לפי סעיף זה לכלול

לחוק, על כל ההשלכות הנלוות לכך; שנית, ההנחה היא כי לגבי חברות בסדר גודל כזה, קיימים פיקוח ומשמעת שוק הדוקים בשוק הזה, כך שהפגיעה בציבור המשקיעים בישראל כתוצאה מהעדר הגנות כלשהן מכוח הדין המקומי תצומצם; ושלישית, מגבלה זו תצמצם את היצע החברות שיהיה ניתן לרשום את מניותיהן למסחר במסגרת מנגנון הרישום הצולב, כך שיישמר יישום מבוקר וזהיר של המנגנון ויימנע מצב שבו המסחר במניות שאינן מפוקחות יתפוס נתח גדול מהמסחר הכולל בבורסה.

כמו כן מוצע, לעניין מגבלה זו, להסמיך את שר האוצר לקבוע, בצו, לפי הצעת הרשות ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, שווי שוק אחר.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע מגבלה נוספת ולפיה לא יירשמו למסחר באמצעות מנגנון הרישום הצולב מניותיהן של יותר מ-50 חברות. מגבלה זו תבטיח אף היא יישום זהיר של מנגנון הרישום החדש. גם לגבי מגבלה זו מוצע לקבוע כי שר האוצר יוסמך לקבוע בצו, לפי הצעת הרשות ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, מספר גבוה יותר של חברות שיהיה ניתן לרשום את מניותיהן למסחר במסגרת הרישום הצולב.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע כי בורסה תבטיח כי רישום מניות למסחר לפי פרק זה, והמסחר בהן, ייעשה באופן שבו יהיה ניתן להבחין בין מניות שנרשמו ברישום

(ב) הוראות שנתנה הרשות לפי סעיף קטן (א) יפורסמו באתר האינטרנט של הרשות, והודעה על פרסומן ומועד תחילתן תפורסם ברשומות.

אגרות בעד רישום מניות למסחר לפי פרק ה'צא והמסחר בהן

535גלג. שר האוצר, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עמה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, יקבע הוראות לעניין אגרות שתשלם הבורסה בעד רישום מניות למסחר לפי פרק זה והמסחר במניות הרשומות כאמור.

3. תיקון סעיף 46ב בסעיף 46ב לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

”(א1) הוראות סעיף זה לא יחולו על רישום מניות למסחר בידי הבורסה, לפי הוראות פרק ה'צא”

4. חוספת תוספת שנייה א' אחרי התוספת השנייה לחוק העיקרי יבוא:

”תוספת שנייה א’

(סעיף 535גלג)

בורסה זרה

(1) New York Stock Exchange (NYSE);

(2) National Association of Securities Dealers Automated Quotation Global Select Market (NASDAQ).”

5. (א) תחילתו של חוק זה תשעים ימים מיום פרסומו (בסעיף זה – יום התחילה).
(ב) תקנות ראשונות לפי סעיף 535גלג לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה יותקנו עד יום התחילה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 3 סעיף 46ב לחוק ניירות ערך קובע, בין השאר, כי בורסה לא תרשום מניות למסחר בה, אלא אם כן מובטח שבהון החברה שמניותיה נרשמות לראשונה יש סוג מניות אחד בלבד המקנה זכויות הצבעה שוות ביחס לערכן הנקוב, למעט חריגים ייחודיים. מאחר שהרישום הצולב אינו כפוף על פי המוצע לפיקוח הרשות ובמטרה לאפשר במסגרת הרישום הצולב רישום מניות של חברות שמניותיהן מקנות זכויות הצבעה שונות, מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שלא יחול על רישום מניות למסחר ברישום צולב.

סעיף 5 מוצע לקבוע את תחילתו של החוק לתום תשעים ימים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה). עוד מוצע לקבוע, כי עד יום התחילה, יותקנו התקנות בעניין אגרות שתשלם הבורסה בעד רישום צולב ומסחר במניות שנרשמו ברישום צולב.

כללים לעניין התנאים שיתקיימו לאחר הרישום למסחר ומועדי בחינת התקיימות התנאים לאחר הרישום כאמור.

לסעיף 435גלג המוצע

מוצע לקבוע כי הרשות תוכל לתת לבורסה הוראות בדבר אופן הרישום והגילוי לפי סעיף 535גלג(ג) המוצע. מאחר שיישומן של הוראות אלה בידי הבורסה יש בו כדי להשפיע על כלל ציבור המשקיעים, מוצע כי הן יפורסמו באתר האינטרנט של הרשות והודעה על פרסומן תפורסם ברשומות.

לסעיף 535גלג המוצע

מוצע להסמיך את שר האוצר, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עמה, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע הוראות לעניין אגרות שתשלם הבורסה בעד רישום למסחר ומסחר במניות באמצעות מנגנון הרישום הצולב.

